

Economie vd Europese Integratie

1. Historiek vd Europese eenwording

DE JAREN 40: DE NAWEEEN VD 2^{DE} WERELDOORLOG

Europa lag **in puin** na de 2^{de} wereldoorlog. Europa heeft met 2 wereldoorlogen te maken gehad in 30 jaar tijd en een continue oppositie tussen Frankrijk en Duitsland. In de periode na de 2^{de} wereldoorlog werden 2 nieuwe grootheden geboren de VS en de SU (Sovjet-Unie).

ER WAS NOOD AAN **SAMENWERKING**:

Economisch:

1947: De Amerikanen komen ter hulp met het **Marshallplan**. De Amerikanen waren alleen bereid te helpen als er geen land-per-land hulp moest zijn, dus richtte Europa de **OEEC** (Organisatie voor Europese Economische Samenwerking) op. Deze organisatie controleerde gezamenlijk het herstelprogramma. Later werd dit het OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling)

Militair:

- 1948: Het **verdrag van Brussel**, gesloten tussen VK, Frankrijk en Benelux, zorgde voor een samenwerking op militair vlak. Hierbij was de bedoeling om de alliantie die tijdens de oorlog was gestart verder te zetten en zo sterk te staan tegen Duitsland en de opkomende SU.
- 1949: De oprichting vd **NAVO** hierbij wouden de landen die hier aan deelnamen de vrede bewaren over de wereld.

Cultureel:

1949: De oprichting vd **Raad v Europa** door 10 landen (nu 47 LS), houdt zich bezig met politieke en culturele objecten.

DE JAREN 50: DE EERSTE INTEGRATIESTAPPEN

In de jaren 50 waren de tijden van oorlog nog niet gedaan. De **Koude Oorlog** brak uit en zorgde voor een verdeling van Europa in een westelijke kant, democratie, en een oostelijke kant, communisme. Ook Duitsland was opgesplitst waarbij West-Duitse economie een grote hulp was in westelijk Europa.

Federalistische initiatieven:

- 1952: De start van het **EGKS (Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal)** was een oplossing tegen de Koude Oorlog. De samenwerking van de Franse kolen en staal industrieën met de Duitse was op geografisch vlak makkelijk realiseerbaar. Deze samenwerking was ook ter preventie van het losbreken van een nieuwe oorlog. Op aandringen vd Benelux werd er ook een Raad v Ministers opgericht, uit angst voor de grootmachten. En ook een Hof v Justitie.
- 1955: Er kwam een voorstel om v Europa een eenheidsmarkt te maken. Dit werd onderzocht en resulteerde in het **Rapport Spaak**. Een creatie van een gemeenschappelijke markt met vrij verkeer v goederen, diensten, arbeid en kapitaal. Maar om dit te realiseren moesten de landen hun soevereiniteit afstaan om op een supranationaal niveau te kunnen deelnemen.
- 1958: Benelux, Frankrijk, Italië en West-Duitsland richtten de **EEG** (Europese Economische Gemeenschap) op. De instelling was gebaseerd op de principes vd EGKS:

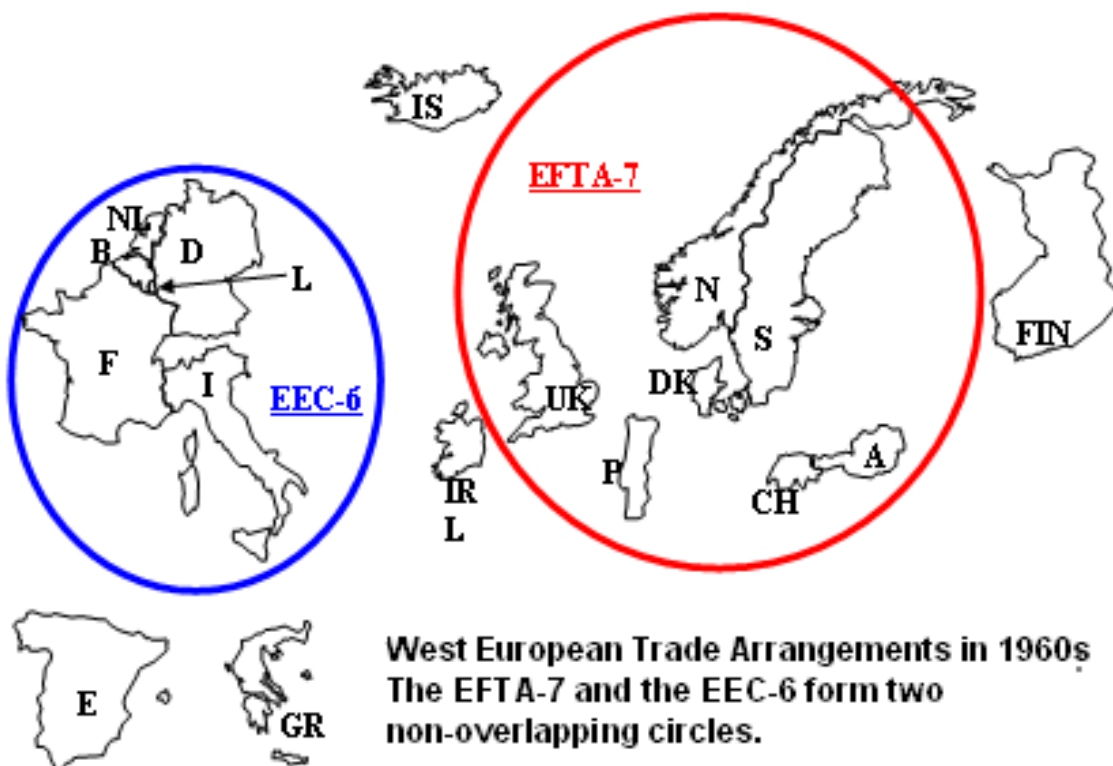
- Commissie
- Raad v Ministers

DIT VORMDE EEN COMMUNAUTAIRE METHODE V BESLUITVORMING

Ontstaan van 2 nieuwe instellingen voor de 3 gemeenschappen **EURATOM** (ook opgericht in 1957)/EEG/EGKS. Deze instellingen waren de Parlementaire Vergadering en het Hof v Justitie.

Intergouvernementele initiatieven:

- 1960: De Britten gaven de prioriteit liever aan een Commonwealth en een goede relatie met de VS. En dus namen ze niet deel aan de EGKS of EEG. Maar als tegengzet, om toch een deel uit te maken van de Europese markt, richtten ze de **Europese VrijhandelsAssociatie (EVA/EFTA)** op. (landen: Noorwegen, Denemarken, Zweden, Oostenrijk, Zwitserland en Portugal).
- + OEES, Raad v Europa



DE JAREN 60

Er is in de jaren 60 een voortdurende strijd tussen **De Gaulle** en de rest v Europa. De Gaulle wou de grootheid en daarmee de soevereiniteit v Frankrijk niet afgeven aan een supranationaal niveau. De beslissingsmacht, gekwalificeerde meerderheid, van de Raad stond hem ook niet aan. Uiteindelijk toch een compromis waarbij met consensus wordt beslist als er gewichtige belangen op het spel stonden. De toetredingsvraag v enkele landen werden allemaal geweigerd door het moeilijk doen van De Gaulle (was bang zijn machtspositie te verliezen aan het VK).

1967: De samensmelting v EGKS/EURATOM/EEG, de 3 raden en commissie werden 1 Commissie en 1 Raad. Vanaf nu **EG** (Europese Gemeenschap).

1968: De **afwerking van de douane-unie**. Dit leidde tot het afschaffen v onderlinge tarieven en het zetten van een gemeenschappelijk buitentarief (voor import). Ook een grote aandacht voor de **uitwerking van een gemeenschappelijk landbouwbeleid**.

VAN EUROCLEROSE NAAR EUROFORIE

Het integratieproces stokte, dit kwam door de woelige jaren 70: oliecrisis, stagflatie en monetaire destabiliteit. Dit werd **Euroclero** genoemd.

Toch werden er nog enkele verwezenlijkingen geboekt zoals de **toetreding** van VK, Ierland en Denemarken in 1973; Griekenland (1981); Spanje en Portugal (1986).

De Raad gaf de Luxemburgse premier Pierre Werner de opdracht om de economische en monetaire toekomst v Europa te onderzoeken en verslag uit te brengen. Het **Rapport Werner** concludeerde dat er best een economische en monetaire unie moet gevormd worden met een eenheidsmunt. De Raad bekeek deze conclusies en zette de eerste stage in gang zodat er nauwere fluctuatiemarges waren t.o.v. elkaar en tegenover de dollar in het Bretton Woods-systeem. De kort daarop volgende internationale monetaire strubbelingen zorgde voor de val van het Bretton woods-systeem en het inzetten van zwevende wisselkoersen (volledig overgelaten aan vraag en aanbod op de valutamarkt) tussen de belangrijkste munten.

De EG krijgt het recht om eigen financiële middelen te innen. Deze werden geïnd op de invoer, uit landbouwheffingen en uit een deel vd nationale belasting op de TW. **Europees Parlement** (de leden worden voortaan door rechtstreekse verkiezingen verkozen) krijgt een grotere budgettaire bevoegdheid, de mogelijkheid de begroting te verwerpen en de commissie kwijting te verlenen voor het uitvoeren vd begroting. Het VK vond dat ze te veel gaven aan Europa in tegenstelling tot wat ze maar kregen. Daardoor werd de **juste retour** opgesteld. Europa streefde naar het doel om de lidstaten hun balans tussen de budgettaire winst en verlies naar Europa toe, zo goed mogelijk in evenwicht te houden.

De staatshoofden hadden er een gewoonte van gemaakt om regelmatig een vergadering te plannen om over de dagelijkse Europese problemen te praten. Dit werd geïnstitutionaliseerd waarbij de **Europese Raad** 4x per jaar officieel moest samenkomen. Alleen de president kon naast deze 4 keer ook een speciale vergadering laten samenkomen.

De **Europese eenheidsakte** werd tot stand gebracht door enkele samenkomsten vd Europese Raad. Hierbij waren de hoofddoelstellingen:

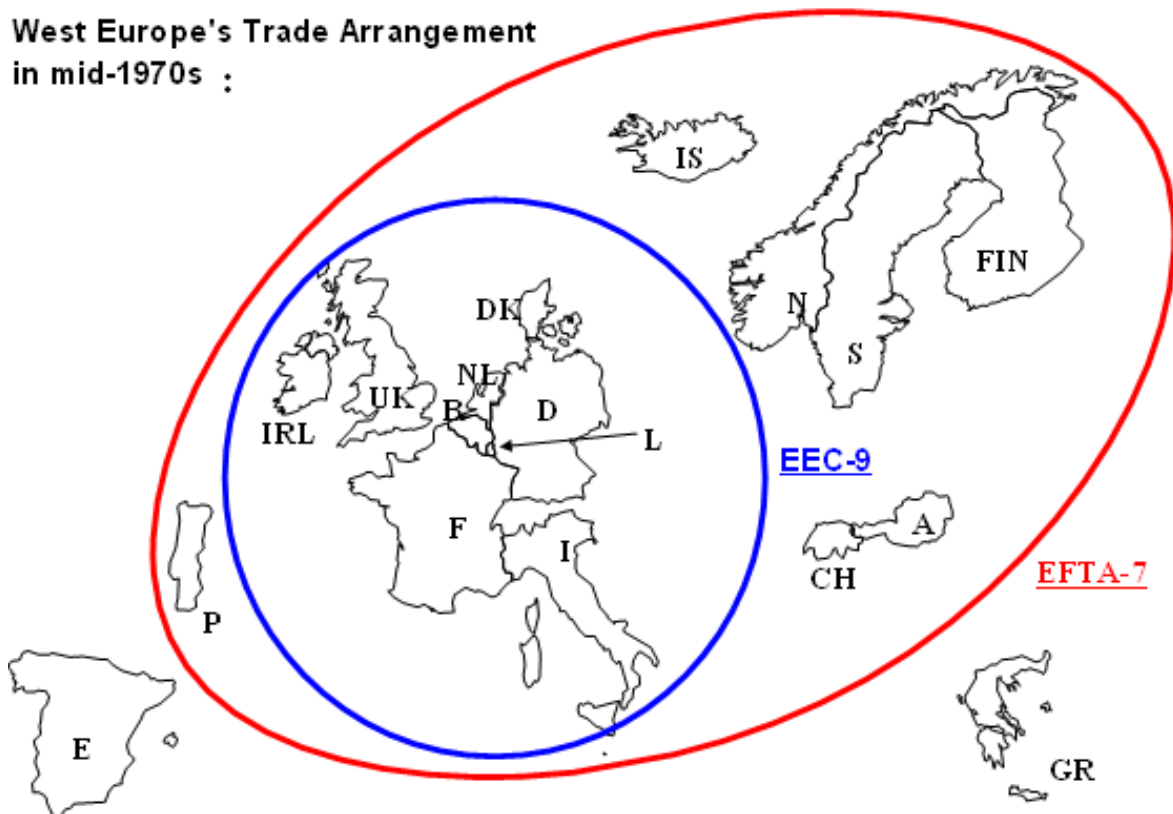
- Realisatie vd eenheidsmarkt
- Versterking vd rol dh Europees Parlement → verbeteren vd bevoegdheid door samenwerkingsprocedure in de stemming in te stellen.
- Verbetering beslissingscapaciteit vd Raad

Delors moest onderzoeken wat de Europese economie te maken had met de vele verhinderingen tussen de LS om een douane unie te realiseren. In een **Witboek** heeft Delors en zijn team 300 maatregelen voorop gesteld dat Europa moest ondernemen om deze barrières weg te werken.

Het **Rapport Delors** heeft een actieplan samengesteld om een economische en monetaire unie samen te stellen. Dit actieplan heeft 3 stages dat Europa moet ondernemen om deze monetaire en economische unie te realiseren:

- Eenheidsmarkt vervolledigd, systeem om economisch en fiscaal beleidscoördinatie te versterken en het bestuur vd nationale centrale banken moet uitgebreid worden.
- Versterking vd procedure vh macro-economisch controlebeleid en opstellen v Europees systeem v centrale banken.
- Introduceren vd onherroepelijke vaststelling vd wisselkoersen en overgang naar monetair eenheidsbeleid.

West Europe's Trade Arrangement in mid-1970s :



DE JAREN 90

Verdrag van Maastricht:

Val van de Berlijnse muur (1989): Duitsland werd daarmee de grootste LS en was centraal gelegen in Europa. Frankrijk was bang zijn macht te verliezen.

2 intergouvernementele conferenties:

- **EMU** (Economische en Monetaire Unie) moest verder bouwen op Rapport Delors
- **EPU** (Europese Politieke Unie) moest een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid oprichten en moet de EU-instellingen en de besluitvormingsprocedures versterken.

De aan loop naar het verdrag verliep nogal chaotisch daarmee dat de compromistekst rond een **driepijlerstructuur** was opgebouwd. De EU moet dus gezien worden als een soort bovenbouw, ondersteund door 3 pijlers:

- **Verdrag v Rome** wordt uitgebreid met bepalingen betreffende de EMU (supranationaal beslissingsmacht)
- **Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid** (intergouvernementele beslissingsmacht)
- Samenwerking betreffende **Justitie en Binnenlandse Zaken** (intergouvernementele beslissingsmacht)

De economie was in deze periode een tegenwerker, **recessie met massale werkloosheid**. De intrestvoeten in de LS was te verschillend waardoor een aanpassing in de intrestvoet kon leiden tot ernstige problemen bij bepaalde landen maar dan goed voor de overige landen. Vanaf nu spreken we van **EU** ipv EG.

Nieuwe toetredingen

De **toetreding** van Zweden, Finland en Oostenrijk.

Deze **golf van toetredingsaanvraag** was van een ander kaliber dan daarvoor:

- Nog nooit zoveel aanvragen gehad
- Economische achterstand van deze landen was groot

- De meeste vd landen hebben lang onder een communistisch bewind geleefd

Table 1.1 Key statistics of candidate countries (2004)

	Population (mn)	GDP/head (PPS, EU-15 = 100)
EU-15	383.6	100
Cyprus	0.7	77.6
Czech Republic	10	64.8
Estonia	1	43.1
Hungary	10	56.1
Latvia	0	38.7
Lithuania	3.5	45
Malta	0.4	63.7
Poland	38.2	43.6
Slovakia	5.4	48.6
Slovenia	2	70.5
Bulgaria	7.8	30.2
Romania	21.5	29
Turkey	71.9	25.8

Source: European Commission (2004)

Criteria van Kopenhagen:

- **Politiek:** stabiele democratie die de rechtstaat, de eerbiediging vd mensenrechten en de bescherming v minderheden waarborgt
- **Economisch:** functionerende markt economie + in staat zijn EU concurrentiekracht en marktkrachten aan te kunnen
- **Acquis communautaire:** verplichtingen vh lidmaatschap op zich kunnen nemen (alle EU regels die reeds bestaan overnemen)

Verdragen van Amsterdam, Nice en Lissabon

Verdrag v Amsterdam:

In dit verdrag werd vooral gefocust om de **samenwerking** tussen LS te **versterken**. Bv. het **Schengenakkoord** liet toe dat de Europese inwoners mochten reizen binnen de Schengenruimte zonder aan grenscontrole te worden onderworpen. Maar de grensnormen aan de grenzen v Schengenruimte werden strenger. Nog een belangrijk voorbeeld is het **Sociaal Protocol**, de beslissingsmethode in het sociaal beleid.

Verdrag v Nice:

Dit verdrag werd gericht naar de **hervorming in de instituties** door de grotere **uitbreiding** vd EU:

- Parlementsleden max 732
- Medebeslissingsprocedure uitbreiden naar meerdere terreinen
- Aanpassing zetelverdeling
- Raad: uitbreiding bij gekwalificeerde meerderheid
- 1 commissaris per LS (27 commissieleden)

Verklaring v Laken/ Europese conventie/ Europese grondwet:

Er was een debat nodig over de **toekomst** vd EU. Dit werd gerealiseerd in de **Verklaring van Laken** dat leidde tot de Europese Conventie.

In de **Europese Conventie** waren alle grote belanghebbenden vd EU aanwezig zodat ze samen een **Europese Grondwet** konden samenstellen die door elke LS moest worden geratificeerd. Het ratificatieproces hield in dat er in elk land een referenda moest gehaald worden, maar in **Nederland en Frankrijk** is dit **referenda** niet gehaald waardoor de **Europese Grondwet vernietigd** werd.

Verdrag v Lissabon:

In dit verdrag werden **alle andere verdragen verwerkt**. Hier werden ook velen onderwerpen aangehaald. Deze waren de bespreking vd vlag, het volkslied, de munt, parlement max 750, veranderingen in stemrechten in Raad, president in Raad, dag v Europa.

Start vd Monetaire Unie

Convergentiecriteria Maastricht/SGP:

- **Inflatie** mag niet meer dan 1,5% bedragen dan het gemiddelde vd 3 best presterende landen
- **Budget:** overheidsschuld niet hoger dan 60% vh BBP of begrotingstekort niet hoger dan 3% v BBP
- **Wisselkoers:** land dat wil toetreden moet zorgen dat hun WK tussen bepaalde grenzen ligt

3 fases vd invoering vd euro:

- **1990-1993:** het voltooien vh creëren van een eenheidsmarkt (liberalisering v kapitaalbeweging)
- **1994-1998:** het voltooien van een Europees Monetair Instituut, ECB.
- **1999-...:** het effectief starten van deze economische en monetaire unie. De eerste 3 jaar werd euro alleen door banken gebruikt. 2002 start euro.

ECB – ESCB:

De ECB vormt het **ESCB** (Europees Systeem v Centrale Banken), dit systeem was verantwoordelijk voor het **monetair beleid** in de EU.

Toetreding Griekenland, Letland, Slovenië, Cyprus, Malta, Slowakije en Estland.

Eurocrisis:

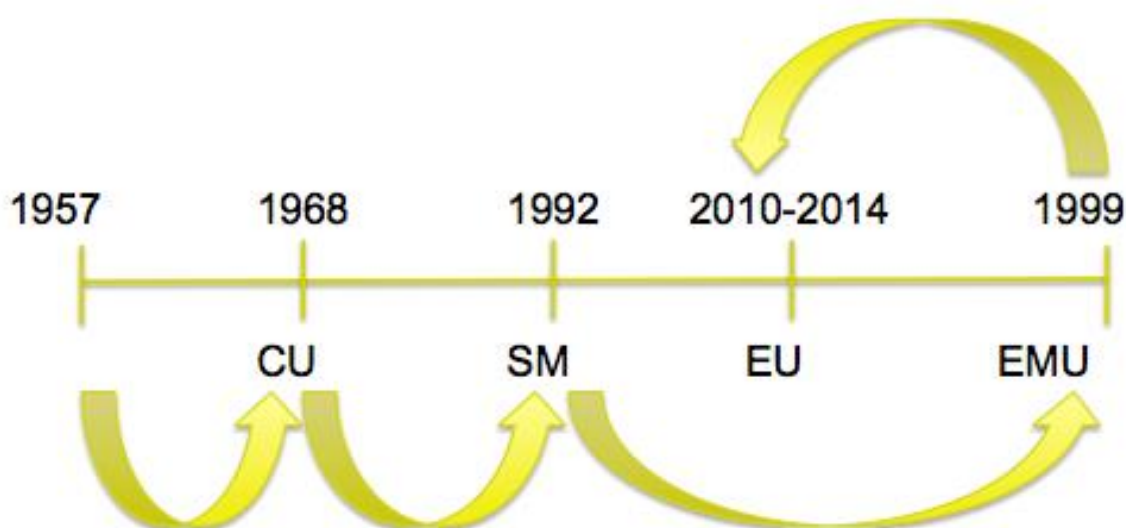
- 2007: financiële crisis
- 2008: Lehman Brothers failliet
- 2010: staatsschuldencrisis in Griekenland en andere LS:
 - Opzetten v sommige financiële steunorganen EFSM, EFSF, EMS
 - Antwoord op crisis: new EU economic governance (six-pack, two-pack en fiscal compact)
- 2011-2012: bankenunie: orgaan om financiële sector in landen te controleren

2. Institutionele context

DOELSTELLINGEN VD EU

Oorspronkelijke doelstellingen	Recentere doelstellingen
• Eenheidsmarkt • Mededingingsbeleid • Bijeenbrengen v economisch beleid • Gemeenschappelijk LB-beleid • Gemeenschappelijk transportbeleid • Tot elkaar brengen vd nationale wetgevingen • ESF • EIB • Associatie met ACP-landen	• EMU (Economische en Monetaire Unie) • Milieu • R&D • Volksgezondheid • Onderwijs, opleiding, cultuur • Consumentenbescherming • Subsidiariteit

Economische en monetaire beleid:



CU= Customs Union

SM= Single Market

EU= European Union

EMU= Economic and Monetary Union

Instellingen en besluitvorming:

1975: 6 leden ↔ 2014: 28 leden

EUROPESE INSTELLINGEN

de Raad, de Commissie, het Parlement, het Hof van Justitie, de Rekenkamer

→ 5 officiële instellingen t.e.m. Nice

de Europese Raad, de Europese Centrale Bank
Lissabon

→ 7 officiële instellingen vanaf

De Raad (vd EU)

Dit is het **belangrijkste besluitvormingsinstantie** binnen de EU. Het vertegenwoordigt expliciet de regeringen vd LS. Zij neemt de uiteindelijke beslissingen. Elke LS heeft **1 vertegenwoordiger** in de Raad. Afhankelijk vd te behandelen materie, bestaat de Raad uit **ministers** van specifieke onderwerpen. (bv financiën bespreken dan alle ministers v financiën aanwezig). Het **voorzitterschap** vd Raad ligt bij een LS voor 6 maand en dit is een continue wisseling. Er is ook groot belang voor **CORPERER**, dit vervult een centrale rol in het EU-besluitvormingsproces. Het is zowel een overlegorgaan als een politiek controleorgaan.

Bevoegdheden:

- Wetgevende
- Budgettaire
- Binnenlands beleid (bepalen richtlijn voor macro-economisch en werkgelegenheidsbeleid)
- Buitenlands beleid (coördinatie)

Stemrechten vd Raad:

- Unanimititeit (iedereen 1 stem, unaniem en blanco stemmen worden genegeerd)
- Eenvoudige meerderheid (50%+1, alleen maar voor klein aantal beslissingen)
- Gekwalificeerde meerderheid (QMV):
 - Standaardprocedures
 - Gewichtige stemmen
 - Uitbreiding aantal domeinen
 - 55% vd raadsleden aanwezig en minstens 15 LS
 - 65% vd bevolking vertegenwoordigen.

De Europese Raad

De Europese Raad is een leidende macht waarbij het **bestaat uit staats- en regeringsleiders**. Deze institutie is voorzien van een **permanente president** die om de 2,5 jaar verkozen wordt door QMV. Het is een redelijk nieuwe institutie die **sinds het verdrag v Lissabon** zijn basis heeft kunnen uitwerken.

Het is het belangrijkste politieke besluitvormingsorgaan:

- Bespreken v algemene politieke beleidslijnen en prioriteiten
- 4 keer per jaar samenkomen
- Geen wetgevende macht
- Veel macht
- Consensus (akkoord wordt pas aanvaard als niemand meer wil stemmen) en QMV, hangt af van het onderwerp.

De Commissie

De commissie bestaat uit **28 leden** waarvan elke LS 1 vertegenwoordiger heeft. Zij worden verkozen voor periodes van 5 jaar. De **commissievoorzitter** wordt verkozen door de Europese Raad met QMV. Deze 28 leden moet het **Europees belang vooropstellen** en niet het belang van hun land. De commissie is de uitvoerende macht, het dagelijks bestuur vd EU. De commissie is ook het hoofd vd administratie die uit 30 directoraten-generaal, elk verantwoordelijk voor een specifiek beleidsonderwerp.

Bevoegdheden:

- Toezicht op uitvoering vd verdragen door de LS
- Initiatie v beleid (wetgevend initiatiefrecht)
- EU vertegenwoordigen binnen bevoegde domeinen
- Voorstellen formuleren op de Raad
- Beperkte wetgevende bevoegdheid

Europees Parlement

Het bestaat uit **max 750 volksvertegenwoordigers** die rechtstreeks verkozen worden door de burgers (dit om de 5 jaar). Dit instituut heeft een **adviserende, toezichthoudende en wetgevende rol**. De **Europese wetgever** in de gewone wetgevingsprocedure. Het heeft een **beperkt wetgevend initiatiefrecht**, het kan de commissie verzoeken voorstellen in te dienen. Het is ingedeeld volgens **7 politieke fracties**, bv. socialisten, groenen, liberalen,...

Bevoegdheden (toegenomen doorheen de tijd):

- Medebeslissingsprocedure wordt het gewone wetgevingsprocedure
- Uitbreiding van beleidsdomeinen waarin met gewone wetgevingsprocedure beslist kan worden. Dus waar het Europees Parlement aan kan deelnemen.
- Bevoegdheid over de ganse begroting

Controle uitvoeren op commissie (ontslaan) + goedkeuring op commissie (benoemen)

BELEIDSINSTRUMENTEN

De Europese regering bestaat uit 2 categorieën:

- Regulering → Europese regels
 - Verdragen
 - Communautaire rechtshandelingen
- Budgettering → begroting (openbare financiën)

Communautaire rechtshandelingen

Verordeningen:

- Direct van toepassing
- Bindend
- Algemeen (voor alle LS en voorrang op nationale wetgeving)

Richtlijnen:

- Bindend naar resultaat
- LS zijn vrij in hoe zij het objectief bereiken (relatief) (er moet dus nog nationale wetgeving aan te pas komen)

Beschikkingen:

- Naar specifieke doelgroepen

Aanbevelingen en adviezen

BESLUITVORMING

Belang van subsidiariteitsprincipe:

Dit wil zeggen alles wat op een lager niveau (OH) kan worden beslist of opgelost worden moet daar dan ook gebeuren.

Belang Frans-Duitse as:

De relatie Frankrijk en Duitsland is altijd al sterk geweest en bepaald ook de kern van Europa. De relatie is ondersteund door het Elysée Verdrag. Dit duo is gebonden om de EU te leiden.

Communautaire methode

Dit is vooral een toepassing op de **gewone wetgevingsprocedure**. Deze procedure is een **pingpong** tussen instellingen.



De commissie zal een wet voorstellen aan het EP (Europees Parlement). Het EP zal een 1^{ste} lezing houden waarbij ze het voorstel vd Commissie goedkeuren of afkeuren, daarna wordt dit voorstel doorgestuurd naar de Raad. De Raad zal een 1^{ste} lezing houden om de positie van het EP goed te keuren of af te keuren. Als het wordt afgekeurd wordt het terug naar het EP gestuurd voor een 2^{de} lezing.

#4 2nd reading in Parliament

Parliament examines Council's position and approves it, in which case the act is approved; or rejects it, in which case the act will not enter into force and the whole procedure is ended; or proposes amendments and returns the proposal to Council for a 2nd reading.



The legislative proposal **is not adopted**



The legislative proposal **is adopted**

The vast majority of proposals are adopted at this stage

The legislative proposal **is adopted**



The legislative proposal **is adopted**

#5 2nd reading in Council

Council examines Parliament's 2nd reading position and either approves all of Parliament's amendments meaning the act is adopted, or does not approve all amendments, leading to the convening of the Conciliation Committee.

Het EP zal de positie vd Commissie onderzoeken en hun eisen in acht nemen. Hier kan het EP, het voorstel goedkeuren of afkeuren. Als het wordt afgekeurd wordt het wetsvoorstel niet doorgevoerd. Als het wel goedgekeurd wordt zal het nieuwe voorstel opnieuw naar de Raad verstuurd worden voor een 2^{de} lezing. In de Raad zal er beslist worden over de 2^{de} positie vh EP. Als dit wordt goedgekeurd zal dit wetsvoorstel omgevormd worden in een Europese wet.

#6 Conciliation

The Conciliation Committee, composed of an equal number of MEPs and Council representatives, tries to reach agreement on a joint text. If unsuccessful, the legislative act will not enter into force and the procedure is ended. If a joint text is agreed, it is forwarded to the European Parliament and Council for a 3rd reading.

The legislative proposal **is not adopted**



#7a 3rd reading in Parliament

The European Parliament examines the joint text and votes in plenary. It cannot change the wording of the joint text. If it rejects it or fails to act on it, the act is not adopted and the procedure is ended. If it is approved by Parliament and Council, the act is adopted.

The legislative proposal **is not adopted**



#7b 3rd reading in the Council

Council examines the joint text. It cannot change the wording. If it either rejects or does not act on it, act will not enter into force and the procedure is ended. If it approves the text and the Parliament also approves it, the act is adopted



The legislative proposal **is not adopted**

Proposal adopted

Once both European Parliament and Council have approved the final text of a legislative proposal, it is jointly signed by the Presidents and Secretaries General of both institutions. After signature, the texts are published in the Official Journal and become official.

- Regulations are directly binding throughout the EU as of the date set down in the Official Journal.
- Directives lay down end results to be achieved in every member state, but leaves it up to national governments to decide how to adapt their laws to achieve these goals. Each directive specifies the date by which the national laws must be adapted.
- Decisions apply in specific cases, involving particular authorities or individuals and are fully binding.



Intergouvernementele methode

Deze procedure wordt alleen gebruikt in het **buitenlands en veiligheidsbeleid** en het **sociaal beleid**. Voor het **buitenlands en veiligheidsbeleid** wordt de intergouvernementele methode gebruikt waarbij de **Raad**, de initiatiefnemer, alle taken op zich zal nemen. Hier is **unanimiteit** de regel. Voor het sociaal beleid daarentegen wordt de open coördinatiemethode gebruikt.

OMC:

Het staat de LS toe om samen te werken binnen de unie in een **flexibele manier** zonder beperkingen te ondervinden vd procedure. **Soevereiniteit** wordt gerespecteerd. Een LS krijgt een bepaald **doel** dat hij moet halen, als dit hem niet lukt zal hij **veranderingen** moeten doorvoeren.

Besluitvorming in de Eurozone

Er zijn **18 leden** vd EU actieve deelnemers aan de Eurozone. De basis van de besluitvorming is de **communautaire methode**, maar **niet met iedereen** en soms met **intergouvernementele trekjes**. Natuurlijk hebben we wel een monetair beleid voor deze Eurozone, dit is de **ECB**.

We hebben hier ook nog **andere beleidsdomeinen**:

- **Eurogroup**: meestal samenkomen voor de ECOFIN vergadering. De Raad gaat, alleen met de leden waar de Euro actief is, maatregelen vaststellen in gebieden v budgettaire discipline en economisch beleid (richtlijnen).
- **Euro summit**: de staatshoofden vd landen met de Euro komen samen om de financiële crisis te bespreken en op te lossen. Dit gebeurt meestal voor of na de samenkomen vd Raad.

MINDER ZICHTBARE KANTEN

Rol van Coreper:

Zie de Raad.

Comitology:

Comités die de commissie steunen in aanvullend beleid. Sommige van deze comités geven alleen advies en andere hebben een beherende functie.

Lobbying:

Dat is een organisatie die info geeft aan de Europese instituten en zou hen moeten helpen om een evenwichtig beeld te vormen van alle aspecten van de vaststellingen dat ze overwegen.

Democratisch deficit:

Dit is een instituut die de problemen van LS oplost omdat zij die zelf niet konden oplossen.

3. De Europese budgettaire instrumenten

EU BUDGET

Algemeen begrotingsprincipe

- **Annaliteit of eenjarigheid:** goedkeuring vd begroting door de Raad en het EP voor 1 jaar. Commissie is dan de uitvoerende macht.
 - **Gesplitste kredieten:** vastleggings- (middelen die voorzien zijn voor latere uitgaven dan het jaar van vastlegging) en betalingskredieten (wat jaarlijks moet betaald worden): bv investeringsproject van 3 jaar kost €120 miljoen dus jaarlijks €40 miljoen betalen. Op het einde deze 2 altijd gelijk aan elkaar.
 - **Voorlopige twaalfden:** als de begroting niet op tijd is goedgekeurd dan worden ze genoodzaakt om het bedrag vh vorige begroting te nemen en dit in twaalfden te verdelen. Dit om zich te financieren voor max 3 à 4 maand.
- **Eenheid:** alle uitgaven en inkomsten van alle uitgaven worden gebundeld in 1 document.
- **Specificiteit:** uitgaven en ontvangsten moeten gedetailleerd zijn. Alle bedragen die worden gezet/beschreven, wordt niet van afgeweken.
- **Universaliteit:** uitgaven en ontvangsten mogen niet worden gecompenseerd + onbestemdheid
- **Openbaarheid:** publicatieblad vd EU

Specifieke kenmerken

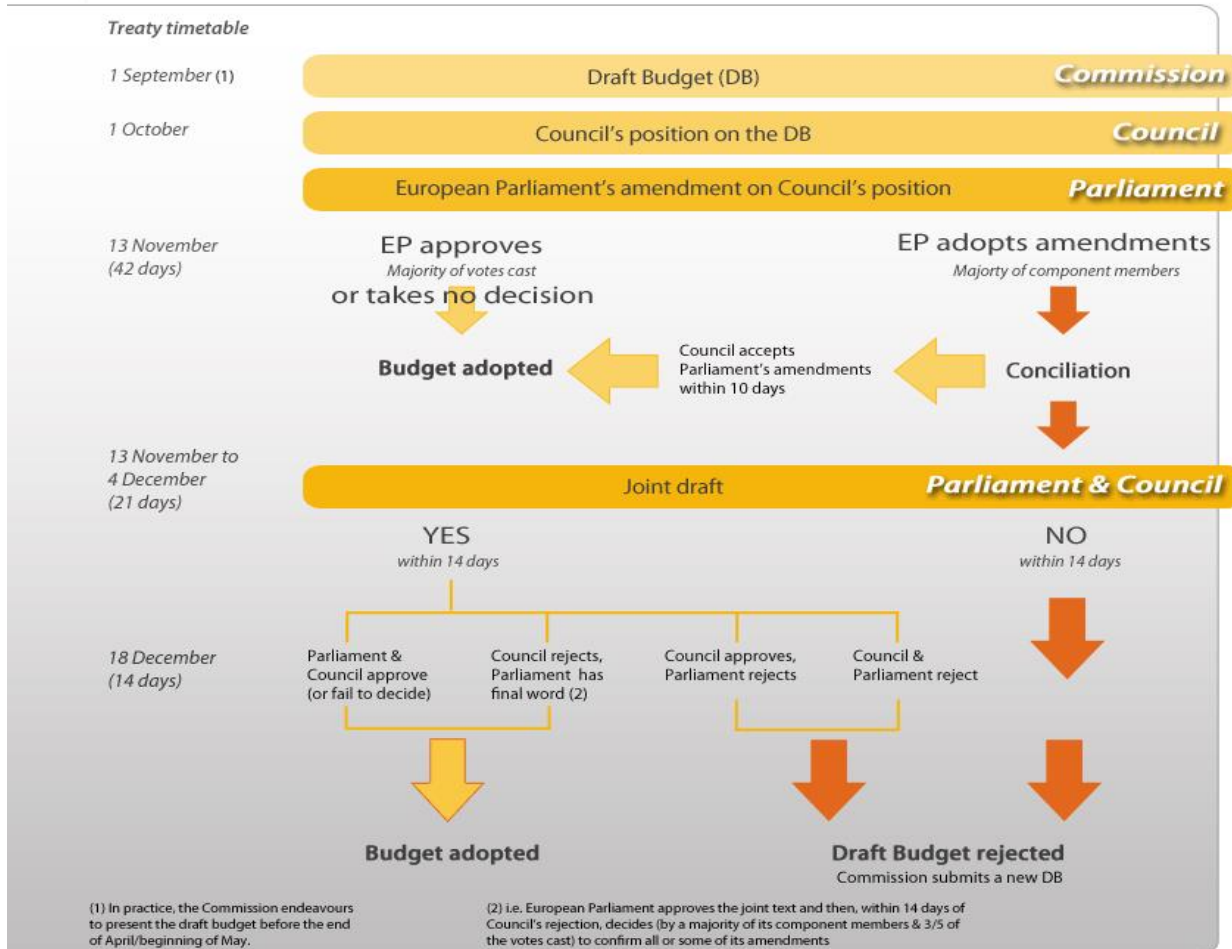
Ontvangsten en uitgaven moeten in **evenwicht** zijn d.w.z. dat ze niet mogen ontlene en dus alleen maar kunnen uitgeven wat er binnenkomt. De overschotten en tekorten worden **overgedragen** naar volgend jaar. Budget kan **geen stabilisatirol** spelen dus mogen niet te veel tekorten opstapelen.

Geen echte eigen middelen, de financiering gebeurt via overdrachten vd LS.

Procedure jaarlijkse begroting

De **Commissie** dient het begrotingsontwerp een jaar op voorhand in te dienen. Zodat de **Raad** het voorstel kan wijzigen met een gekwalificeerde meerderheid in de **eerste lezing**. Daarna kan het **EP** na een eerste lezing amendementen voorstellen, als de wijzigingen een verhoging met zich meebrengen dan moet de Raad dit met **gekwalificeerde meerderheid aanvaarden of verwerpen**. Midden november de begroting terug naar het EP parlement gezonden. **EP heeft het laatste woord**. Dit is het **interinstitutioneel akkoord**.

The budgetary procedure



De **Commissie** is de uitvoerende macht en dus verantwoordelijk voor de **uitvoering vd begroting**. Het **EP beslist over de kwijting** over de jaarlijkse begroting na het onderzoek door de Raad en de Rekenkamer (kijkt of Commissie geld goed besteed). **80%** vd uitgaven gebeurt **in en door de LS**, ernstige **controle voeren** en als fout begaan wordt moet dit geld worden **terugbetaald**.

Ontvangsten

Traditionele eigen middelen:

- **Douanerechten:** belastingen op geïmporteerde goederen.
- **Landbouwrechten** (invoerheffingen op landbouw) en **suikerheffingen** (invoerheffing op suiker maar ook heffingen op suiker v EU).

DE LS MOGEN 25% BEHOUDEN ALS COMPENSATIE VOOR HET VERZAMELEN.

= NATUURLIJKE BRON VAN INKOMSTEN

Middelen gebaseerd op BTW:

De **procentuele heffing op de geïnde BTW vd LS** is beperkt tot 50% vd BTW-basis (reëel toegepast= 30%). Dit heeft een **regressief** karakter omdat het aandeel vd consumptie daalt in het BNP naarmate welvaart stijgt. Dus **armere** landen betalen meer. Dit middel daalt door de daling vh **heffingspercentage**.

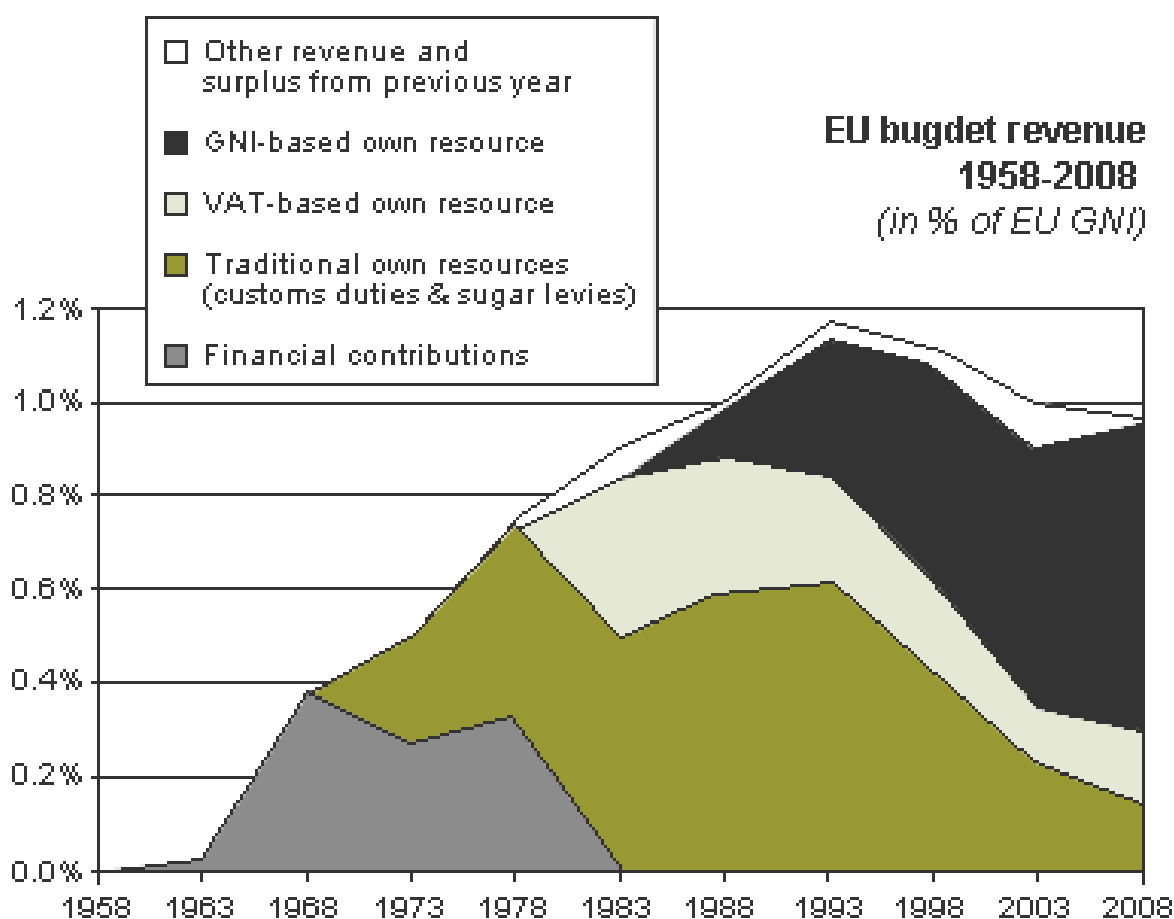
Middelen gebaseerd op het BNP:

Residuele (=achterblijvende) functie. De bijdragen vd LS afhangt van hun aandeel in het EU BNP. Dit percentage wordt **jaarlijks herrekend** naar het nodige voor het budget te vervolledigen.

Naoorlogse periode → GATT → WTO (WereldHandelsOrganisatie): sinds 1944 actief en de taak hier is het afbouwen vd handelsbelemmeringen. Dit is gelukt want de belastingen zijn al goed gedaald. En de EU doet dit ook.

In % of total	1980	1990	2000	2010	2013
Traditional own resources	47.1	28.3	17.9	11.7	14.1
VAT-based resources	48.7	61.0	37.3	10.9	11.3
GNI-based resources	0.0	0.4	39.8	74.3	73.4
Other	4.2	10.4	5.0	3.0	1.2
Total	100	100	100	100	100

Source: European Commission



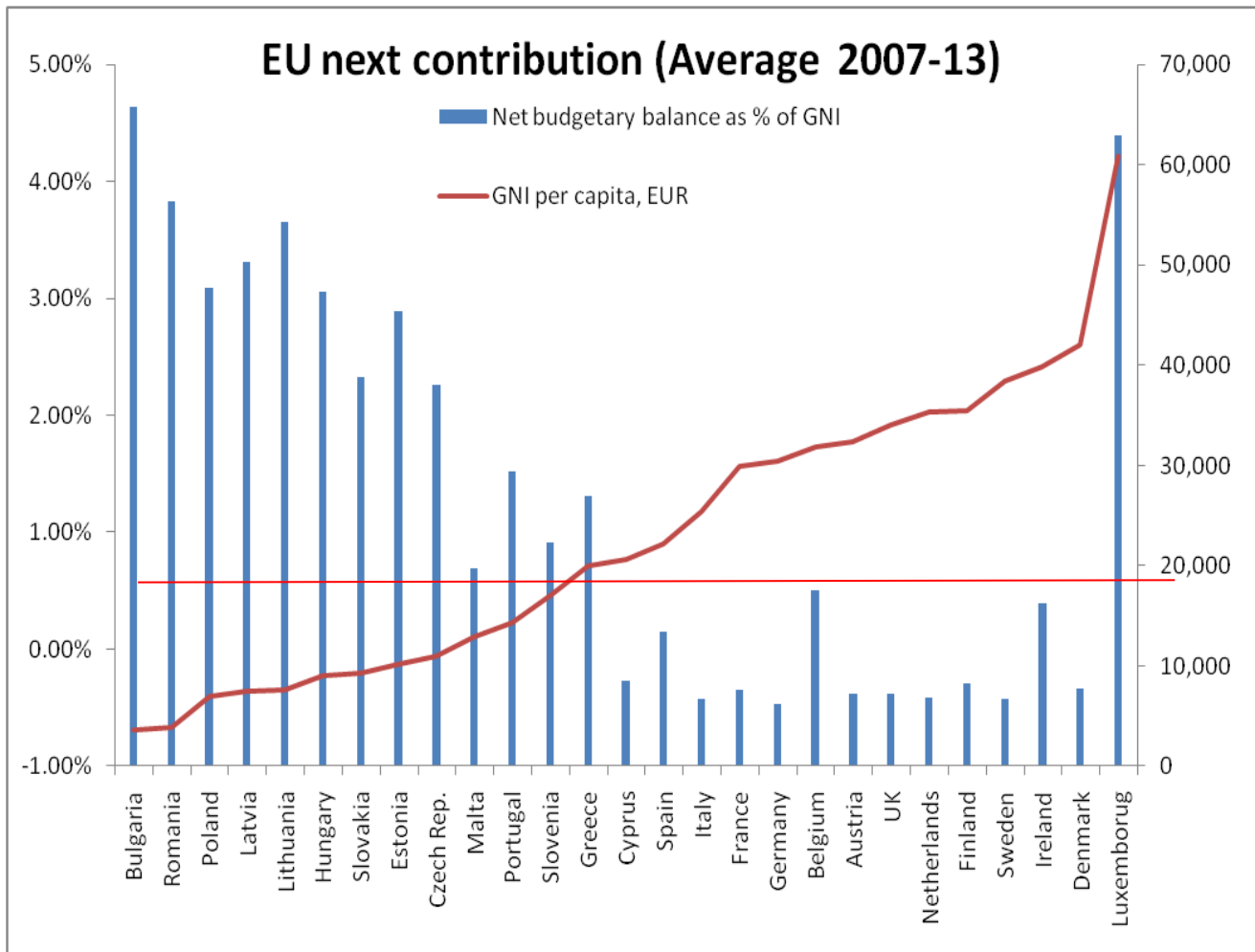
Tobin-taks: taks op speculatie, zit al in onze wetgeving maar is nog niet actief. Dit omdat geen enkel andere LS daar aan wil meedoen, alleen doen is nadelig. Dit wordt misschien een EU-wet. Dit kan de **5^{de} bron** van inkomsten worden.

EU-budgetproblemen: juste retour

De netto-bijdragers zijn meestal de ouder LS terwijl de netto-ontvangers de nieuwe LS zijn.

Factoren (NOG BIJWERKEN):

- Belang landbouwuitgaven
- Rotterdam-Antwerpen effect
- Structuur vd BNP-bestedingen
- Welvaartspeil



Vertekend beeld want in Luxemburg en België zitten veel EU-instituten.

UITGAVEN EN FINANCIËEL MEERJARENKADER (FMK)

Financieel meerjarenkader

In de jaren 80 zijn **Zuid-Europese landen toegetreden**. Door de **ontsporing** van gemeenschappelijk landbouwbeleid (Britse boeren kregen minder) en de oneerlijke betalingen, is **Tatcher** (fontainebleau) tegen de EU ingegaan. Ze wou dat de VK zijn geld terugkreeg waardoor de EU, de **Britse Korting** toeliet. Dit is de **terugbetaling** van 66% van het verschil tussen aandeel van VK in de BTW en de toewijsbare uitgaven aan de VK. Daar nog boven op kreeg de **EEA nieuwe bevoegdheden**.

→ NIEUWE METHODE NODIG

Het eerste FMK: pakket Delors 1

Wat is het FMK:

- Legt budgettaire prioriteiten vast voor periode van 5 jaar
- Bepalen en aangeven vd maximumbedragen per uitgavencategorie
- Bijzondere wetgevingsprocedure → zelfde als bij verordening; interinstitutioneel akkoord
- Met Verdrag betreffende werking vd EU (VwEU) krijgt deze in de praktijk ontwikkelde methode verdragsbasis.

De 6 hoofdstukken vh financieel kader:

1. Duurzame groei
 - a. Concurrentievermogen voor groei en werkgelegenheid
 - b. Cohesie voor groei en werkgelegenheid
2. Behoud en beheer van de natuurlijke hulpbronnen
3. Burgerschap, vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid
 - a. Vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid
 - b. Burgerschap
4. De EU als mondiale partner
5. Administratie
6. Compensatiebedragen

Voorbeelden en onderdelen vh financieel kader:

1. Duurzame groei
 - a. R&D, onderwijs en training, ...
 - b. Hulp naar laagst ontwikkelde landen
2. LB-beleid, visserijbeleid, milieu
3. Burgerschap, vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid
 - a. Vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid
 - b. Cultuur, consumentenbescherming, publieke gezondheid, ...
4. Buitenlands beleid
5. Europese instituties, pensioenen en Europese scholen
6. Compensatiebedragen (LS)

COMMITMENT APPROPRIATIONS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total 2014-2020
1. Smart and Inclusive Growth	60.283	61.725	62.771	64.238	65.528	67.214	69.004	450.763
1a: Competitiveness for growth and jobs	15.605	16.321	16.726	17.693	18.490	19.700	21.079	125.614
1b: Economic, social and territorial cohesion	44.678	45.404	46.045	46.545	47.038	47.514	47.925	325.149
2. Sustainable Growth: Natural Resources	55.883	55.060	54.261	53.448	52.466	51.503	50.558	373.179
of which: Market related expenditure and direct payments	41.585	40.989	40.421	39.837	39.079	38.335	37.605	277.851
3. Security and citizenship	2.053	2.075	2.154	2.232	2.312	2.391	2.469	15.686
4. Global Europe	7.854	8.083	8.281	8.375	8.553	8.764	8.794	58.704
5. Administration	8.218	8.385	8.589	8.807	9.007	9.206	9.417	61.629
of which: Administrative expenditure of the institutions	6.649	6.791	6.955	7.110	7.278	7.425	7.590	49.798
6. Compensations	27	0	0	0	0	0	0	27
TOTAL COMMITMENT APPROPRIATIONS	134.318	135.328	136.056	137.100	137.866	139.078	140.242	959.988
as a percentage of GNI	1,03%	1,02%	1,00%	1,00%	0,99%	0,98%	0,98%	1,00%
TOTAL PAYMENT APPROPRIATIONS	128.030	131.095	131.046	126.777	129.778	130.893	130.781	908.400
as a percentage of GNI	0,98%	0,98%	0,97%	0,92%	0,93%	0,93%	0,91%	0,95%

Tabel 3.1. Historische evolutie van de uitgaven van de EU

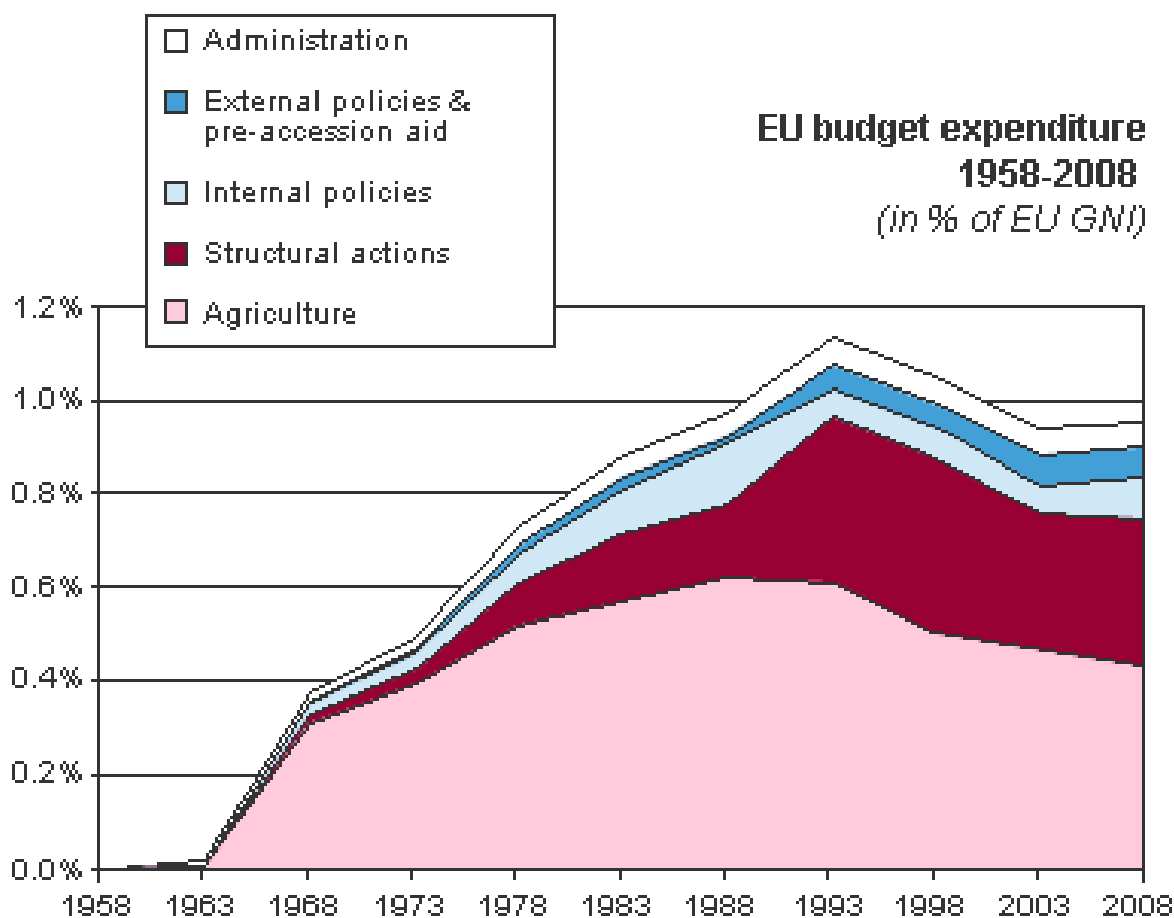
	1960	1970	1980	1990	2000	2002	2004	2006
In miljoen euro (prijzen van 2004)	544	21.722	40.583	66.756	89.641	91.462	102.603	109.952
Als % van overheidsuitgaven van lidstaten	0,10	2,00	1,70	2,00	2,09	2,00	2,09	2,16
Als % van EU-BBP	0,03	0,73	0,74	0,91	1,01	0,97	0,99	1,03

Bron: EC.

EU-uitgaven

Belangrijkste uitgaven:

- **Oude terminologie:**
 - LB: 48% in 2007
 - Structuurfondsen: 32% in 2007
- **Nieuwe terminologie:**
 - Natuurlijke hulpbronnen: 43% in 2007-2013
 - Groei en werkgelegenheid: 44% in 2007-2013



EUROPESE INVESTERINGSBANK

De EIB staat in voor de **financiering vd ontwikkeling vd EU** en daarbuiten (90% binnen EU). Het zorgt voor de **aanvullende financiering van investeringsprojecten**. De EIB financiert zichzelf op de **kapitaalmarkten**.

EUROOPEES STABILITEITSMECHANISME EN ANDERE NIEUWE INSTRUMENTEN

(EU-budget is 130 miljard)

ESM: een permanent financieringsprogramma voor de redding vd EU in moeilijkheden. Zoals Griekenland is geholpen met bilaterale leningen (€80 miljard)

EFinancieelSM: €60 miljard; Commissie beheert en komt van EU-budget

EFFaciliteit: €440 miljard; eurozone LS → mag niet meer ontlenen (terugbetalen)

ESM: €700 miljard; eurozone LS zijn de shareholders (terugbetalen)

4. De eenheidsmarkt

THEORIE (DEEL 1)

EENHEIDSMARKT

Dit is een markt waar **vrij verkeer van goederen en diensten** centraal staat, ook wel **douane-unie** genoemd. Hier zijn **geen onderlinge tarieven** tussen de LS aanwezig maar wel een **gemeenschappelijk buitentarief**. Ook het vrij verkeer vd **productiefactoren** moet hier worden gerealiseerd, zodat de markt zijn maximale werking bereikt. In een eenheidsmarkt is het dus ook vanzelfsprekend dat er **geen non-tarifaire belemmeringen** aanwezig zijn. Dit allemaal is de EU aan het realiseren.

BEGRIPPEN ROND ECONOMISCHE INTEGRATIE

Stadia

1. Vrijhandelszone:

Het vrij verkeer van goederen en diensten wordt gerealiseerd door het afschaffen vd douanerechten tussen de partners. Toch behoudt elke partner zijn eigen handelspolitiek tgo. Derde landen. Er vormt zich hier een probleem, omlegging vd handel (bv import vanuit goedkoopste land). Dit wordt opgelost door oorsprongscontrole en een gemeenschappelijk buitentarief (douane-unie).

2. Douane-unie:

Zoals daarnet vermeld worden hier de **onderlinge tarieven afgeschaft** en **1 gemeenschappelijk buitentarief** opgesteld. Het probleem hier is dan dat er **non-tarifaire belemmeringen** tussen de LS aanwezig zijn.

3. Gemeenschappelijke markt:

Het **vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en arbeid** wordt verwacht in een gemeenschappelijke markt. De **non-tarifaire belemmeringen** worden hier aangepakt.

4. Economische unie:

Deze doelstelling was nog niet aanwezig, maar na de crisis is er werk van gemaakt om de **harmonisatie vh macro-economisch beleid** te bereiken.

5. Economische en monetaire unie (complete economische integratie):

Dit is het eindpunt vd economische integratie. De **eenmaking vh economisch beleid** is hierbij zeer belangrijk. (monetair en bugettair)

Kort samengevat:

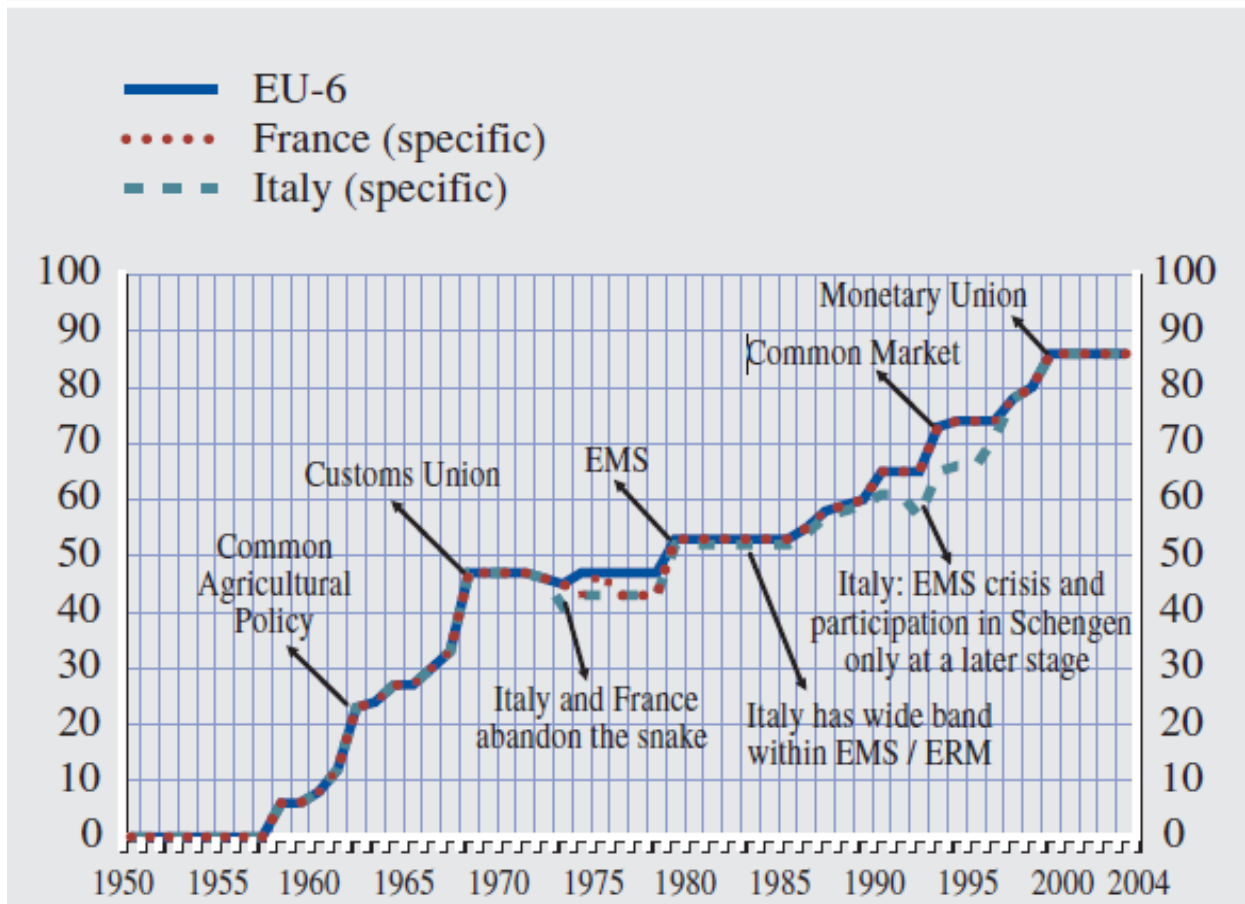
Integratie markten:

- Markten goederen en diensten → vrijhandelszone en douane-unie
- Markten productiefactoren → eenheidsmarkt

Integratie beleid:

- Economisch beleid → economische en monetaire unie
- Ander beleid → politieke unie

Figure 1a Index of institutional integration of the EU-6 (i.e., Belgium, France, Germany, Italy, Luxembourg, and the Netherlands), which started integrating in 1957



EMS= European Monetary System

Sectoriale integratie= integratie die zich beperkt tot 1 of enkele sectoren.

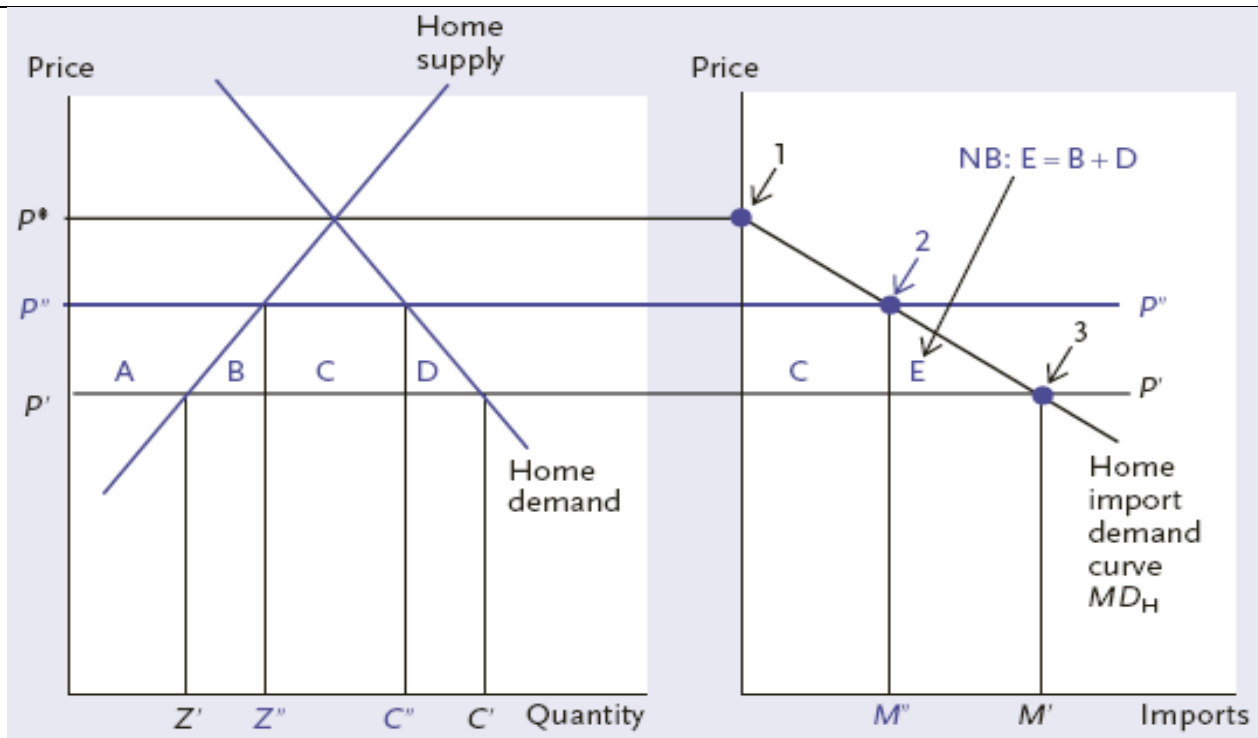
Negatieve integratie= wegnemen handelsbelemmeringen

Positieve integratie= aanpassing v bestaande beleidsinstrumenten en instellingen

EFFECTEN VD VORMING VAN EEN EENHEIDSMARKT

Om een eenheidsmarkt te bekomen moeten we enkele barrières verwijderen. We beginnen met de **verwijdering vd handelsbelemmeringen** op goederen en diensten. Dit heeft enkele effecten, **de directe effecten** vd afschaffing vd tarieven is **de handelscreatie en de handelsafwijking**. Maar er is ook een belemmering op het **factorverkeer** die moet worden verwijderd. Er ontstaat **meer concurrentie**, vroeger aparte beschermde nationale markten en nu 1 markt waar alle LS aan deelnemen (meer fusies en overnames → grotere bedrijven), en **schaalvoordelen**, zorgt voor een dalende prijs en kostprijsmarges. Dit zijn de **indirecte effecten** vh vrij factorverkeer.

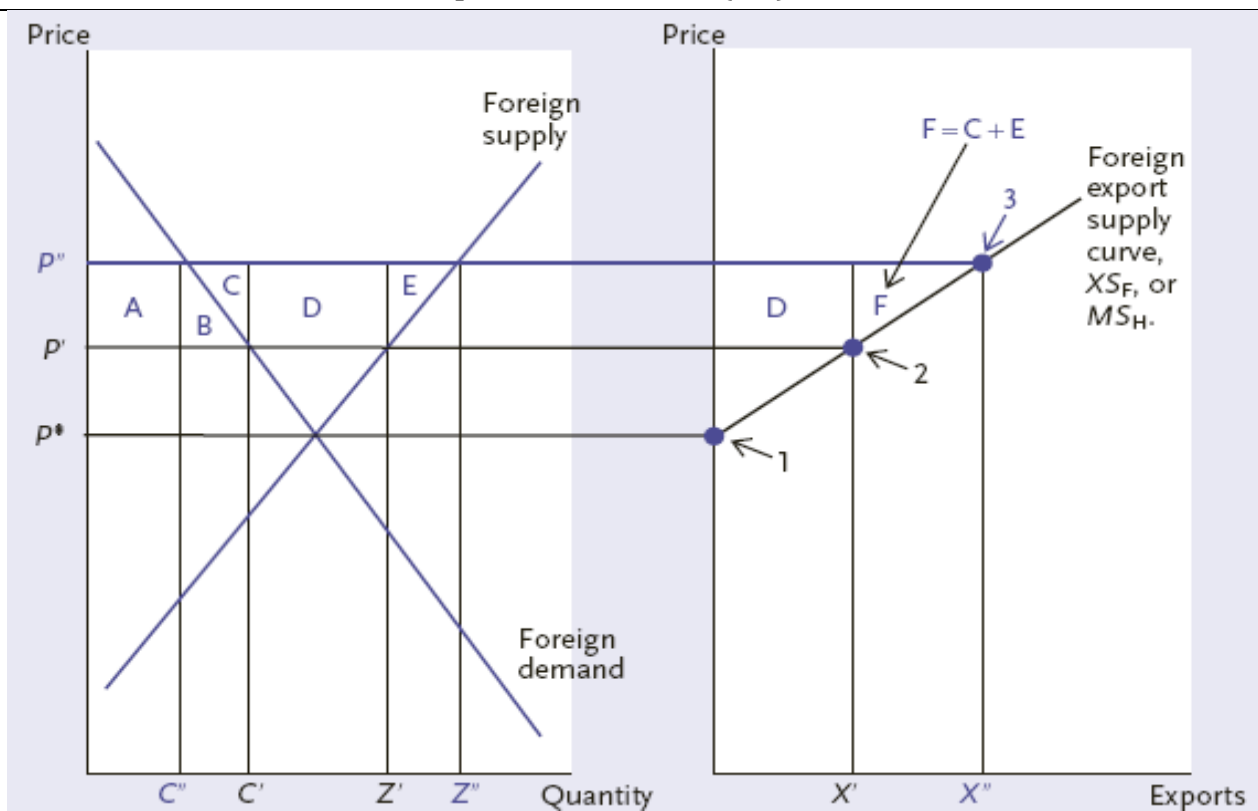
De economie van een tarief: invoervraagcurve (MD)



In het evenwichtspunt dekt het aanbod de vraag. De rechterkant is de invoervraagcurve.

Stijgende vraag > aanbod.

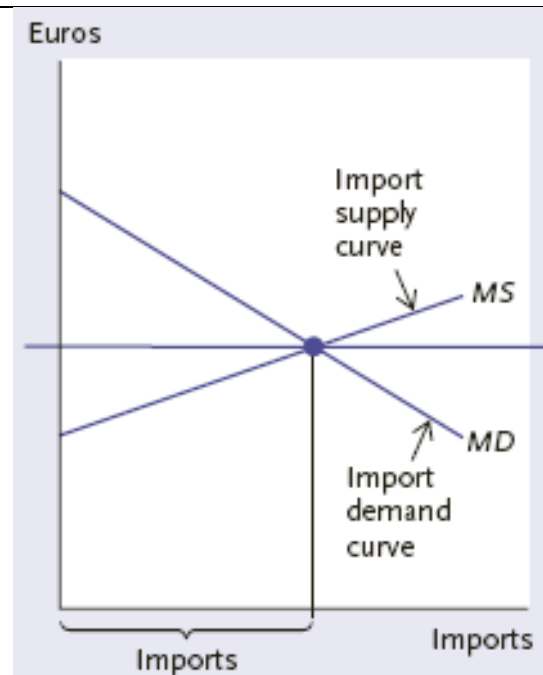
De economie van een tarief: exportaanbodcurve (MS)



Hier dekt de vraag het aanbod in het evenwichtspunt. De rechterkant is de uitvoeraanbodcurve.

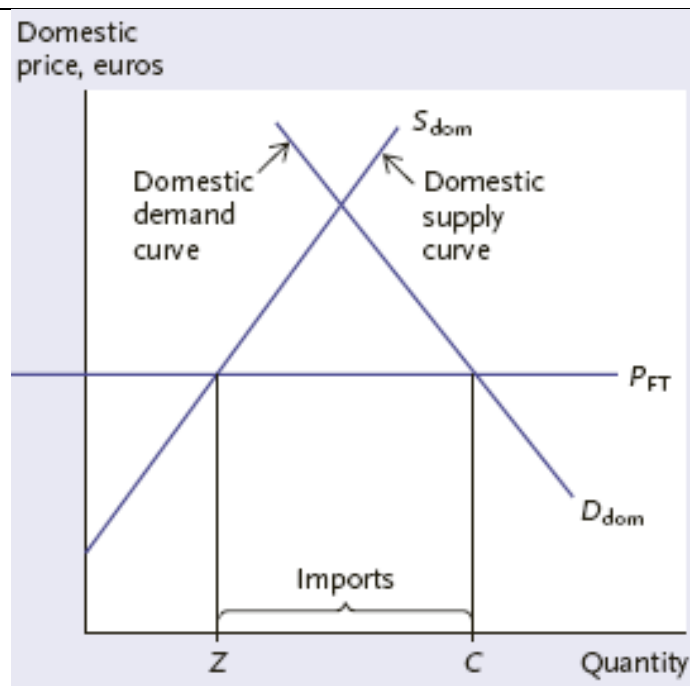
Stijgend aanbod > vraag

MD-MS diagram



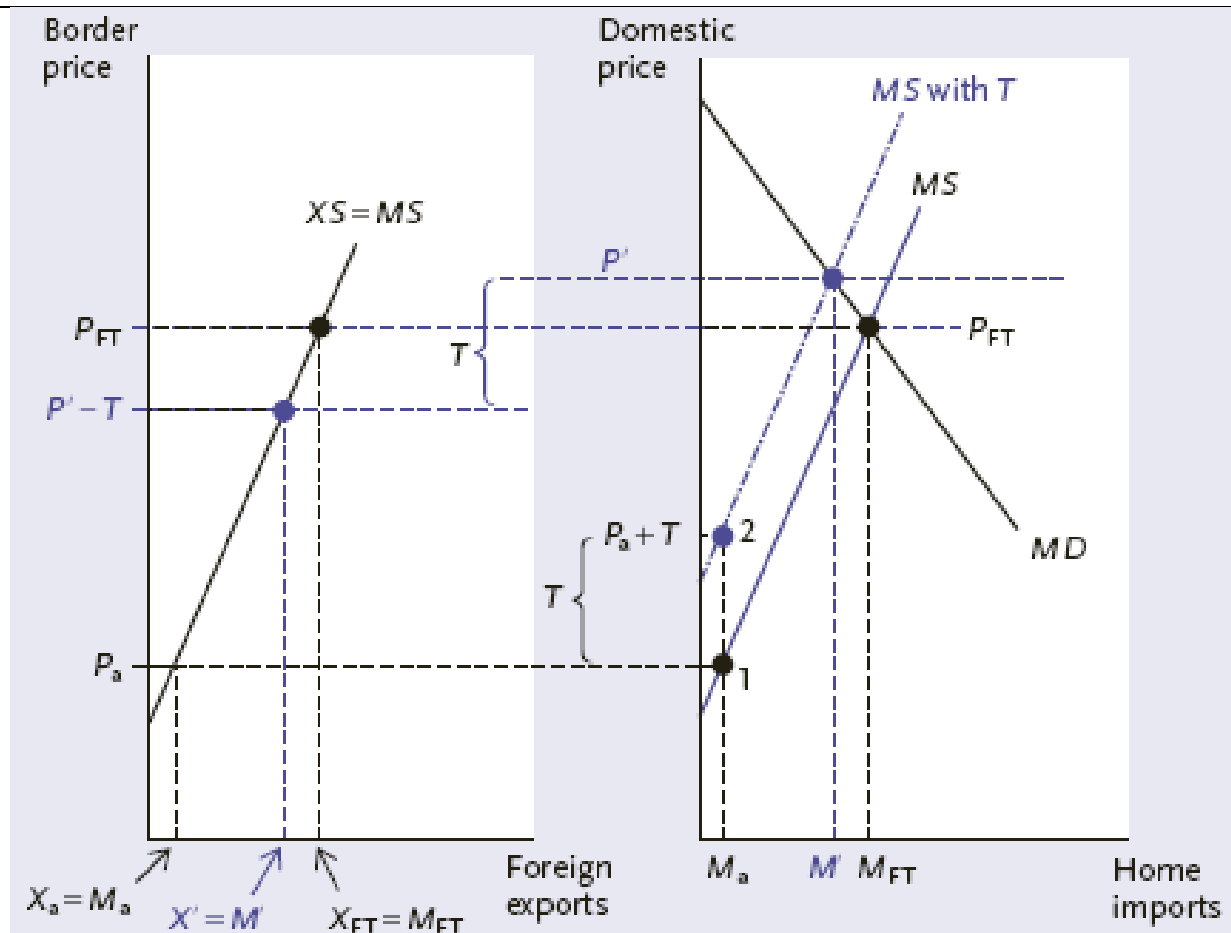
Dit diagram laat de prijs- en hoeveelheidseffecten van een aanpassing in het handelsbeleid zien. Idem voor de welvaartseffecten.

MD-MS + aanbod en vraag in open economie



OC is de binnenlands vraag naar goederen terwijl OZ het binnenlands aanbod is. We zien hier een tekort aan aanbod dus importeren. P_{FT} is de prijs die in het buitenland tot stand komt.

Tariefanalyse

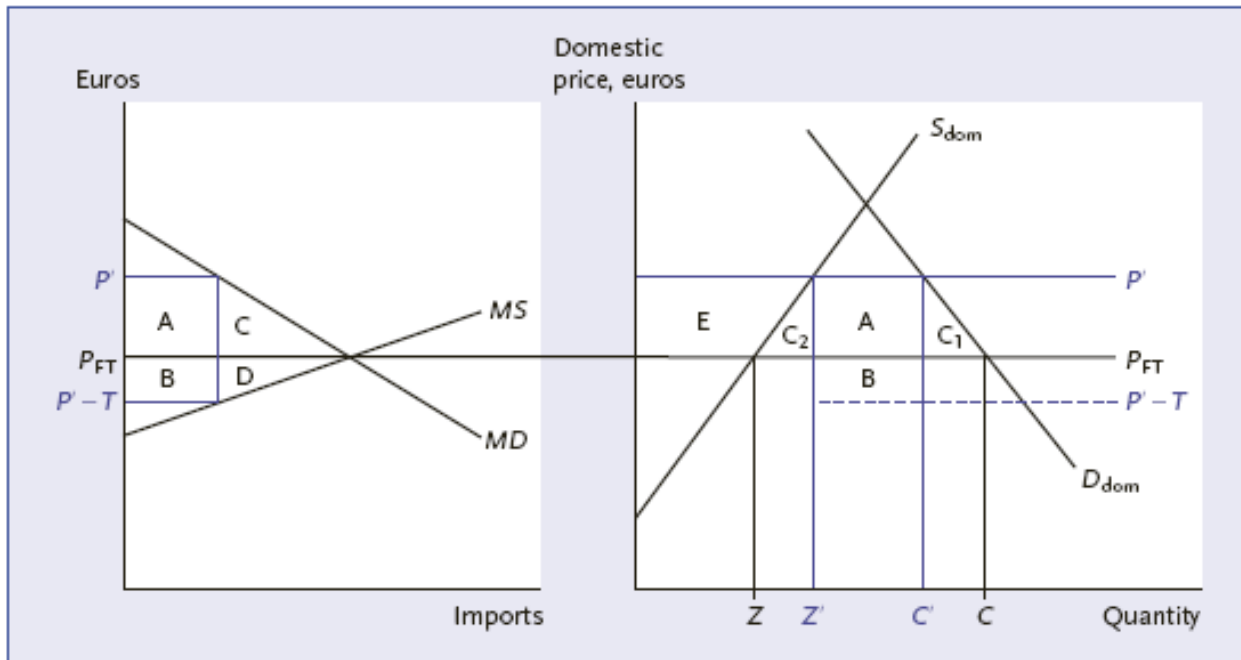


P_a is de prijs die de buitenlander krijgt. T is het gemeenschappelijk buitentarief, dat moet EU importeur betalen. P_{FT} is de binnenlandse prijs van dat importproduct. En de P' is de prijs die de producent in EU vraagt door het gemeenschappelijk buitentarief, anders kan hij niet overleven → beschermingsregel.

Voorbeeld:

Belasting van 10% op Chinese schoenen (import). Dit zal er voor zorgen dat dus de prijs van Chinese schoenen zal stijgen met 10% hier bij ons. Waaruit volgt dat de Europese schoenen ook zullen stijgen in prijs, dit is mogelijk door de beschermingsregel. Zo krijgen ze ademruimte om te overleven. Bv. de 10% wordt 4% gedragen door de consumenten en 6% door de producenten → van 50 naar 54 waarvan de Chinezen maar 44 netto krijgen. Als men een volledige afwenteling wil op de consument of producent, moet men de MS en MD -curves aanpassen.

Welvaartseffecten Home



Prijs stijgt dan zal invoer dalen. Wat betekent dit voor de welvaart?

- Consument: gaat er op achteruit
- Producent: gaat er op vooruit
- OH: gaat er op vooruit

CS zal dalen, dit is een verschil van $E + C_2 + A + C_1$ door de belasting en PS zal stijgen met E. OH = A + B

In de linkergrafiek is de driehoek v AC, het consumentensurplus en is de driehoek v BD, het producentensurplus.

VORMING DOUANE-UNIE

Dit is een vorm van discriminerende tariefverlaging + effect op welvaart vh land dat toetreed:

- Partnerland → vrijgesteld van tarief
- Niet-partnerland → blijven tarief betalen op invoer
- Gedeeltelijk pos. welvaartseffect: handelscreatie
- Gedeeltelijk neg. welvaartseffect: handelsafwijking

Handelscreatie

Positief welvaartseffect! → welvaart kost minder

Handelscreatie treedt op wanneer een land vd douane-unie, voordat ze de unie toetrad, voor een bepaald goed zeer **hoge douanetarieven** betaalde. En als gevolg van het verdwijnen vd tarieven dus het goed invoert **tegen een lagere prijs dan voordien**.

	A	B	C
productiekost	70	50	40
invoerrecht	-	100%	100%
prijs in A	70	100	80
douane-unie	70	50	80

Zonder douane-unie, geen invoer meer van B en C, want A is het goedkoopst. Door de douane-unie wordt het invoerrecht afgeschaft voor B → mensen in A zullen invoeren vanuit B = discriminerend tgo C

Handelsafwijking

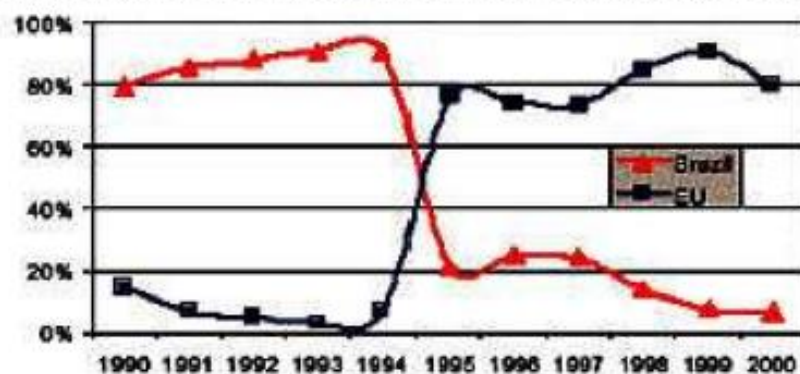
Negatief welvaartseffect! → welvaart kost meer

In het geval v handelsafwijking is het dat men importeert uit de douane-unie maar hier ligt de **productiekost veel hoger dan uit een derde land**.

	A	B	C
productiekost	70	45	30
invoerrecht	-	100%	100%
prijs in A	70	90	60
douane-unie	70	45	60

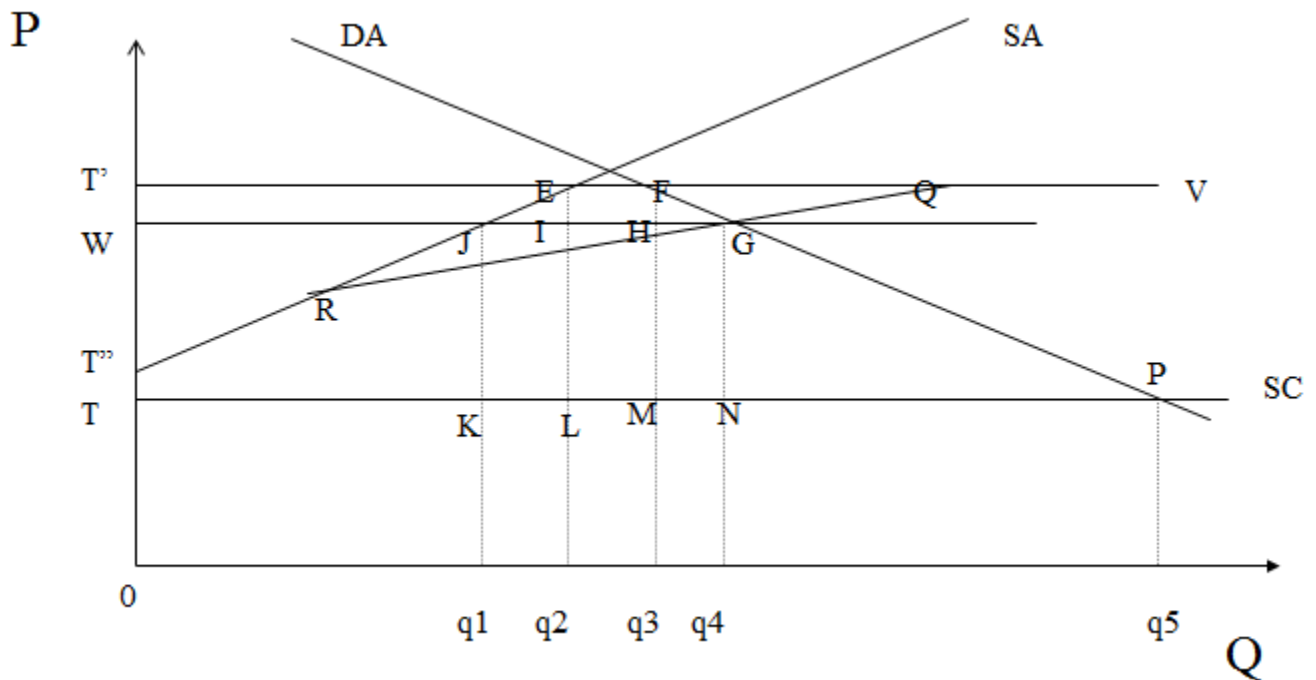
C is ondanks de heffingen zonder douane-unie het goedkoopst. Maar door douane-unie tussen A en B, zal B het goedkoopst worden waardoor A en C geen handel meer drijven. Thans minder beslag op de schaarse middelen bij C om te produceren. Kopen bij B kost meer.

FIGURE 1
SHARE OF BRAZIL AND EU IN FINLAND'S IMPORTS OF HORSE MEAT



Source: Nogues 2003.

Je ziet dat Finland voor de toetreding in de EU veel importeerde vanuit Brazilië. Dit was de goedkoopste manier om paardenvlees in te voeren. Door de toetreding van Finland in de EU zien we dat het buitentarief er voor zorgt dat Finland meer zal moeten betalen voor de invoer van paardenvlees vanuit Brazilië, waardoor de prijs van paardenvlees in Finland steeg. Maar doordat de onderlinge tarieven tussen de LS zijn verdwenen, zal Finland uit Europa invoeren ipv uit Brazilië. Dit ondanks Brazilië eigenlijk een beter producent was.



A & B vormen douane-unie. C alle landen buiten douane-unie.

S_A = aanbodcurve A

D_A = vraagcurve A

S_C = perfect elastische aanbodscure zonder importtarief van C

S_{A+B} = aanbodscure vrij van tarief van A & B

A zonder douane-unie + vrije handel:

- A importeren uit C want OT = prijs en Oq_5 = consumptie

TT' is tarief om te importeren van B en C:

- Aanbodcurve A = $T''REFQV$
- Eigen aanbodscure A = $T''RE$
- Aanbodscure C = vermeerderd met tarief TT'
- Prijs A = OT'
- Binnenlandse productie A = Oq_2
- Binnenlands consumptie A = Oq_3
- Invoer A = q_2q_3
- Aan de grens wordt q_2LMq_3 betaald, waarvan de binnenlandse consument q_2EFq_3 betaalt + de tarieveninkomsten vd OH zijn LEFM

Nu douane-unie tussen A & B (C & A deze tarieven blijven gelijk):

- Aanbodscure = $T''RGQV$
- Prijs douane-unie = OW
- Productie A = Oq_1
- Consumptie A = Oq_4

- Invoer stijgt van q_2q_3 naar $q_1q_4 \rightarrow q_1q_2$ was binnenlandse productie + q_3q_4 niet geproduceerd want er was geen vraag naar
- q_2q_3 komt nu van B ipv C

Welvaartseffecten

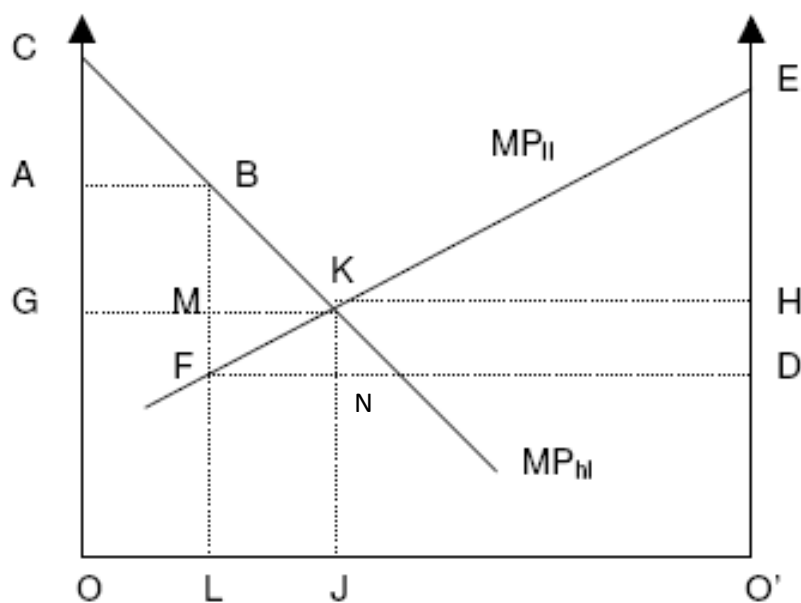
Consumentensurplus	+WT'FG	Goed
Producentensurplus	-WT'EJ	Slecht
Overheid	-IEFH-LIHM = -EFLM	Slecht
Saldo balans:		
handelsdeviatie	- LIHM	
handelscreatie	+JEI+HFG	

De invoerkost is lager dan het zelf produceren $\rightarrow$ besparing JEI

Nieuwe import van q_3q_4 leidt tot toename vd consumentenbevrediging met FGH

In de overheidsopbrengst is er een verlies van LIHM $\rightarrow$ je ziet dat dit een verlies is want je moet dit vergelijken met opp JEI + FGH

Welvaartseffect: vrij verkeer arbeid/DBI



Hoge loonlanden:

OLBA= tot prod en tot loonsom

ABC= kapitaalvergoeding

Lage loonlanden:

O'LFE= tot prod

O'LFD= tot loonsom

FDE= kapitaalvergoeding

Horizontale as= totale aanbod arbeid

Verticale assen= links: hoge loonlanden en recht: lage loonlanden

Hoge loonlanden	Lage loonlanden
Beginsituatie	
• loon= OA + arbeid= OL • bin Prod= nat prod= OLBC	• loon= O'D + arbeid= O'L • bin prod= nat prod= O'LFE
Verandering	

• immigratie arbeid LJ • loondaling naar OG	• emigratie arbeid LJ • loonstijging naar O'H
• binnenlands product= OCKJ • nationaal product= OCKJ - JLMK	• binnenlands product= O'JKE • nationaal product= O'JKE + JLMK
• nationaal product gestegen met BMK	• nationaal product gestegen met MFK
• Arbeidskracht verliest ABMG	• Arbeidskracht wint KHDN
• Kapitaal wint ABKG	• Kapitaal verliest FKHD

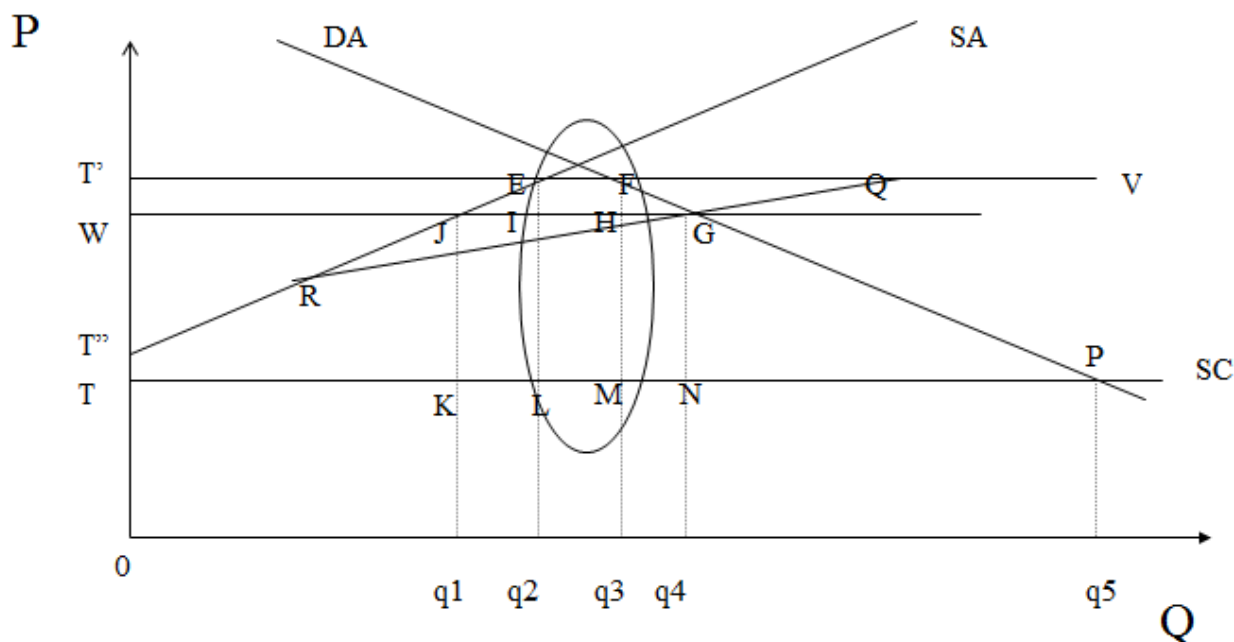
MIGRERENDE ARBEID WINT MKNF

AFSCHAFFEN NON-TAIFAIRE BELEMMERINGEN (NTB)

TB en sommige NTB (bv quota) **creëren rente**. Er zijn ook andere NTB (bv technische belemmeringen) die **geen rente creëren**. In **1992** beoogde de afschaffing van deze laatste. In deze periode werden vele belemmeringen en beschermingsregels besproken en opgelegd. Zo hebben we de **subsidies, kwantitatieve belemmeringen en veiligheidsvoorwaarden**.

WELVAARTSECONOMISCHE ANALYSE

- De **afschaffing van rentecreërende barrières** bij eenheidsmarkt zorgt voor een handelsafwijking en leidt tot duurdere aankoop bij LS. **Welvaart daalt**
- De **afschaffing van niet-rentecreërende barrières** bij eenheidsmarkt zorgt voor handelsafwijking en leidt to goedkopere aankoop bij LS. **Welvaart stijgt**



Opkuisen vd niet-rentecreërende barrières.

EEN AANHOUDEND PROCES (DEEL 2)

SOORTEN HANDELSBARRIERES

1. Kwantitatieve beperkingen en tarieven:

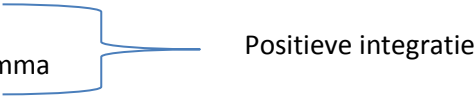
Hier zien we dat er een **quota** wordt opgelegd door de OH waardoor maar een bepaald aantal goederen mogen geproduceerd worden. Niet alleen het quota maar ook **de heffingen op goederen en diensten** zijn een zware last om te dragen.

2. Fysieke beperkingen: grenscontroles

Het **verdwijnen van grenscontroles** heeft gevolgen op:

- **Personenverkeer: openbare veiligheid** garanderen? Grenscontroles hebben als doel **drugshandel, internationale misdaad en illegale immigratie tegen te gaan**.
- **Goederenverkeer:** controle wegvervoervergunningen, controle veterinaire en gezondheidsvoorschriften en controle op importquota.

Verdwijnen van grenscontroles:

- Illustraties uit Cecchini Rapport:
 - Vrachtwagen met goederen legt 1200km af
 - Binnen 1 LS: 36 uren
 - Moet langs 3 grensposten: 58 uren
→ hiermee verliezen we veel tijd en geld door.
 - Schengengroep (1985):
 - Wegvallen controles van burgers aan grensovergangen binnen Schengenzone. Dus wel nood aan sterke controle aan de buitengrenzen vd zone.
 - Wegvallen andere controles
 - Douane-formaliteiten
 - Veterinaire controles
 - Erasmusprogramma
 - Leonardo Da Vinci programma
- 
- Positieve integratie

3. Technische beperkingen:

Technische regels zijn **wettelijk bindend** (veiligheid en gezondheid), dit zijn nat regels op **technisch vlak**. We hebben ook nog standaarden die **vrijwillig** zijn (infowaarde en kwaliteit), hier moet de buitenlandse producent prod **aanpassen**. De **harmonisatie** was traag en een administratieve hel, ze hebben dit geprobeerd maar het is mislukt.

Witboek: 'wederzijdse erkenning' → een product dat rechtmatig geproduceerd is in 1 LS, zou in principe in elke markt van een andere LS moeten worden toegelaten.

- Arrest Cassis de Dijon (1979)
 - Duitse wet verbiedt de invoer van geestrijke dranken die minder dan 32% alcohol bevatten omwille van publieke gezondheid.
 - Gaat dit in tegen de bepalingen vh Verdrag v Rome? → ja dus afschaffing vd wet
 - Principe van 'wederzijdse erkenning' werd algemeen toegepast ter aanvulling v harmonisatie
- Nieuwe aanpak harmonisatie: standaardiseringscomité
 - Als een product volstaat dan zal er het teken CE (richtlijnen met essentiële vereisten) op terug te vinden zijn. De producenten zijn niet verplicht om daar aan te voldoen.

Voorbeelden:

- Local content: deel van een goed moet in eigen land worden gemaakt

- Technische eisen: boter moet in papier en margarine in vloodjes

Openbare aanbestedingen

Ongeveer **20%** van het EU BBP wordt gebruikt om de **publieke sector en de nutsdienstverleners** te betalen.

Waarvan ongeveer **20%** van dit totaal onder de **EU-regels** vallen in functie van het vrij verkeer van diensten en de vrijheid v vestiging. Bv. watervoorzieningen, energie,... voor vrijheid v vestiging en dan nog publieke dienstcontracten, publieke werkcontracten,... voor vrij verkeer v diensten.

De wetgeving ongeveer op punt:

- **Klassieke sector:** dit zijn aanbestedende diensten
- **Nutssector:** het is van openbaar nut en levert essentiële producten/diensten zoals water, energie,...

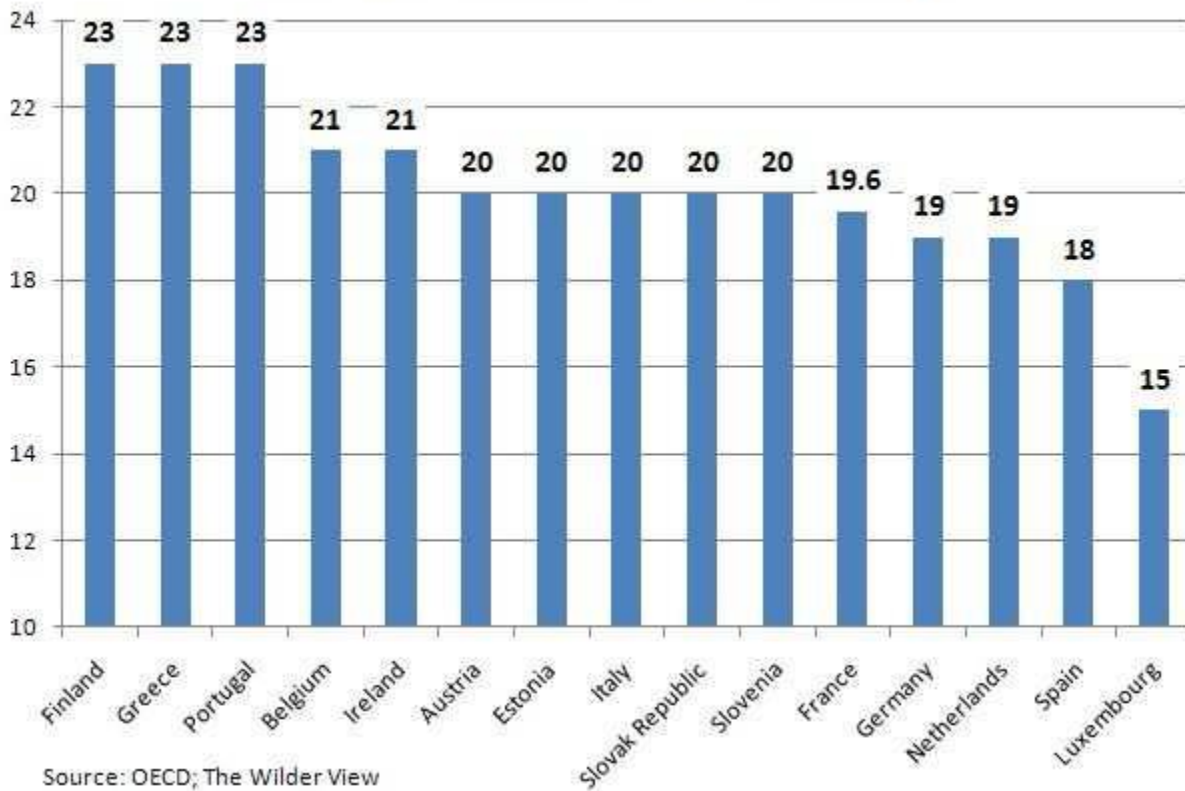
Deze toepassing is niet optimaal. Er wordt maar **2%** vh aantal bids bedrijven dat wordt gebruikt door de nat OH uit andere LS gehaald, dit moet volgens de EU hoger liggen.

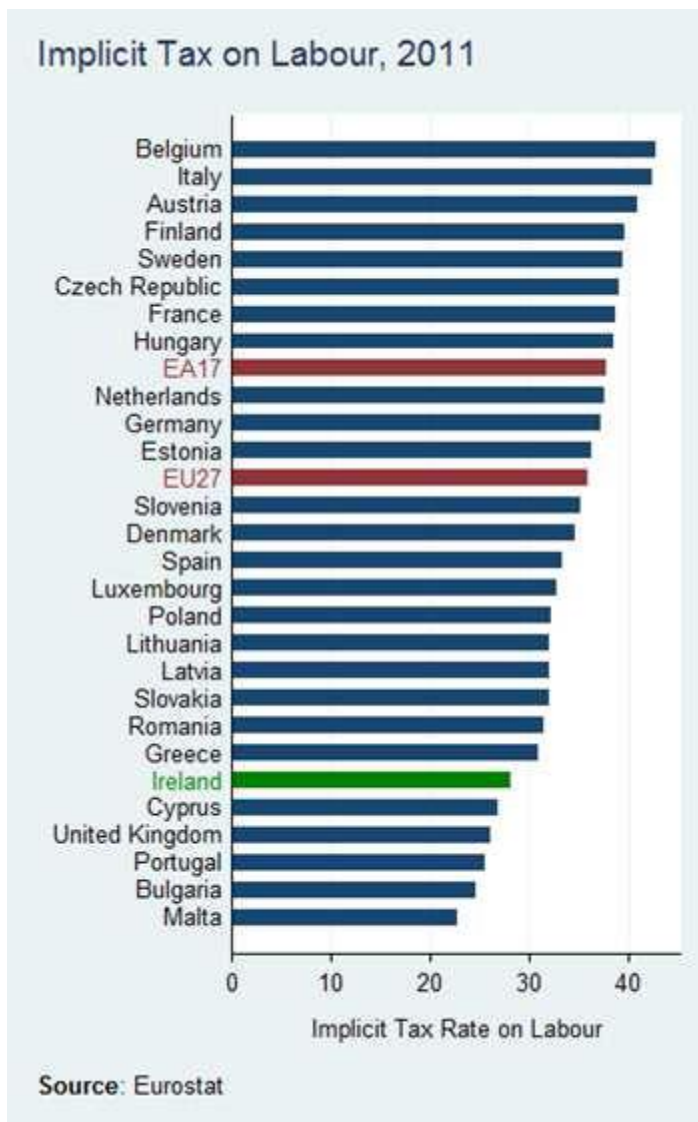
4. Fiscale beperkingen:

Dit zijn **indirecte belastingen** zoals BTW en accijnzen. Dit zorgde voor 2 problemen voor de handel. De eerste was **prijsverstoringen**. En het tweede was de **verschillende tarieven** in de verschillende landen. Het **bestemmingsprincipe** werd voor 1993 toegepast. BTW wordt betaald in het land van bestemming. Dit was enkel mogelijk bij controles aan de grens. Dus men vond een oplossing, heffing in het land van oorsprong (na 1993). De consumenten: **oorsprongsprincipe**; Btw-plichtigen: bestemmingsprincipe.

Convergering: de BTW in een land mag zich tussen de 15-25% bevinden. De LS mogen ook verlaagde tarieven toepassen maar deze mogen niet lager gaan dan 5%.

2011 VAT Rates Across the Euro Area





Verdere harmonisatie. Arbeid is meer belast want het is minder mobiel. Kapitaal is mobieler dus minder belast, want als hoog belast wordt zal het kapitaal naar andere landen vloeien.

ALGEMENE CONTEXT VD EENHEIDSMARKT

Wettelijk kader

Dit zorgde ervoor dat de EU, regels heeft kunnen opleggen om een eenheid te vormen die op de dag van vandaag nog steeds niet compleet is. Door de jaren heen, heeft de EU met **veel tegenslagen** te maken gehad. Maar uit deze ervaringen heeft men wel geleerd om het **wettelijk kader aan te passen** om een betere EU op te stellen.

- Verdragen: die voor de 4 vrijheden heeft gezorgd
- Case law: door arresten van Europees Hof v Justitie (EHvJ), heeft men specifieke zaken kunnen omzetten naar algemene principes
- Secundaire wetgeving: de richtlijnen, verordeningen,...

Witboek IM (Delors, 1985)

Het witboek heeft ervoor gezorgd dat de **euroclerose** werd omgezet in **euroforie** waarbij men wel het **nieuw protectionisme** door de oliecrisis die de euroclerose veroorzaakte.

Delors heeft de **economische integratie** terug op gang getrokken door zijn **Witboek waarin 300 maatregelen** werden beschreven om zo **de technische en fiscale barrières te verwijderen**. De dag van vandaag is dit nog dieper uitgewerkt.

Europese eenheidsakte

Het doel was hier de **realisatie vd IM** tegen 31/12/1992. Een ruimte zonder binnengrenzen waar een vrij verkeer van G, D, K en A is gewaarborgd.

Om deze doelstelling te behalen, moesten een paar **institutionele hervormingen** gebeuren:

- QMV voor beslissing voor IM
- Unanimititeit voor begrotingsbeleid, vrij verkeer personen en belang WN (politiek gevoelige domeinen)

Door de IM te realiseren was er een maatregel nodig om de **toegenomen concurrentie** een beetje in de hand te kunnen werken. Dus met richtte **regionale fondsen** op.

DE 4 VRIJHEDEN: STAND VAN ZAKEN

Juridisch

Tegen 1993 was het **wettelijk kader** min of meer op pijl. Maar er zijn een aantal LS die nog achter zitten. De omzetting in nationaal recht + de implementatie (naleven wetgeving). Implementatie is een andere zaak die in het actieplan van 1997 werd aangehaald.

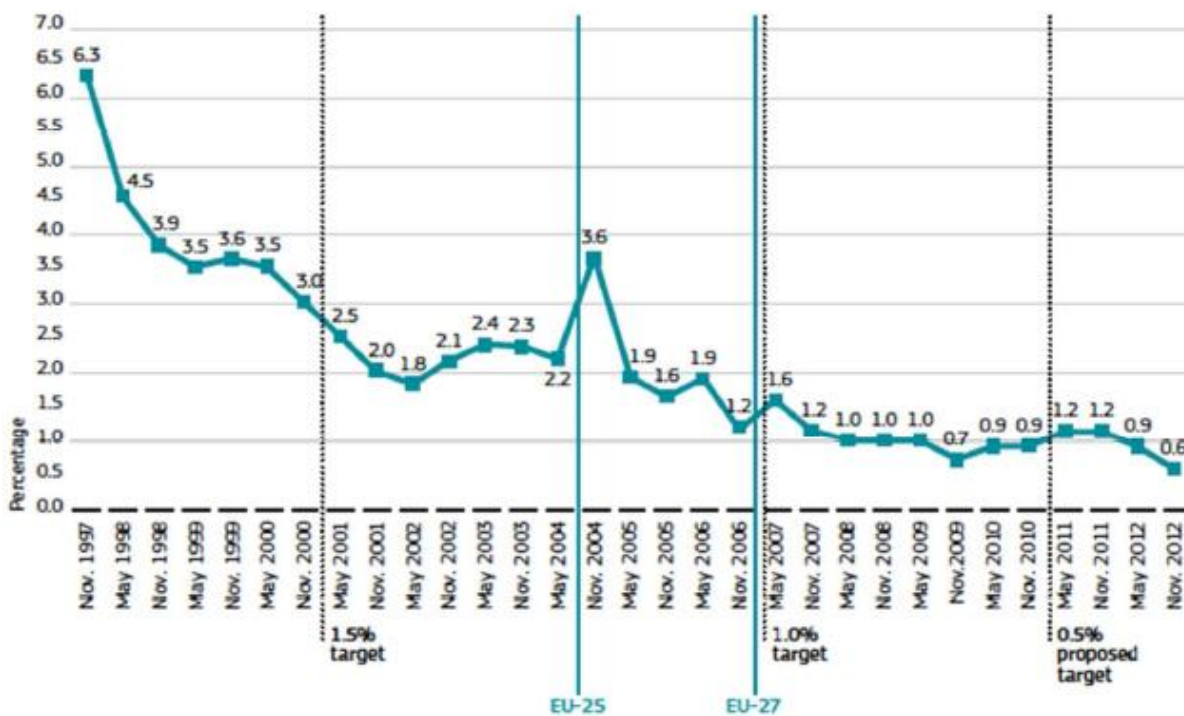
Er is een 6 maandelijks scorebord, de indicatoren zijn:

- **Omzettingsdeficit** max 1,5%: de omzetting van de EU-wetgeving naar nationale wetgeving moet zo hoog mogelijk zijn dat ze maar max een achterstand mogen hebben van 1,5%. Dus maw moet minstens 98,5% vd Europese wetgeving omgezet zijn in nationale wetgeving.
- **Zero tolerantie** voor vertraging van 2 jaar: uw achterstand van omzetting mag maar max 2 jaar zijn.
- Terugbrengen aantal **inbreukprocedures**: het verkeerd toepassen en handhaven vd Europese wetten (die in nationale wetten moeten worden omgezet). De EU kan proces tegen land starten als er inbreuken zijn.

Omzettingsdeficit

Figure 1: 0.6 % — Best result ever!

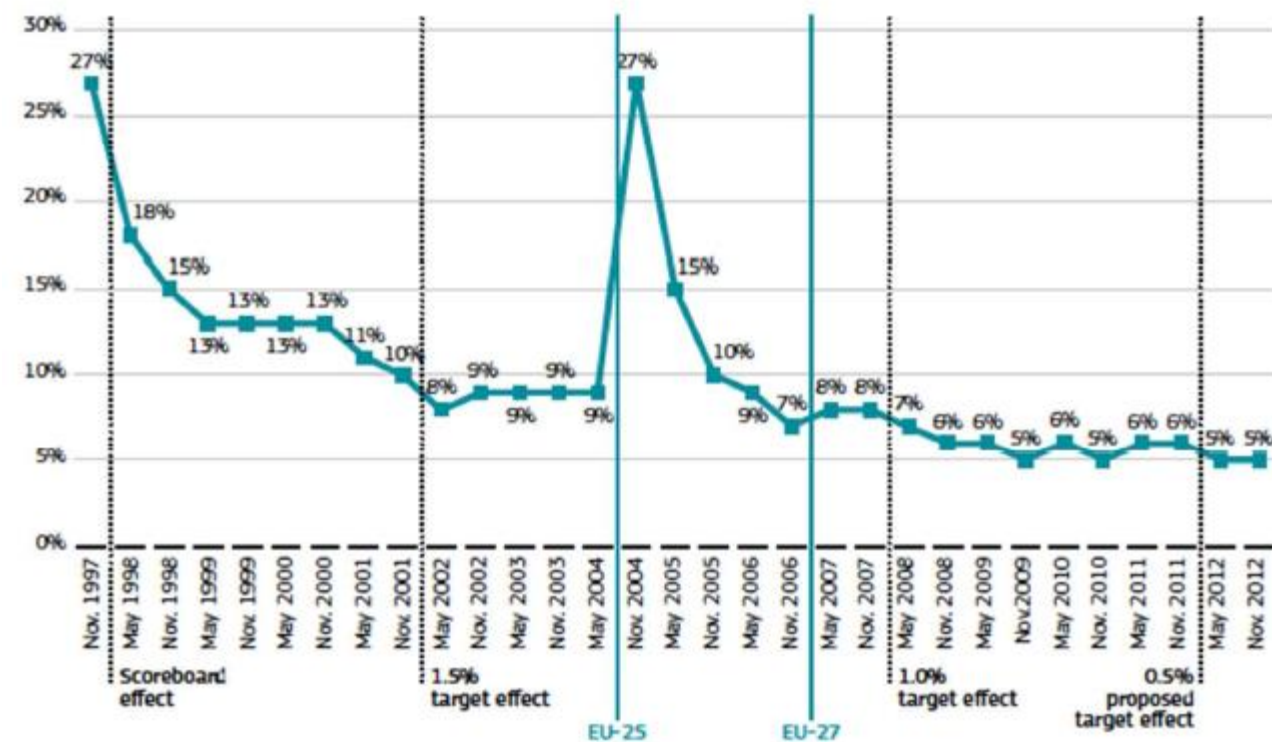
The transposition deficit shows the percentage of Single Market directives not yet notified (as national transposition measures) to the Commission in relation to the total number of directives that should have been notified by the deadline. The current Scoreboard takes into account all notifications by 11 November 2012 for directives with a transposition deadline of 31 October 2012. As of 1 October 2012, 1 420 directives and 1769 regulations were in force to ensure the functioning of the Single Market.



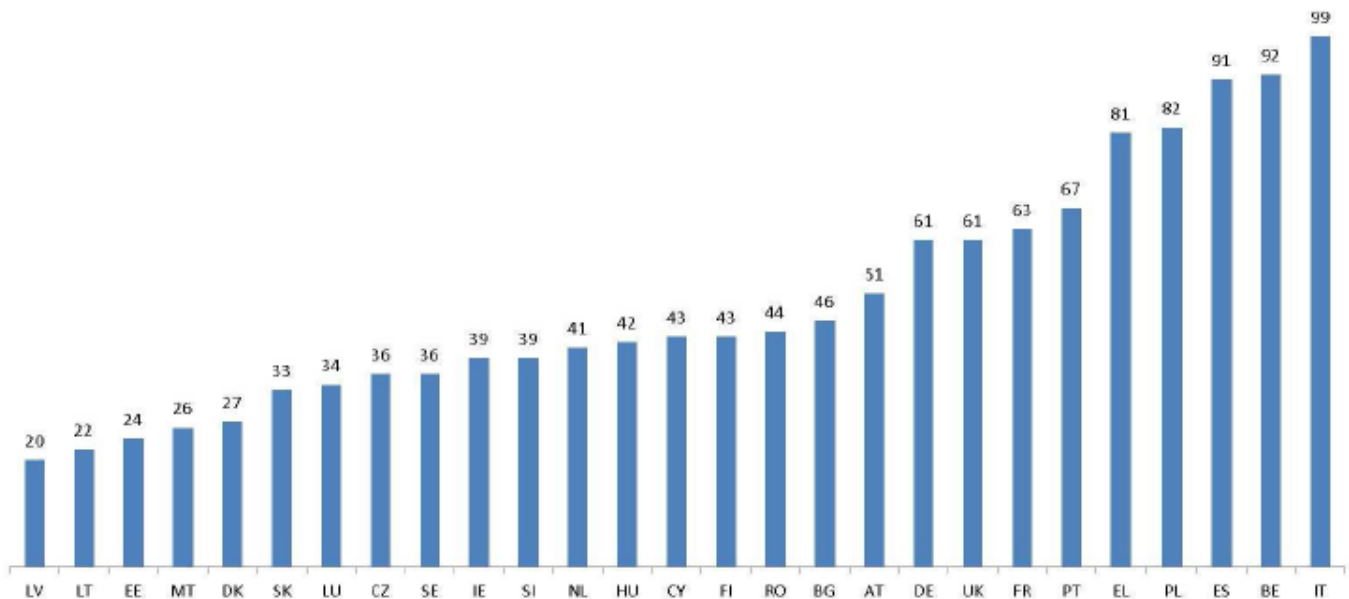
Onvolledigheidsgraad: of bepaalde regels in alle landen zijn omgezet

Figure 9: Incompleteness rate remains at 5 %

The so-called 'incompleteness rate' records the percentage of outstanding directives which one or more Member States have failed to transpose in relation to the total number of Single Market directives, with the consequence that the Single Market is not a reality in the areas covered by those directives — Situation as from November 1997 to November 2012.



Open infringement cases on 31 December 2012



SOLVIT:

Online netwerk vd EU waar lidstaten of privépersonen, OH kunnen aangeven omdat ze een Europese wet niet goed hebben toegepast of gehandhaafd + oplossingen zoeken voor deze problemen.

Goederen

De LS moeten **wetsvoorstellen** voorleggen aan EC. De EC voert een **ex post monitoring** van ingevoerde regels dwz dat de EC controle uitvoert op de LS of de regels worden toegepast. We kunnen enkele conclusies trekken. Deze zijn dat er nog werk ad winkel is voor **normeringsinstellingen** (labels, conformiteit van normen voor producten,..) en nood aan **EU-patentsysteem**.

EU-octrooi:

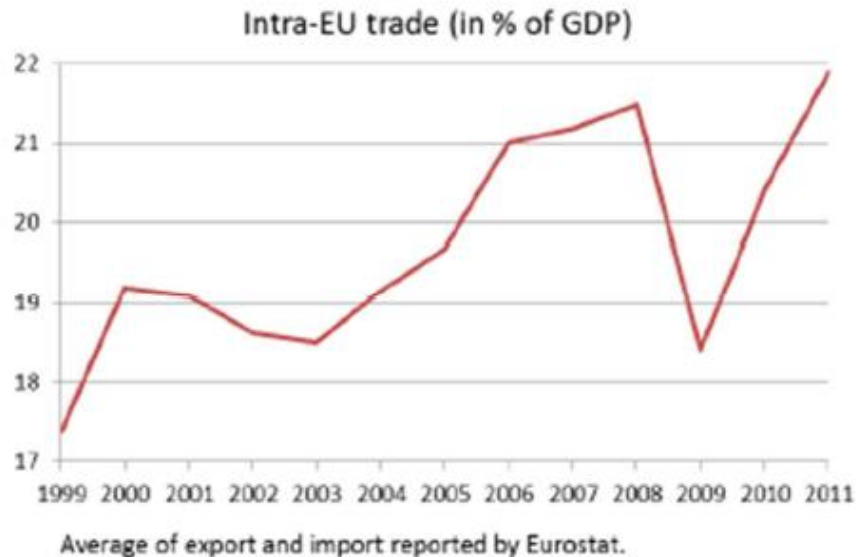
Op dit moment wordt het **Europees Bundeloctrooi** toegepast. Dit is een 'bundel' waar verschillende octrooien in zitten van Europese landen. Vanaf 2014 wil de EU, een **EU-eenheidsoctrooi** opstarten zodat er maar 1 loket is waar men een octrooi kan aanvragen.

Voordelen van dit **EU-eenheidsoctrooi**:

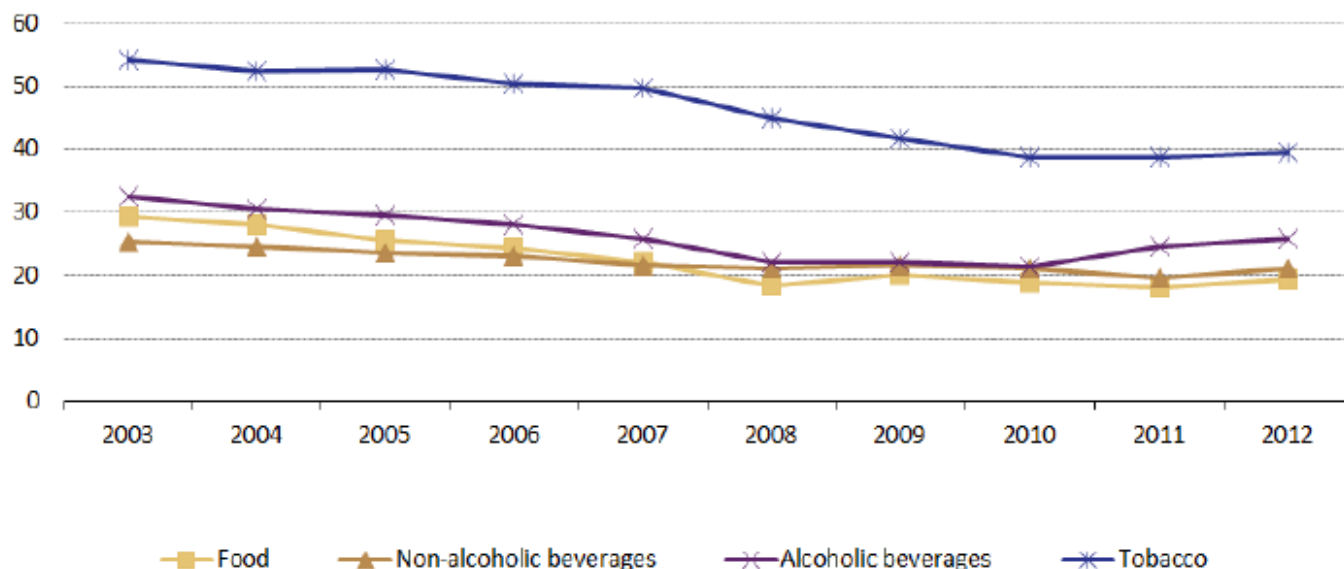
- Grote kostenreductie
- Innovatie is direct in de hele EU beschermt
- Betere concurrentiepositie tgo Japan en US

Intra-EU handel: handel tussen LS als % v BBP uitgedrukt

Although at a slower pace, **the integration of the goods market is still progressing** 20 years after the launch of the Single Market with intra-EU trade representing around 17% of EU GDP in 1999 and close to 22% in 2011. The growth of extra-EU exports has been more dynamic, but its value equals only some 12% of EU GDP. This indicates that the Internal Market is still of significant importance for European companies and that there is still potential for improvement in order to stimulate growth of intra-EU trade.



Afname prijsverschillen: prijzen zullen convergeren als handel toeneemt tussen landen.

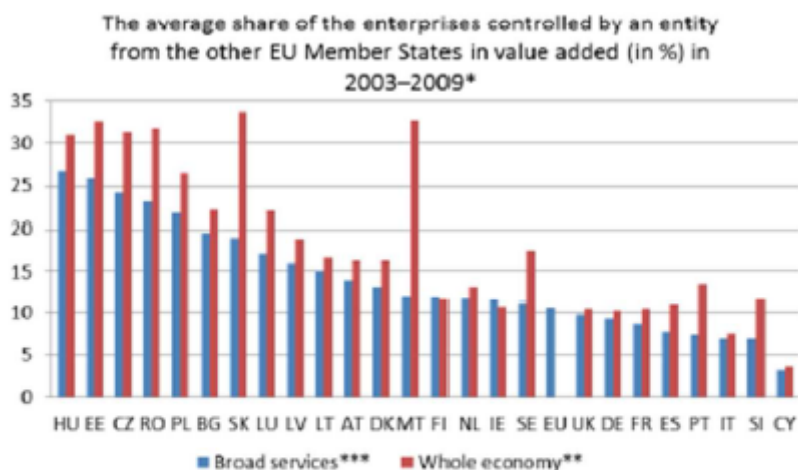


Diensten

De diensten tellen voor meer dan **70% van het EU-BBP**. De heterogene diensten (wasserette, kaper,...) zijn over het algemeen **minder vrij en minder mobiel**. Dit komt doordat in de EU nog **te veel verschillen** zijn tussen de landen.

Deze verschillen zijn:

- Prijsverschillen
- Verschillen in veiligheidsvoorschriften
- Verschillen in boekhoudregels
- ...



Blauw= diensten

Rood= goederen

* Specific years differ for some countries due to data availability.

** Except financial intermediation, agriculture, and fishing.

*** Whole economy except mining, manufacturing, agriculture, and fishing.

Actie:

Dienstenrichtlijnen:

- 2 soorten vrijheden:
 - **Vrijheid v vestiging**: er is geen afhankelijkheid van een vergunningstelsel, tenzij aan bepaalde voorwaarden zijn voldaan.

- **Vervanging op door vrijheid v dienstverlening:** LS laten dienstverleners hun werk verrichten ookal zijn deze in andere LS gevestigd.
- Enkele die **buiten dit toepassingsgebied vallen:**
 - Financiële diensten, transport, telecommunicatie, gokken, gezondheidsdiensten en sociale diensten
→ de redenen hiervoor zijn openbare veiligheid, sociale zekerheid, gezondheid en milieu
(potentiele baten: groei van 0,6 à 1,5% BBP)

Netwerkindustrieën

- Energie, telecom,... zijn aanvankelijk niet geïmplementeerd bij eenheidsmarktprogramma's. Uiteindelijk komt later toch de liberalisering hiervan op initiatief van EC.

Financiële diensten

- SEPA (Single European Payment Area): dit maakt het makkelijker om in de SEPA-landen te betalen met een debetkaart (overschrijven en afhalen ook)

Digitale diensten

- Hierbij willen ze de **nationale barrières** voor onlinetransactie wegnemen zodat er meer **elektronische handel**. Dit is ook een vd belangrijkste initiatieven in het kader v **Europa 2020**. (potentiele baten: 4% BBP)

Personen

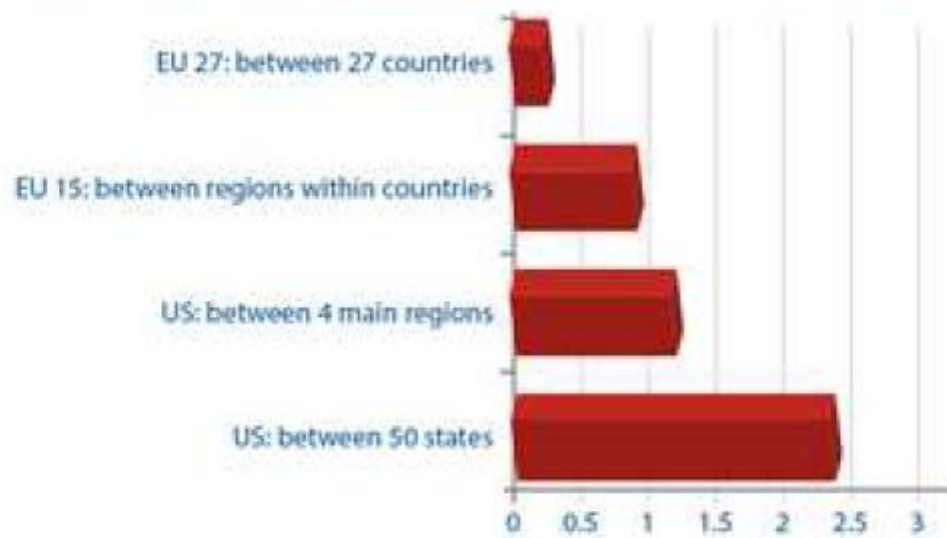
2 onderdelen:

- PERSONEN ALS BURGER:
 - Schengenakkoord.
- ARBEID:
 - Probleem bij de erkenning vd beroepskwalificaties: slechts bij 7 op 800 beroepen is er automatische erkenning. (architect, arts, ziekenverpleger, tandarts, apotheker, verloskundige, dierenarts)
 - Dit is de meest betwiste en ook de minst gebruikte vrijheid.

We hebben wel het EURES → het Europees portaal voor Beroepsmobiliteit (site)

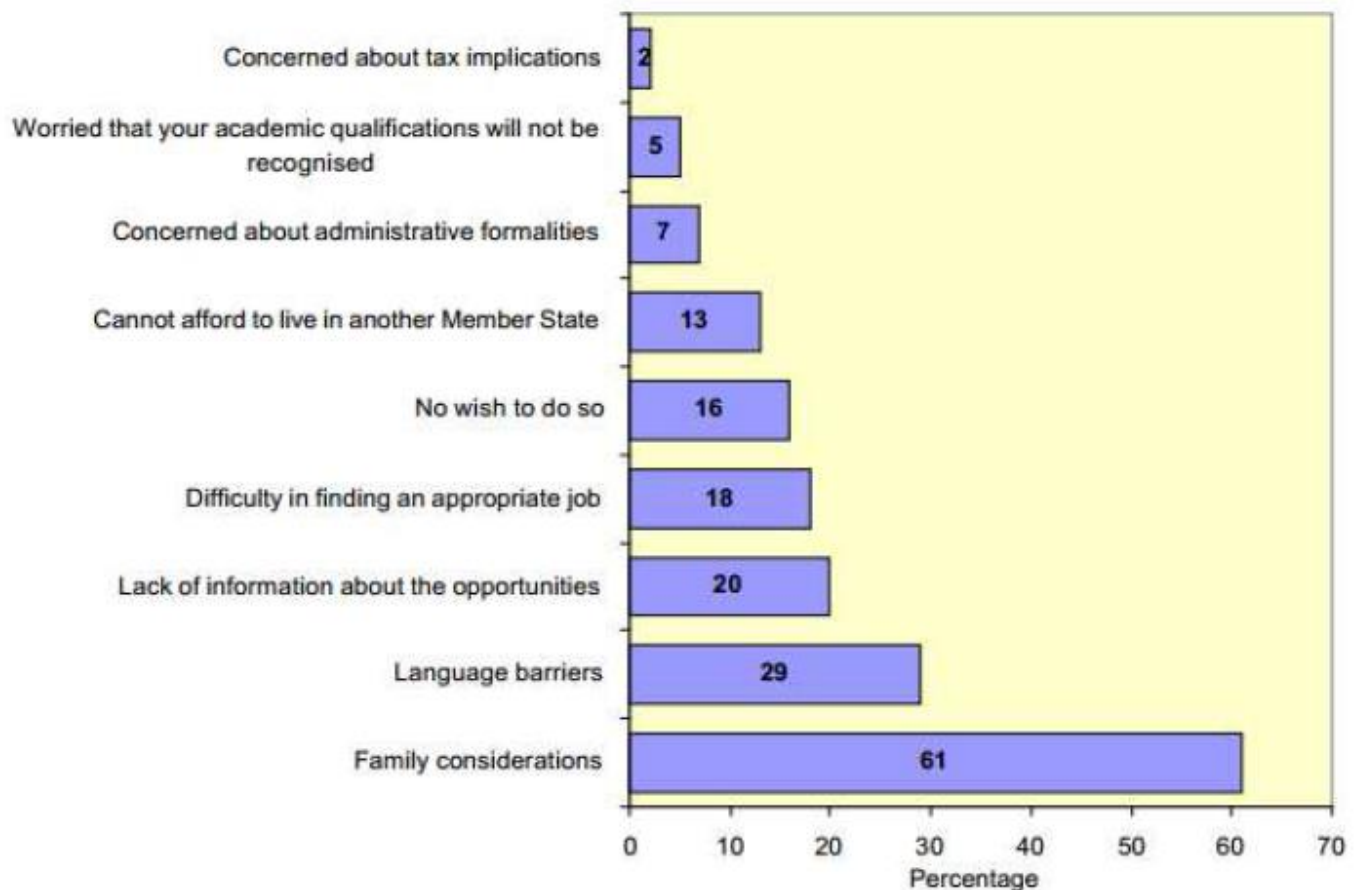
EU mobility is limited in comparison to US mobility

Annual cross-border mobility (in % of total population, 2010)



Source: OECD, Economic Review – European Union, 2012

Redenen waarom er grotere mobiliteit is in US dan EU:



Kapitaal

Dit zijn sectoren met **weinig integratie**. Het probleem hier is dat de beperkingen van de vorm van **screening** van buitenlandse investeringen in strategische sectoren blijft bestaan. Veel inbreuken op EU-wet.

Bevat:

- Foreign direct investment (FDI)
- Banking (kapitaalvereisten)
- Investeringsfondsen (venture,...)
- Verzekeringen
- Betalingsdiensten, aandelen

De gevolgen voor de eenheidsmarkt:

De **verhinderend** van grensoverschrijdende FDI/M&A (overnames en fusies) is hetzelfde als verandering van **industriële herstructurering**. Dus de minder, maar **grotere en meer efficiënte bedrijven** zullen niet kunnen ontwikkelen. **Vrij kapitaalverkeer** zorgt voor een voordeel in economische integratie, maar wel enkele voorwaarden van toepassing zijn.

EVALUATIE EENHEIDSMARKT

Effecten vd eenheidsmarkt:

Cecchini Rapport

Ex ante schatting van effecten van eenheidsmarkt bij uitvoering vd maatregelen vh Witboek.

Effecten:

- Creatie van 1,3 à 2,3 miljoen nieuwe jobs
- Stijging BBP met 3,2% à 5,7%
- Afname prijsverschillen
→ verdwijnen handelsbarrières ivm adm. kosten, schaalvoordelen en intensifiëring vd concurrentie

Voordelen Micro-economisch (Cecchini)

	% BBP
Stap 1: voordelen verwijderen handelsbarrières	0,2-0,3
Stap 2: voordeel verwijderen technische barrières	2,0-2,4
<i>Subtotaal verwijderen barrières</i>	2,2-2,7
Stap 3: voordelen van schaaffecten	2,1
Stap 4: voordelen van meer concurrentie	1,6
<i>Subtotaal voordelen marktintegratie</i>	2,1-3,7
Totaal voor 12 lidstaten	4,3-6,4

58

Gevolgen eenheidsmarkt macro-economisch:

	Cecchini	Commissie 96	Commissie 03
BBP	+ 3,2 à 5,7 %	+ 1,1 à 1,5 %	+ 1,8 %
Prijzen	- 4,5 à 7,7 %	- 1,0 à 1,5 %	
Werkgel.	+ 1,3 à 2,3 mln	+ 300000 à 900000	+ 2,5 mln

Cecchini is voor de integratie opgesteld. De 2 nieuwe studies na de integratie tonen wel een verschil. Dit komt doordat er geen volledige integratie was.

5. Concurrentiebeleid

De voordelen vd interne markt kunnen enkel gerealiseerd worden als de markten zo open en competitief mogelijk zijn.

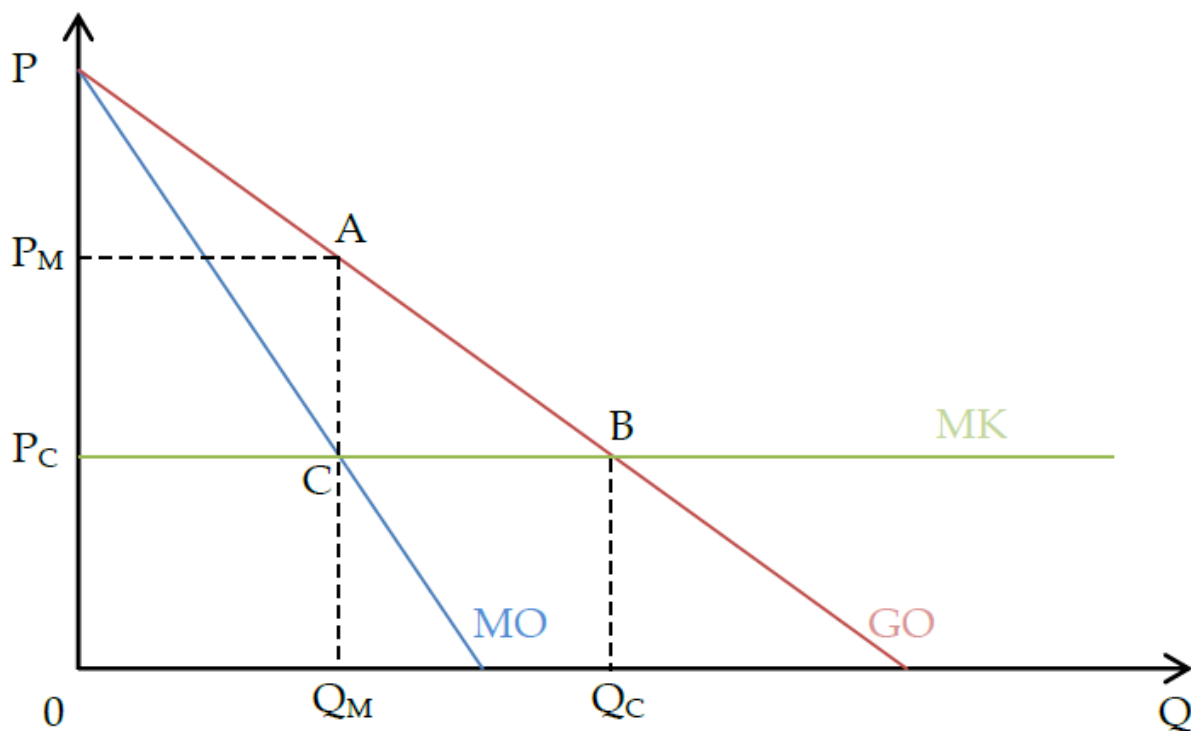
ECONOMISCHE ANALYSE VH CONSUMPTIEBELEID

Perfekte concurrentie:

→ 'homogenous poly-poly'

- Veel kopers en verkopers
- Geen toegangsbarrières
- Homogene producten
- Perfecte mobiliteit voor productiefactoren
- Perfecte info over prijs en kwaliteit

Een markt met volkomen concurrentie is **efficiënt**. Het garandeert een **optimale allocatie** vd middelen (input levert max output). Niets kan dan nog de markt verbeteren. We hebben een **maximale welvaart** bereikt (welvaart= CS + PS). Dus de G&D worden verkocht aan een **prijs gelijk aan de MK**.



P_M = prijs bij monopolie

P_C = prijs bij concurrentie

Oppervlakte $PP_C B$ is de welvaart gecreëerd door VM (concurrentie). Zoals we zien is bij VM de prijs lager en de productie veel hoger dus maw heeft monopolie een welvaartsverlies van opp ABC.

$P_C P_M AC$ is de oppervlakte waar een stuk vd welvaart van de consumenten naar de producenten wordt herverdeeld. Indien er gelobbyd wordt bij de OH dan wordt deze opp een welvaartsverlies.

2 theorieën over mededingingsbeleid:

Harvard school: structure-conduct-performance paradigma

Dit impliceert dat de marktresultaten van een sector afhangen van **gedrag** van kopers en verkopers. Dit gedrag wordt op zich bepaald door de **structuur** van markt, deze structuur hangt op zijn beurt af van **technologie** en de **consumentenvoorkeur**. De **OH** heeft wel invloed op de structuur, gedrag en prestatie. De concentratie was veel te hoog dat resulteerde uit **toegangsbarrières** ipv **schaalvoordelen**. Deze hoge concentratie zal zorgen voor **kartelvorming en prijsafspraken**.

Chicago school: efficiëntie

Hier zullen ze streven naar **efficiëntie** en de markt zijn gang laten gaan. Hier moet ook niet echt ingegrepen worden want de **markt doet in principe alles zelf**. Hier zal het concurrentiebeleid zich vooral moeten focussen op de belemmeringen van markt dus met andere woorden moeten ze de **toegangsbarrières vermijden**. Dit is een zeer 'Laissez-faire' aanpak.

Reactie op deze laissez-faire → post-Chicago school

De bedrijfsleiders zijn niet altijd rationeel dus er moeten enkele aanpassingen gebeuren en bijsturingen ipv laissez-faire.

EUROPEES CONCURRENTIEBELEID

2 hoofdoelstellingen:

- Universeel: open markteconomie met vrije concurrentie
- Uniek: realiseren en beschermen van eenheidsmarkt

Gemeenschapsrecht= enkel ingrijpen als publieke/private acties het handelen tussen de LS belemmeren. Het EU-recht is de hoogste graad.

Waarom hebben we het Europees concurrentiebeleid nodig?

Voor de **integratie** te kunnen verderzetten/verbeteren. Het is dan makkelijker voor de LS om toe te treden in de **huiselijk markt**, maar dit brengt wel een nadeel met zich mee nl. **verhoogde concurrentie**. Deze integratie wordt tegengehouden door handelingen van bedrijven en OH. De **OH** wil de verhoogde concurrentie in zijn LS tegen gaan dus zal **hulp bieden** en bedrijven gaan **samenvoegen**. Dit alles zal zorgen voor een **welvaartsverlies** (te veel, te kleine ondernemingen= inefficiënt → hoge prijzen, lage output) en zal **integratie gaan belemmeren**.

Rol van supranationale instituten:

Commissie:

- Politie: onderzoek (dawn-raids: onderzoeken van onderneming zonder voorafgaande melding)
- Aanklager: aanklagen (formele beschuldigingen)
- Rechter (gescheiden van aanklager): uitspraak en straf
- Toezichthouder: gedrag gestopt en verandert?

Opmerking:

- Enige tegengewicht is de EU-rechtbanken
- De Raad heeft maar weinig macht in de LS

HET MEDEDINGINGSBELEID IS ER OOK OM DE GROEIDOELSTELLING EU2020 TE REALISEREN

Europees concurrentiebeleid vis-à-vis ondernemingen

De relevante markt: (alle concurrerende producten en gebieden)

- **Relevante productmarkt:**

Alle G&D die door de consument onderling als substitueerbaar worden beschouwd, dit door hun kenmerken, prijzen en gebruik (waarvoor zij bestemd zijn)

- **Relevante geografische markt:**

Het gebied waarbinnen de betrokken ondernemingen een rol spelen in de vraag naar en het aanbod van G&D en waarbinnen de concurrentievoorwaarden voldoende homogeen zijn.

SSNIP-test (Small but Significant & Non-transitory Increase in Price Test)= men maakt bijvoorbeeld theoretisch gezien het plat water duurder, kijken wat er gaat gebeuren. Bijvoorbeeld mensen gaan meer spuitwater kopen.

Beperkende praktijken: (art 101 TFEU)

1. **Horizontale overeenkomsten:** (kartelvorming)

Overeenkomsten tussen actuele/potentiele concurrenten. Ze hebben eenzelfde product of distributieketen.

Vb. zelfde prijzen, hoeveelheden,...

BESTRIJDING VAN DE KARTELS IS HARD

- a. Boetes in functie van ernst en duur vd inbreuk (exponentiële toename vd boetes)
- b. Inspecties: gebeuren overal en gelijk wanneer
- c. Degene die kartel verraden zullen minder zware straf verkrijgen. (klokkenluiden programma)

2. **Verticale overeenkomsten:**

Overeenkomsten tussen niet-concurrerende ondernemingen. Deze hebben dus een verschillend product of distributieketen.

Vb. exclusieve gebieden= het alleenrecht om te verkopen binnen een bepaald gebied; selectieve distributie; RPM= vaste verkoopprijs om product exclusief te houden en zo ook verkoop stimuleren.

→ de effecten op de welvaart= twijfelachtig. Men gaat ervan uit dat er wel voordelen aan kunnen vasthangen.

Art 101 TFEU: **Lid 1:** verbod aan alle overeenkomsten tussen ondernemingen gesloten waardoor de mededinging wordt vervalst of beperkt en waardoor de handel tussen de LS ongunstig kan worden beïnvloed.

Lid 2: de sancties. De overeenkomst wordt nietig verklaard.

Lid 3: vrijstellingen. Verbetering vd productie of distributie van goederen of technische promoties of economisch proces. De consument moet kunnen deelnemen aan een fair deel vd daaruit voortvloeiende voordelen.

Uitz op lid 1:

- De minimis overeenkomsten: zijn de kleinigheden. Gelimiteerde marktaandelen en SME.
- Groepsvrijstelling voor H/V overeenkomsten
- Case-by-case zelfbeoordelingen

Misbruik van macht:

3 voorwaarden voor machtsmisbruik:

- **Marktaandeel** minstens 40% zijn er dan wel geloofwaardige concurrenten, gunstige toegang tot GS,... Kijken hoe de andere 60% of minder wordt verdeeld
- Het moet wel in een **gemeenschappelijk markt** zijn
- **Misbruik** als de onderneming methoden gaat gebruiken die niet onder normale concurrentie vallen zoals:
 - Te hoge prijzen
 - Te lage prijzen die concurrenten niet aan kunnen
 - Weigeren aan bepaalde klanten te verkopen

Concentraties:

Dit zijn **fusies** vd ondernemingen, maar deze kunnen ook een bedreiging vormen voor de concurrentie. Deze fusies zorgen er dus voor dat de **bedrijven groter** worden en dus meer **marktmacht** gaan hebben, nadeel voor concurrenten. Een voordeel aan deze fusies is dat de **efficiëntie > economische schaalvoordelen**.

Er is slechts 1 Europese toelating tot fusie nodig, het **one stop shopping systeem**.

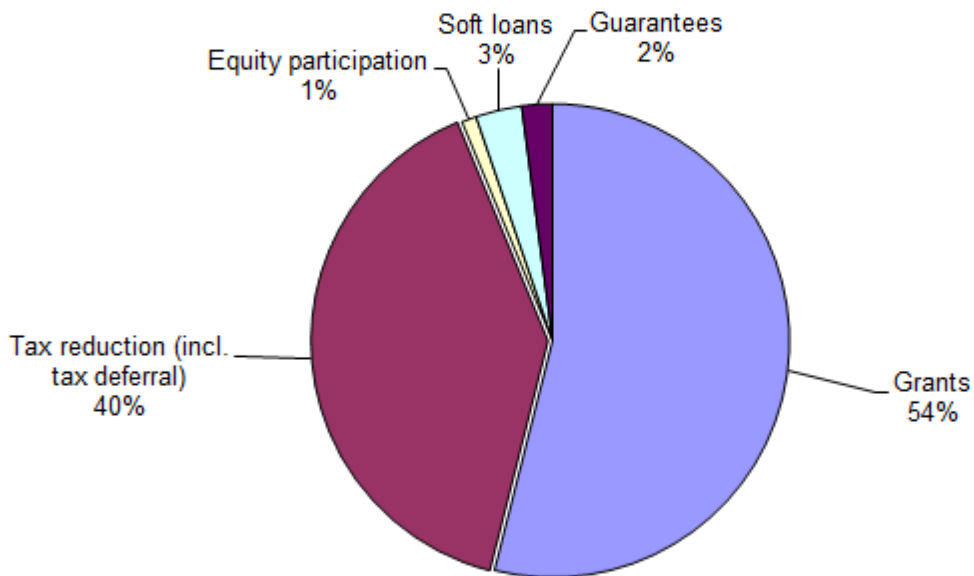
De **Europese Commissie** onderzoekt de fusies en stelt **3 vragen**:

- Wordt er concentratie gevormd?
Fusie vormen
- Communautaire dimensie aan verbonden?
- Verenigbaar met de gemeenschappelijke markt?
Of ze de gemeenschappelijk markt belemmeren of niet met hun fusies.

Deze toelating om te fuseren wordt in **2 fases** verwerkt. Fase 1 is het vaststellen of ze beschikken over deze 3 vragen. Fase 2 is het onderzoeken van deze vragen en toepassen op de fusie.

Als laatste voeren ze nog een **SIEC-test** (dominantie test) uit. Kijken of ze een te groot aandelenmarkt hebben en daardoor de concurrentie kunnen belemmeren.

Share of each aid instrument in total non-crisis aid to industry and services, EU-27; annual average 2009-2011



Soft loan= leningen met een lagere rente dan de marktrente

Overheidssteun (algemeen) ≠ staatssteun (onderdeel vd overheidssteun)

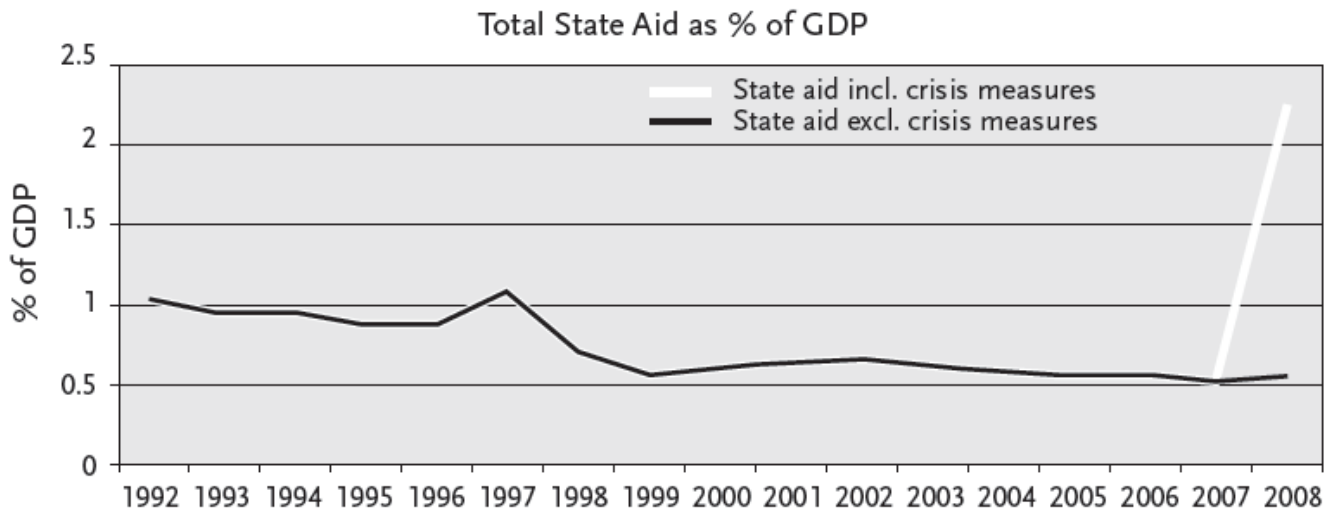
2 motieven voor staatssteun:

- Efficiëntie: als de markt faalt dan grijpt staatssteun in om dit te corrigeren
- Billijkheid: de herverdeling van de welvaart als het nodig is (**vb.** inkomensverdeling niet eerlijk → staatssteun zorgt voor eerlijkheid en rechtvaardigheid)

We kunnen 2 scenario's schetsen:

- Alle LS krijgen subsidies → inefficiënt en de belastingbetalers zullen te veel moeten betalen.
- Alleen enkele LS krijgen subsidies → een oneerlijke uitkomst want bedrijven die onder de LS vallen die geen subsidies uitkeren worden benadeeld
→ **EEN SUPRANATIONALE TOEZICHT NODIG**

Figuur 12.1 Totale steun (EU-27)(% bbp)



De Europese staatssteunregels:

- Het is in elke LS verboden om **steunmiddelen** (door een LS of staat verkregen) te voorzien die de **concurrentie** vervalsen door de **begunstiging** van bepaalde ondernemingen en dus de **handel belemmeren**.

Uitzonderingen:

In **artikel 107** worden de uitzonderingen besproken waarbij de staatssteun wel verenigbaar is met de markt:

- Sociale steun** voor consumenten
- Steun tot herstel van **natuurrampen**
- Steunmaatregelen met de **volgende doelstellingen**:
 - Bevordering van economische ontwikkeling voor regio's met **abnormaal lage levensstandaarden**
 - Verwezenlijken van belangrijke projecten van **gemeenschappelijk Europees belang** of voor opheffing van ernstige storingen in de economie
 - Ontwikkeling** van bepaalde activiteiten/regio's
 - Bevordering van **cultuur** en instandhouding cultureel erfgoed

Er is een **procedure** voorzien om de staatssteun te **controleren en bij te sturen**. De **Commissie** voert deze controle uit waarbij de staat het plan voorlegt en de Commissie **2 maand** de tijd geeft om dit te onderzoeken.

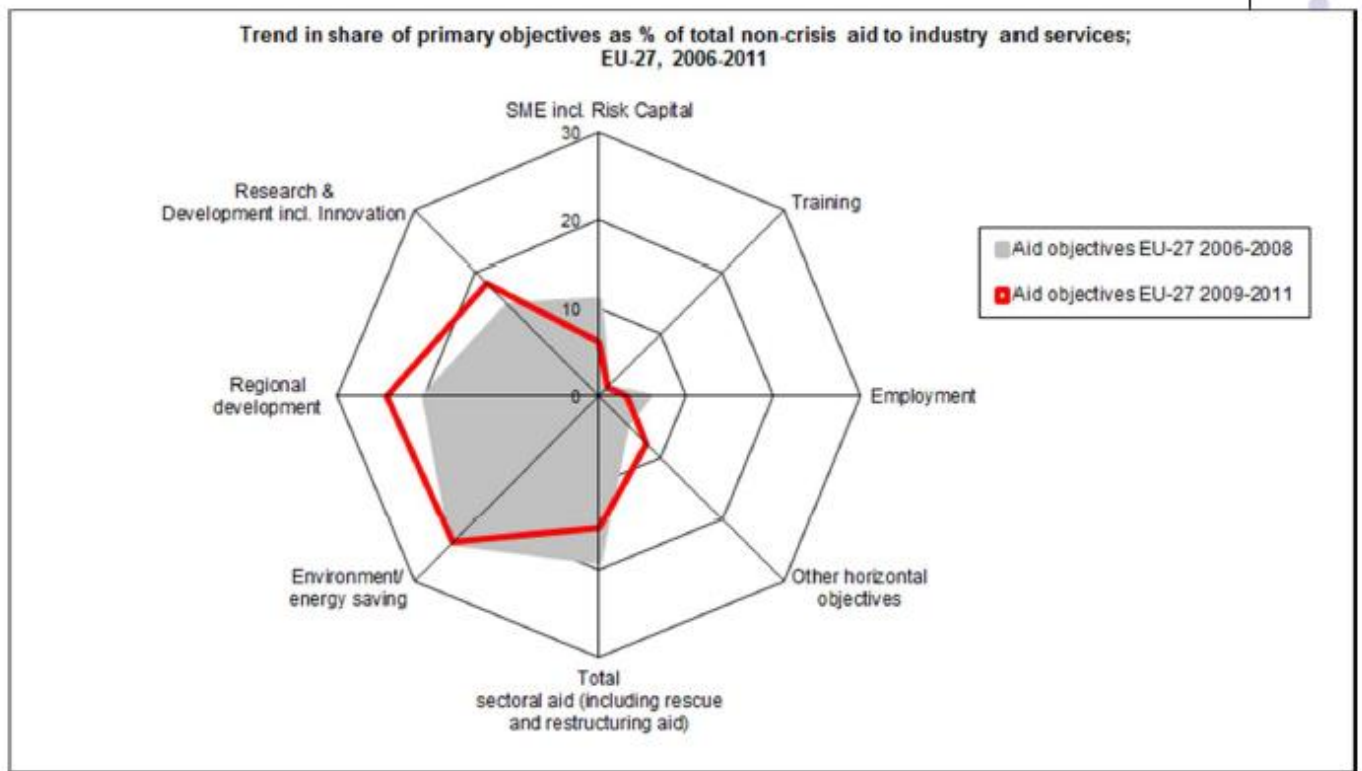
Volgende steunmaatregelen worden **vrijgesteld** van deze **aanmeldingsplicht** bij de Commissie:

- KMO's steunen
- Opleiding steun
- Minimis-steun (100.000 voor 3 jaar)

Er mag niet worden uitgevoerd totdat de Commissie heeft goedgekeurd. (tot goedkeuring= **stand-still bepaling**)

Er worden enkele **testen** uitgevoerd:

- Economische test (belangrijkste): de vraag wordt gesteld zou een privé-investeerder hier ook in investeren
- LASA-test: nagaan of het om beperkt bedrag gaat
- LET-test: heeft de steun een impact op de handel



Hier zien we hoe de staatssteun wordt ingezet.

Europees concurrentiebeleid vis-à-vis SGEI (services of general economic interest) en NWI (network industries)

Basisregels: (art 106 TFEU)

Er zijn publieke/private ondernemingen met **speciale rechten** door de LS verkregen waarbij de LS de regels van de verdragen moet handhaven en dus de maatregelen voor deze ondernemingen **niet strijdig** mogen zijn met de **regels vd verdragen**. Hierbij zijn ze verplicht om de **concurrentieregels** en de **interne marktrechts** te volgen en te respecteren.

Uitzonderingen:

Ondernemingen met een SGEI (diensten van algemeen belang) verplichting vallen niet onder deze maatregelen.

SGEI:

Dit zijn economische activiteiten die de overheid identificeert als zijnde van **bijzonder belang voor burgers** en die dus **niet** zouden worden **geleverd zonder de ingreep vd OH**.

Algemeen belang?

- Het is aan de **nationale/regionale/lokale overheden** weggelegd om te bepalen welke ondernemingen aan dit belang voldoen. En hun taak om deze te 'onderscheiden' vd andere ondernemingen.
- **PSO (Public Sector Obligation):** ondernemingen die diensten voorzien onder bepaalde condities die **niet** per se hetzelfde moet zijn als de heersende **marktomstandigheden**. **Huizing, onderwijs, postdiensten, publiek vervoer,...**
 - Een **compensatie** voor een PSO (moet steun krijgen vd OH want niet altijd economische leefbaar) is niet hetzelfde als staatssteun. De compensatie zal het **functioneren van de interne markt niet belemmeren**. **Staatssteun= economische voordeel en selectief.**

Altmarktvoorwaarden (niet als staatssteun beschouwd):

- Duidelijk gedefinieerde opdracht van algemeen belang
- Parameters voor de berekening vd compensatie moeten op voorhand worden vastgelegd
- Compensatie kan niet hoger zijn dan nodig is om alles te dekken dus kost – ontvangsten + redelijke winst
- De begunstigde wordt verkozen na een procedure van openbare aanbestedingen of de kost overschrijdt niet de kost die een goed bestuurd onderneming kan maken om die dienst uit te voeren.

Extra verduidelijkende regels door commissie:

- **Vrijstellingsbeschikking:** steun die niet geldt aan voorgaande voorwaarden. De vrijstelling mag niet boven de 30m gaan en de omzet vd begunstigde niet boven de 100m.
- **Kaderregeling:** diensten van algemeen belang die niet aan voorgaande regels voldoen
- **Transparantierichtlijn:** als een onderneming naast haar dienst van algemeen belang nog iets anders voert moet dit strikt gescheiden worden.

Liberalisering vd NWI:

De Europese Commissie heeft **waakdienst** over publieke ondernemingen en ondernemingen met speciale rechten. De Commissie heeft ook **hulpmiddelen** moeten openstellen om deze traditionele staatsmonopolies te laten concurreren.

NWI: deze voorzien diensten die gebeuren door een netwerkinfrastructuur.

Liberalisering:

- De infrastructuur vd NWI openstellen voor levensvatbare concurrentie= 'DEBUNDLING'
- Reglementeren voor de toegang tot de infrastructuur

6. Optimale muntzone (OMZ)

In het begin was de vorming van de muntzone vooral een politieke reden, maar als snel leerde men dat het niet alleen de politieke reden het zal redden. Daardoor zien we dat de economie ook van groot belang is. De OMZ kan worden gedefinieerd als het optimaal geografisch gebied voor een munt waar de wisselkoersen onherroepelijk worden gekoppeld aan elkaar.

KOSTEN-BATEN ANALYSE

Kosten

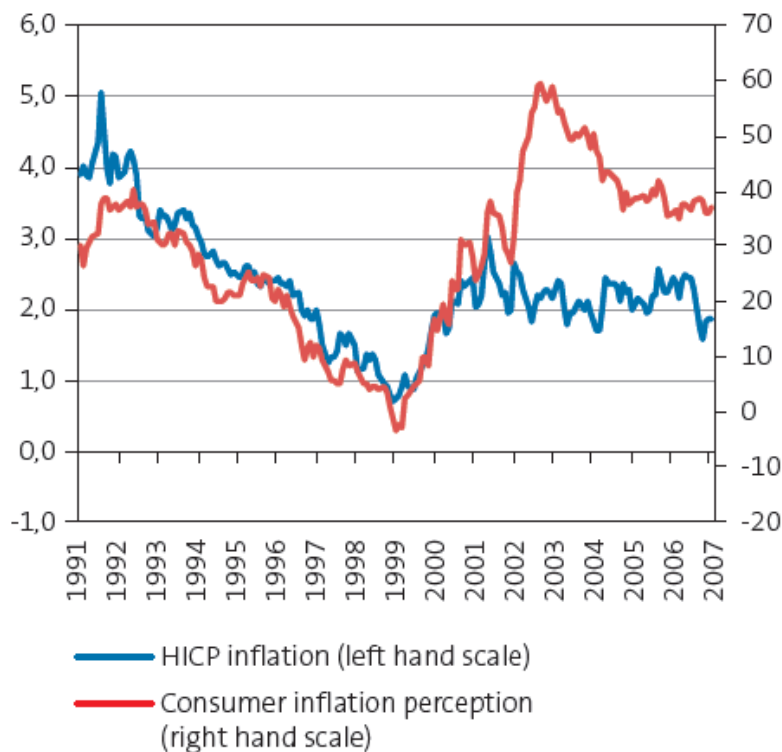
Macro-economisch:

- **Het verlies vh wisselkoersinstrument:** als het slecht gaat in landen kan men de munt devalueren (als te veel wordt ingevoerd en te weinig uitgevoerd) en zo hun economie terug opkrikken, de prijzen van de binnenlandse goederen gaan dalen waardoor het land meer gaat uitvoeren.
- **Het verlies vh intrestinstrument:** de intrest houdt de inflatie onder controle. Het verlies van dit instrument zorgt dat het moeilijker ligt om een **beleidsrente** te stellen. In de **Walters Kritiek** wordt dus uitgelegd dat in elk land de **inflatie verschillend** is. Dit maakt het juist zo moeilijk voor de muntunie om een beleidsrente te bepalen want er kan er slechts 1 worden opgesteld.

Micro-economisch:

Het brengt enkele **kosten** met zich mee om je aan te sluiten bij een monetaire unie (of op te richten). De meeste van deze kosten zijn **eenmalig** zoals hardware, wettelijke kaders, verkoopautomaten. De **perceptie van de inflatie** zorgde ervoor dat in bepaalde sectoren de prijzen waren gestegen (vooral in de sectoren waar de producten regelmatig werden aangekocht). De mensen dachten er anders over, zij dachten dat er een algemene prijsstijging was (voor alles).

Figure 6.1. HICP inflation and consumer inflation perceptions in the euro area



Deze grafiek toont mooi hoe de consumenten dachten over de introductie van de euro. Door deze verkeerde interpretaties zijn er bijwerkingen in de economie ontstaan. Door de gedachte van ALGEMENE prijsstijging zijn de consumenten hun consumptiegedrag gaan veranderen.

Source: ECB and EC Business and Consumer surveys

Baten

Eliminatie van transactiekosten:

Er waren veel transactiekosten toen er nog geen eenheidsmunt aanwezig was. De procedure van toen ging als volgt, bij een grensoverschrijding was er telkens een **uitwisseling tegen een andere munt** en bij thuiskomst was er nog maar **< 50% over van het beginbedrag** (door wisselkoersen).

Door deze kost te laten vallen hebben we een **extra welvaartseffect** en een **groter transactievolume** (meer transfers).

De creatie van SEPA (Single Euro Payments Area):

- Harmoniseren van kleine betalingen in en tussen de LS
- Doel was om betalingen zo vlot, veilig en efficiënt mogelijk te maken over heel Europa

→ enkele voorwaarden om dit te realiseren:

- Gemeenschappelijke betalingsinstrumenten (kredietkaarten,...)
- Gemeenschappelijke standaarden (IBAN en BIC-codes)
- Wettelijk kader

Transparantie tussen de prijsvergelijkingen. De prijzen zijn nu allemaal in eenzelfde munteenheid dus is het makkelijker om dezelfde producten te vergelijken tussen de LS.

Eliminatie van onzekerheden/wisselkoersrisico:

Door de eenheidsmunt verdwijnen de **wisselkoersonzekerheden en de wisselkoersrisico's**. Door de eliminatie hiervan zou het de **handel en investeringen aanzwengelen**.

Internationale munt:

Euro= internationale reservemunt.

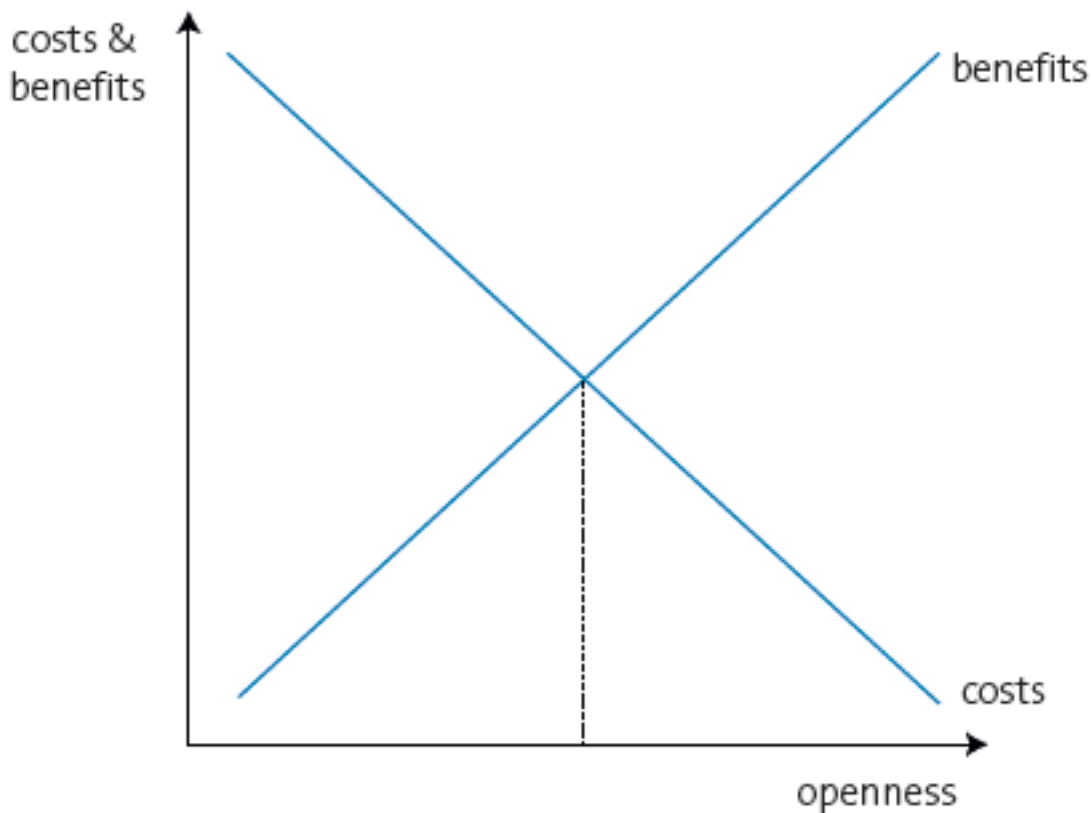
Voordelen:

- **Seignorage inkomsten:** waarde van geld (interest verdiend op effecten verworven in ruil voor bankbiljetten) – kost om het te produceren en te verdelen. Maw de kost voor CB om geld te drukken in vergelijking met de intrest die ze erop krijgen.
Hoe meer de munt wordt gebruikt in andere landen, hoe groter de seignorage inkomsten.
- Inkomsten van euro's in internationale reserves.
- Impact op binnenlandse financiële markten. Buitenlandse investeerders gaan meer investeren in de euro.

Macro-economische stabiliteit:

- **Inflatiediscipline:** de belangrijkste doelstelling van de ECB is de **prijsstabiliteit**.
- **Wisselkoersdiscipline:** er zijn **geen competitieve devaluaties** meer (currency wars= landen gaan devalueren om tegen elkaar te competiteren).
- **Lender of last resort:** dit is voor banken waarbij ze dus terecht kunnen bij de CB, die optreedt als lender of last resort.

Kosten en baten vergeleken

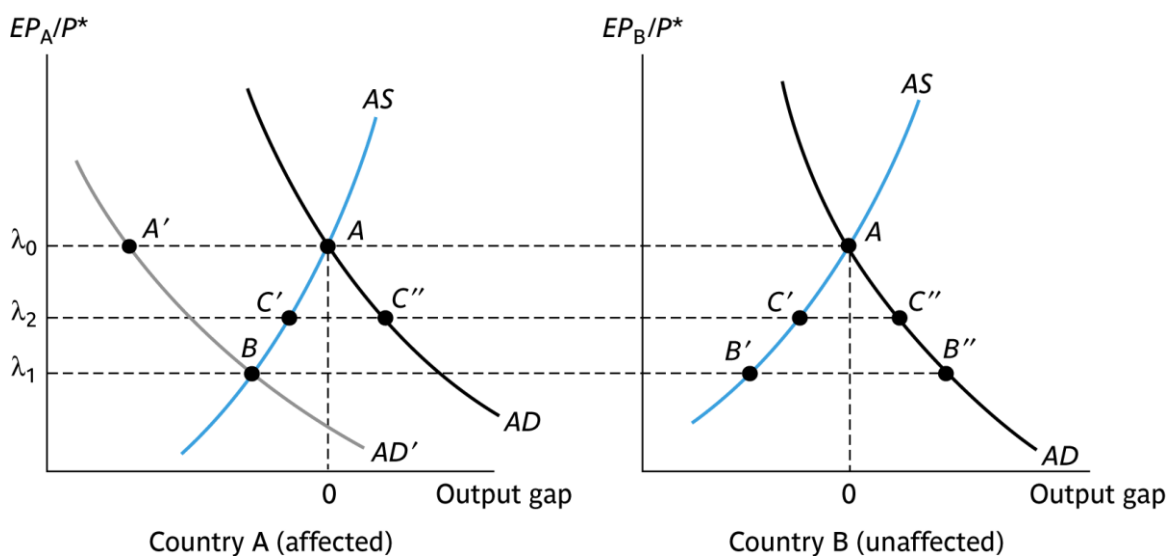


Uit deze grafiek kunnen we afleiden dat hoe opener de economie is, hoe lager de kosten zijn om je aan te sluiten bij een muntunie. De meer geïntegreerde landen zullen minder afzien door asymmetrische schokken of asymmetrische reacties van symmetrische schokken.

OMZ criteria

EERST → wat is een **asymmetrische schok**, **vraagschok** en **symmetrische schok**?

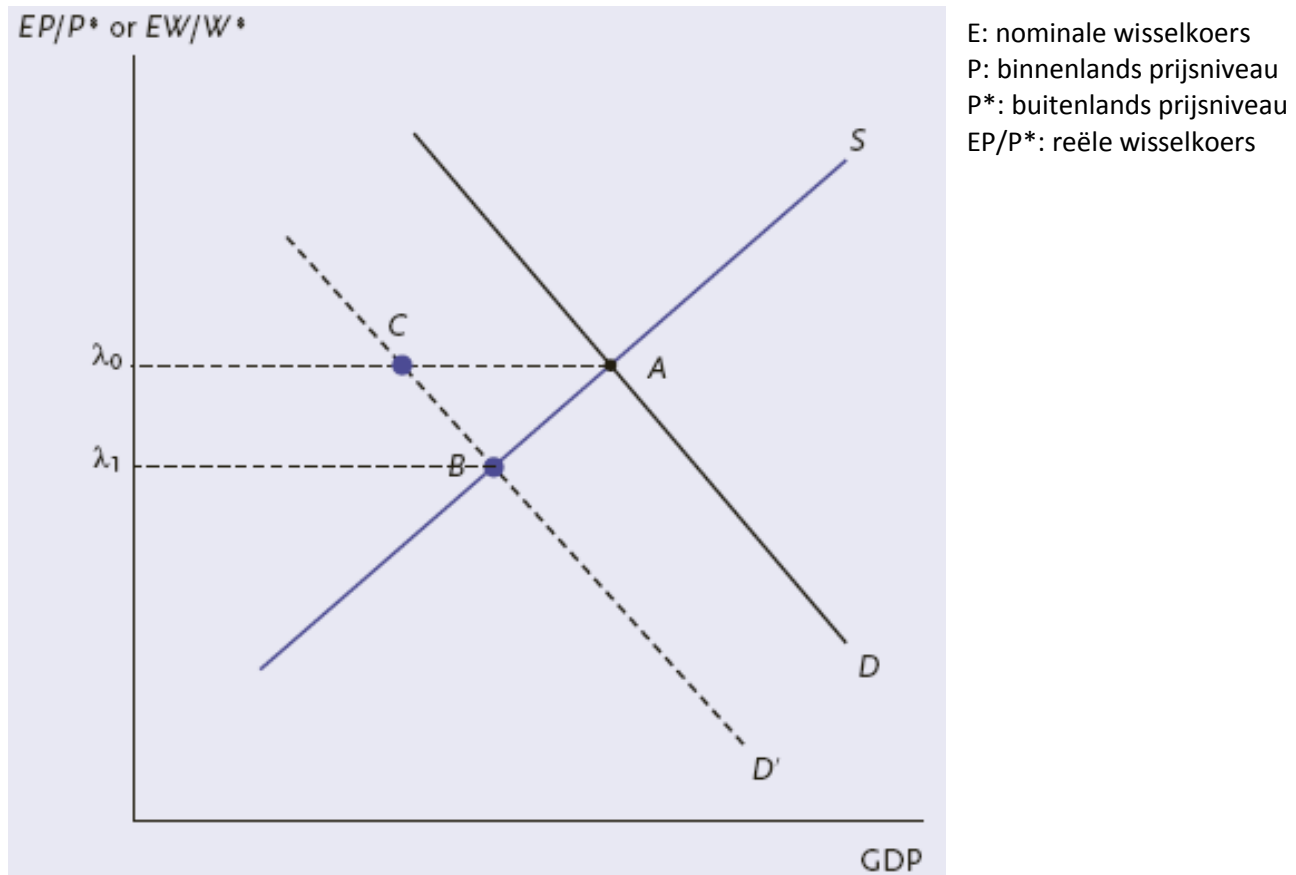
Asymmetrische schok: gebeurtenis die de ene economie treft maar de andere niet en verschillend effect heeft op verschillende economieën. Zowel aan vraag- als aan aanbodzijde voorkomen. (landen behoren tot zelfde muntunie)



Land A wordt getroffen door schok en land B niet (allebei dezelfde muntunie). Wisselkoers kan niet worden aangepast (ene land heeft depreciatie nodig maar andere niet). Dus ze gaan een weg tussenin moeten vinden, prijzen aanpassen (competitiviteit). Prijs van land A daalt en prijs van land B stijgt.

Vraagshock: de vraagverschuiving(schok) leidt tot nieuw evenwicht. E moet dalen (devaluatie of depreciatie), P moet dalen, beide of P^* moet stijgen.

Symmetrische schok: zelfde schok dus probleem kan in beide landen op eenzelfde manier worden aangepakt.



Flexibiliteit in prijzen en lonen:

Prijzen worden grotendeels door lonen gedetermineerd.

ULC= nominale loonkost/ arbeidsproductiviteit.

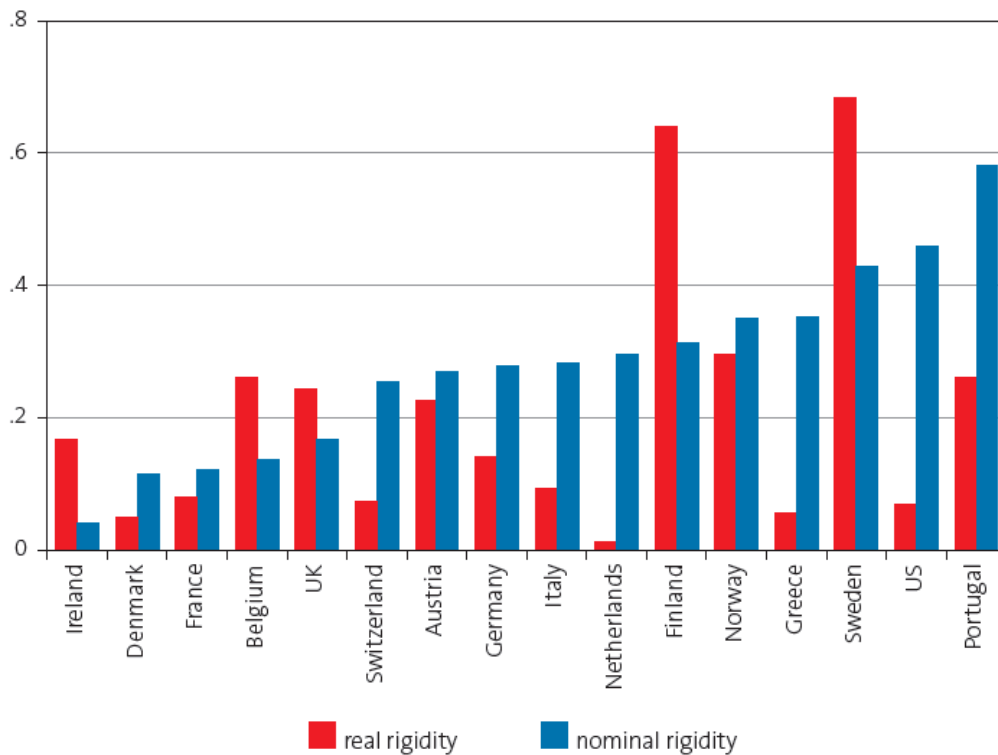
Vb. arbeidskost (LC)= 20€/uur, productiviteit (P)= 1000uur/auto → 0,001 auto/uur

$$ULC = (20\text{€/uur}) / (0,001 \text{ auto/uur}) = 20.000\text{€/auto}$$

ULC: loonaanpassing is dus belangrijk voor:

- Nominale loon- en prijsflexibiliteit (vraagshokken): evenwicht wisselkoersen bepalen
- Reële loonflexibiliteit (aanbodshokken): vlote herverdeling van arbeidsbronnen
- Loonoveleg en arbeidsmarktorganisatie

Figure 6.3. Real and nominal wage rigidity (fraction of workers potentially affected)



Source: Dickens et al. (2007)

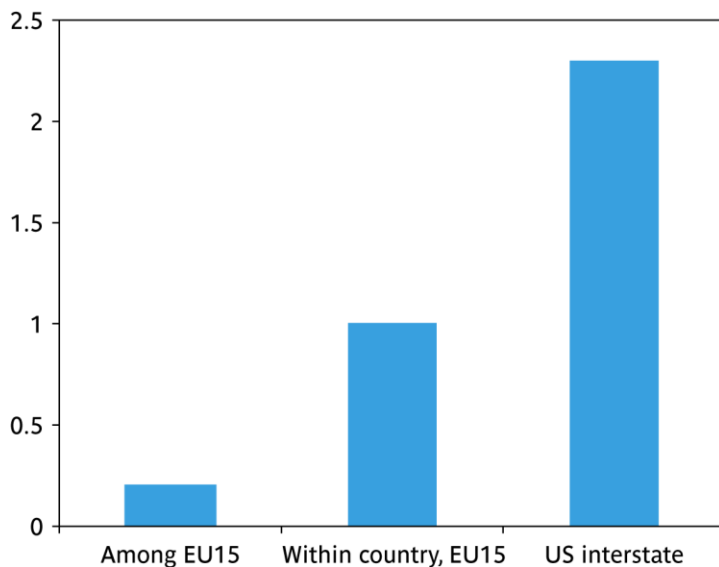
Factormobiliteit:

Arbeid en kapitaal dat vrij moeten kunnen bewegen in muntunie.

Wat gebeurt er in regio getroffen door een schok:

- Arbeid vertrekt uit beroepsbevolking
- Arbeid vertrekt uit regio
- Arbeid heropleiden en naar andere sector
- Loon verlagen
- Werkuren verlagen
- Arbeid wordt werkloos

In Europa is de arbeidsmobiliteit laag.



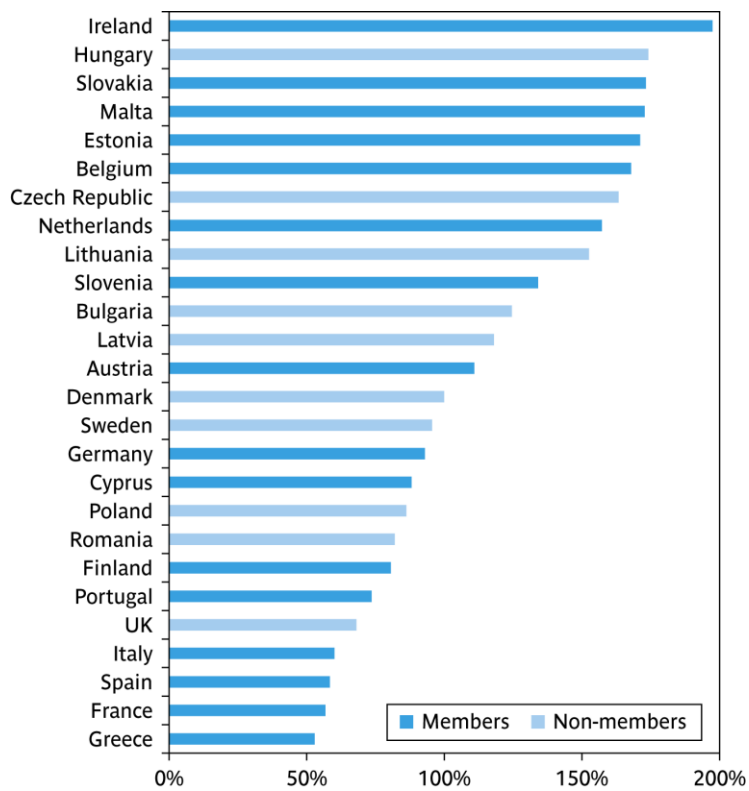
Integratie financiële markten:

Hoge financiële integratie vermindert de nood om de wisselkoers te veranderen. De LS kunnen elkaar helpen door de deel te nemen op de private financiële markten en zo dus de schokken te verminderen of zelfs vermijden.

Kapitaalstromen zijn dus **buffers** voor asymmetrische schokken. De mensen of bedrijven uit **getroffen regio's** kunnen geld lenen of activa verkopen aan **niet getroffen regio's**. Bij de geïntegreerde financiële markten **verzeker**en de regio's/LS elkaar.

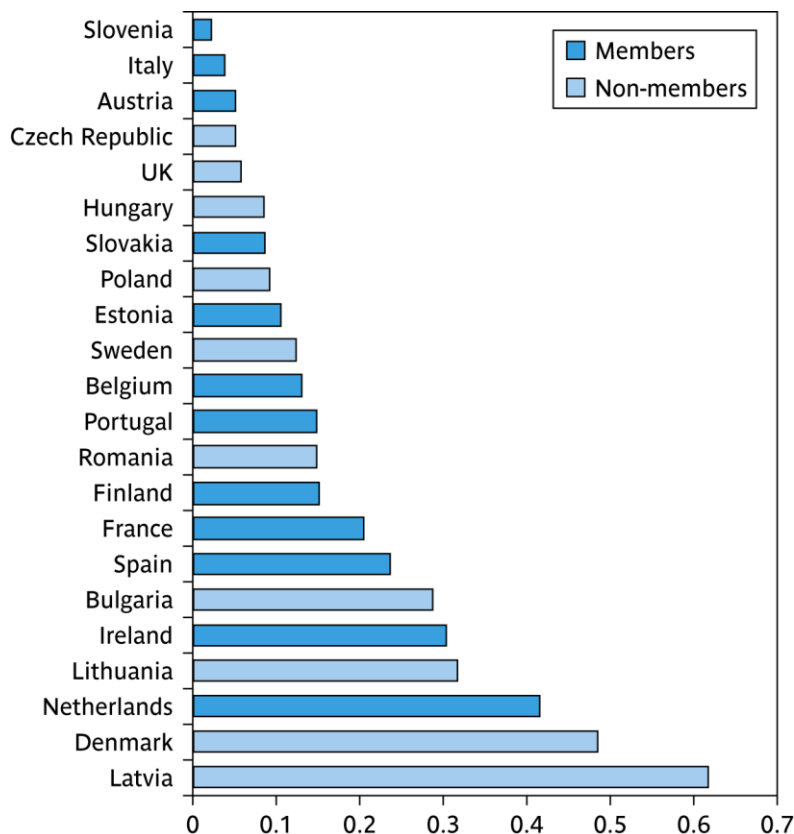
Mate van economische openheid:

Landen die veel handel drijven met elkaar vormen best een **OMZ**. Een grote **openheid** van je economie kan ervoor zorgen dat de prijzen van de goederen op **wereldwijd** vlak worden bepaald. Als er veel handel wordt gedreven tussen de landen (en vormen een OMZ) dan is het vanzelfsprekend dat de **binnenlandse prijzen flexibel** zijn want het **wisselkoersinstrument** van de LS is **wegge**vallen en speelt een kleine rol bij de bepaling van het **concurrentievermogen**. (ipv devaluatie die zorgt voor een daling in de prijzen, zal nu de concurrentie tussen alle LS de prijsdaling/stijging bepalen)



Productdiversiteit:

In een muntunie is het van belang dat de LS een sterke **diversificatie** van hun goederen hebben zodat de **sectorspecifieke schokken niet** de kans krijgen om toe te slaan want de LS zijn te sterk gediversifieerd met hun goederen en dus zullen de sectoren **elkaar opheffen**.



Index= verschil tussen de handelsstructuur van een land en zijn handelspartners.

Budgettaire integratie:

In een OMZ is het van belang dat LS elkaar **compenseren en solidair** zijn. Zo zien we dan dat **transfers** kunnen dienen als een **verzekering** die de kosten van asymmetrische schokken kan verzachten en de transfers bestaan wel **binnen nationale grenzen**. De **schuldencrisis** bracht het **probleem van de transfers en moral hazard** naar voren.

Het probleem op nationaal vlak was dat als een land zich in **recessie** bevindt dat het **hogere werkloosheidsuitkeringen** moet betalen en dat dat zich vertaalt in **hogere toekomstige belastingen**. Op **supranationaal niveau** kan dit opgelost worden door de LS met recessie de toekomstige hogere belastingen niet alleen te laten dragen maar **de hele OMZ**.

Deze schokken/problemen zouden beter op **supranationaal niveau** worden beheert zodat er **geen freerider** probleem is.

Meta-OMZ criteria:

Indicatoren, gelijkenissen in:

- **Conjunctuurcycli**
- **Schokken**
- **Monetaire transmissiemechanismen**

Hoe meer gelijkenissen er zijn tussen de LS van de OMZ, hoe minder nood aan een nationaal monetair systeem.

Kritiek

Probleem van onbeslistheid:

Als een land veel **vrije handel** heeft met enkele **partnerlanden** dan geven we de voorkeur aan een **vaste wisselkoers** tussen deze landen voor beter handelsverkeer. Echter zou het zelfde land een **lage mobiliteit van productiefactoren**

kunnen hebben, inclusief arbeid, vis-à-vis met deze **partnerlanden**, wat **flexibele wisselkoers** prefereert boven de vaste wisselkoersen. Hier ziet we dus met een moeilijkheid voor een OMZ.

Probleem van tegenstrijdigheid:

Vb. kleine economieën, die algemeen **meer open** zijn, zouden beter bij een muntunie aansluiten. Echter, deze kleine economieën hebben **minder variatie in goederen** dan grote economieën. In dit geval zijn ze beter kandidaten voor **flexibele wisselkoersen** volgens de diversificatie van productie eigendom.

Effectiviteit van een onafhankelijk monetair beleid:

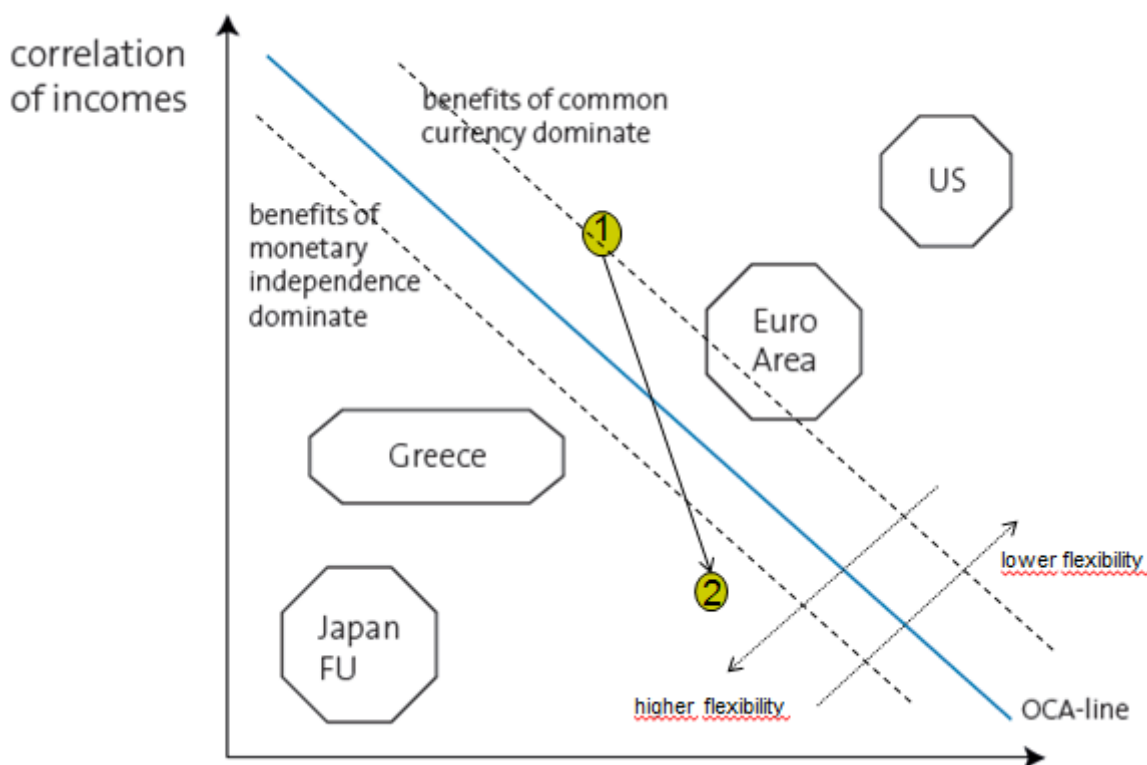
Een onafhankelijk monetair beleid, maw **wisselkoersinstrument**, is effectief instrument voor het **aanpassen** van **relatieve prijzen en lonen** in het geval van asymmetrische schokken. Dit instrument is van toepassing voor het **devalueren** van de munt dat enkele **gevolgen** heeft: verhoogde inflatie, verhoogde importprijzen, hoger loonvraag, hogere intrest (door de inflatierisico premie), lagere economische groei en minder investeerders van het buitenland.

Als een land een slechte cyclus van hoge inflatie heeft afgelegd dan is het in haar beste belang om deel te nemen aan een **monetaire unie** om een **lagere inflatie** te verkrijgen.

ENDOGENITEIT

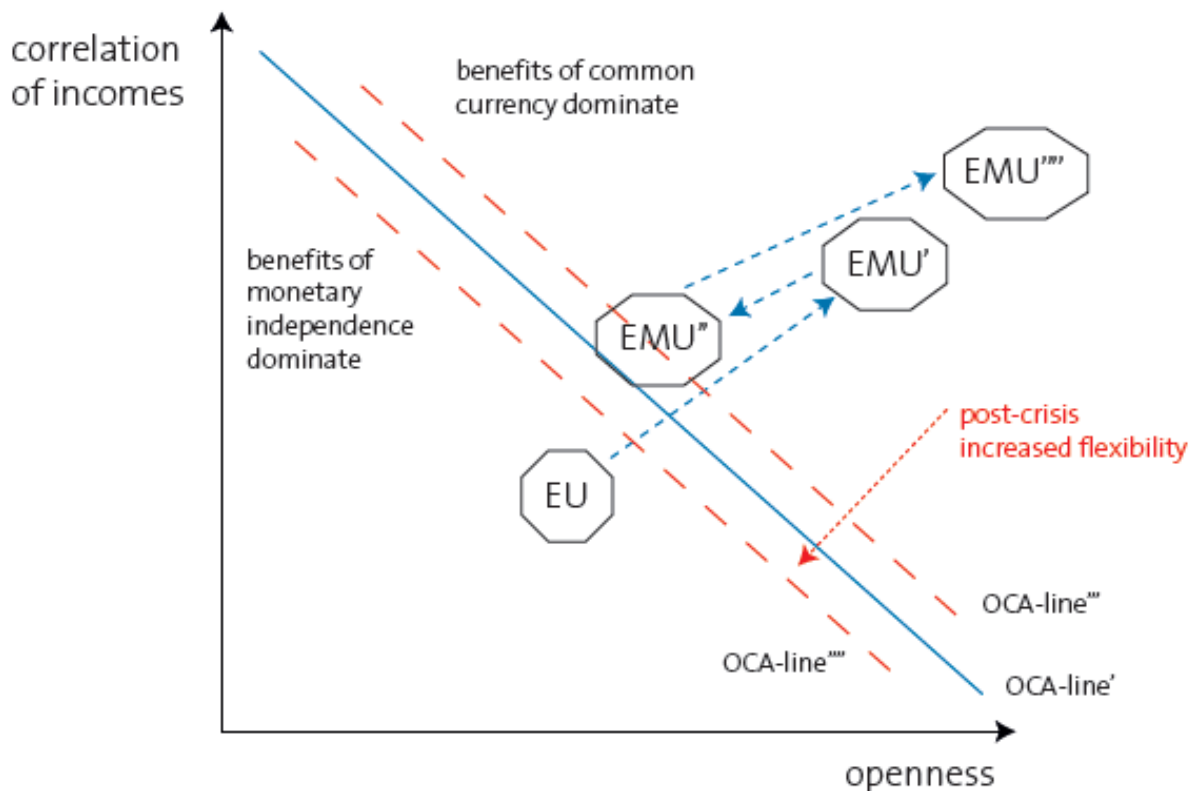
Normaal eerst genoeg **OMZ-eigenschappen** om zich dan bij een muntzone aan te sluiten.

Nu bekijkt men het anders, misschien is het beter om zich **eerst** aan te sluiten bij een **muntzone** en de **OMZ-eigenschappen zullen worden voldaan**. Dit door **verhoogde integratie** en **betere weerstand tegen schokken**.



Als landen meer geïntegreerd raken dan kunnen ze zich **meer specialiseren in de diensten en goederen** waar ze een **vergelijkend voordeel** in hebben. MAAR als lidstaten meer gaan specialiseren in bepaalde goederen en diensten dan zijn ze veel **gevoeliger voor asymmetrische schokken** (door mindere diversiteit in G&D) dan is het **verlies van nationaal monetair beleid een kost**. De LS evolueren dan **van punt 1 naar punt 2** van de OCA-line.

De **OCA-line** kan **verschuiven** door bepaalde indicatoren zijnde **prijs en loon flexibiliteit** en **mobiliteit van kapitaal en arbeid**.



Source: authors, based on Mongelli (2013)

Aan de andere kant zien we natuurlijk dat een **monetaire unie een boost geeft op lange termijn** aan de economie investeringen, handelsrelaties en is basis voor verdere politieke en fiscale integratie. Door een **OMZ** op te richten zal er **verhoogde openheid** zijn van de economieën en **verhoogde inkomstencorrelatie**.

De **recessie** heeft geleid tot een **opwaartse verschuiving van de OCA-line**. De crisis heeft er voor gezorgd dat er **hogere werkloosheid** is, minder arbeidsmarkt participaties, lagere productiegroei en innovatie, verlaagde openheid (in termen van financiële integratie), toegenomen heterogeniteit (ongelijksoortigheid) van BBP. Dit heeft geleid tot een **verschuiving van EMU' naar EMU''**.

De oplossing was om een hogere **combinatie** van inkomstencorrelatie en diepere financiële en handelsintegratie te verzekeren zodat er betere openheid is (verschuiving van EMU'' naar EMU'''). De oprichting van een **bankenunie** zorgde voor een verhoogde **private en publieke risk-sharing**. Deze bankenunie zal zorgen voor **meer openheid** (in termen van financiële integratie) en een vlot risk-sharing mechanisme voor consumptie en inkomsten (over de LS) zal zorgen voor **verhoogde inkomstencorrelatie**.

Meer harmonisatie van arbeidsmarktbeleid en een fiscale unie zorgt voor meer flexibiliteit en dus een verschuiving van de OCA-line naar beneden.

7. De euro crisis

SCHULDENPROBLEMATIEK

$$Y = C + I + G + (X - M)$$

Y= totaal inkomen of BBP

C= consumptie

I= investeringen

G= overheidsbestedingen

X= export

M= import

T= taksen voegen we toe aan de vergelijking:

$$Y - C - T = I + G - T + X - M$$

Inkomen kan worden gespaard (S) of besteed (C):

$$Y - T - C = S$$

$$\rightarrow S = I + G - T + X - M \rightarrow (S-I) + (T-G) = (X-M) \rightarrow \text{privaat sparen} + \text{overheidssaldo} = \text{saldo lopende rekening}$$

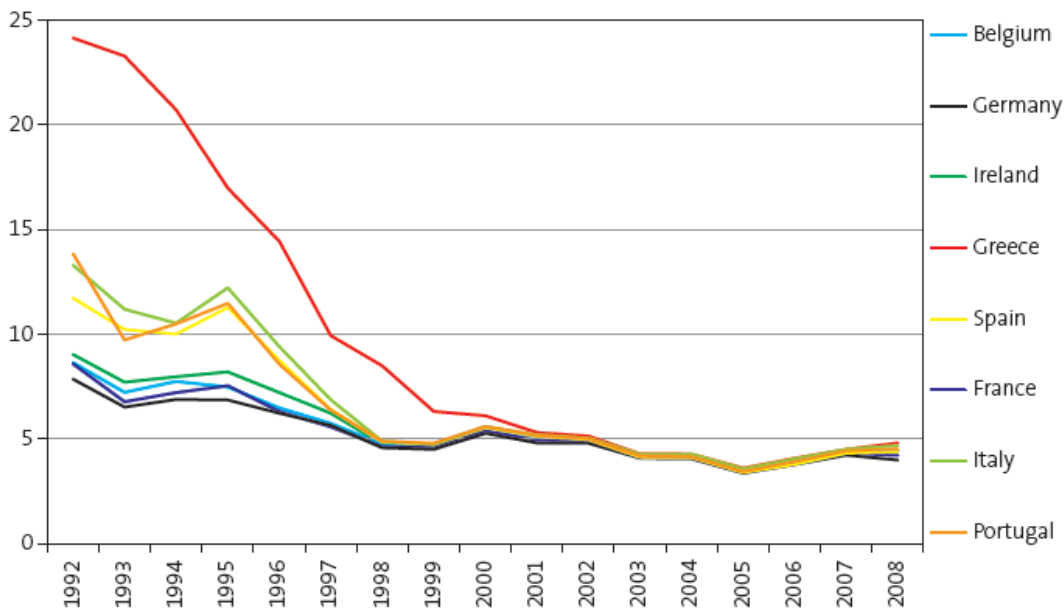
SALDO PRIVÉ, CREDIT BOOM EN HUIZENBUBBEL

Saldo privé

Voor dat de euro was ingevoerd hadden de **Zuid-Europese landen een hoge rentevoet** doordat deze landen een **hoge inflatie** hadden. Investerders wouden daarom een risicopremie als **compensatie** van de depreciatie in deze landen.

Nadat de euro was ingevoerd zijn de **rentevoeten laag en geconvergeerd** (deze convergentie gebeurde al voor de introductie van de euro).

Figure 7.1. Long term interest rates

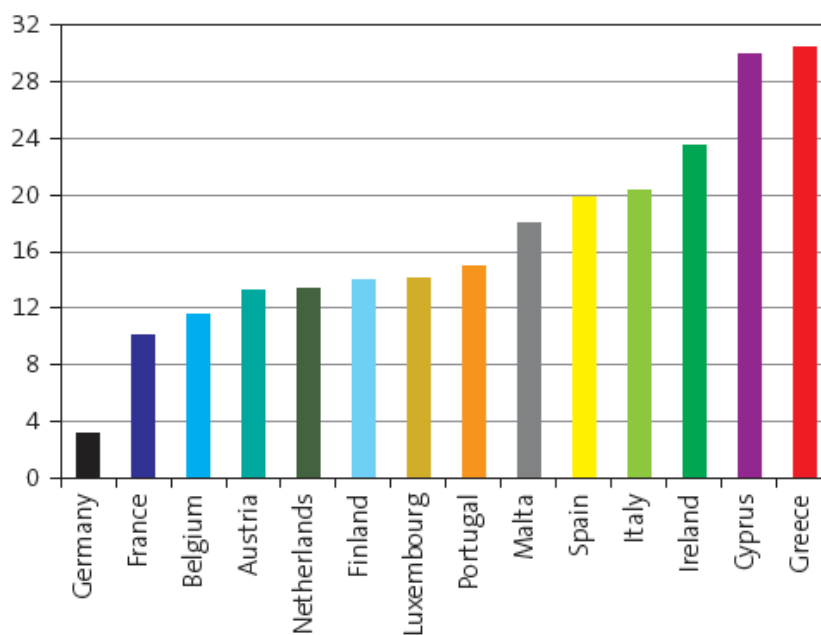


Source: EC

Credit boom

Door deze convergentie en lage rentevoeten werden families en bedrijven gestimuleerd om te investeren. Dit uitte zich vooral in een grotere aankoop van huizen. In Ierland en Spanje waren de huizen ondergewaardeerd.

Figure 7.2. Loans for house purchases (annual increase 1999–2007)



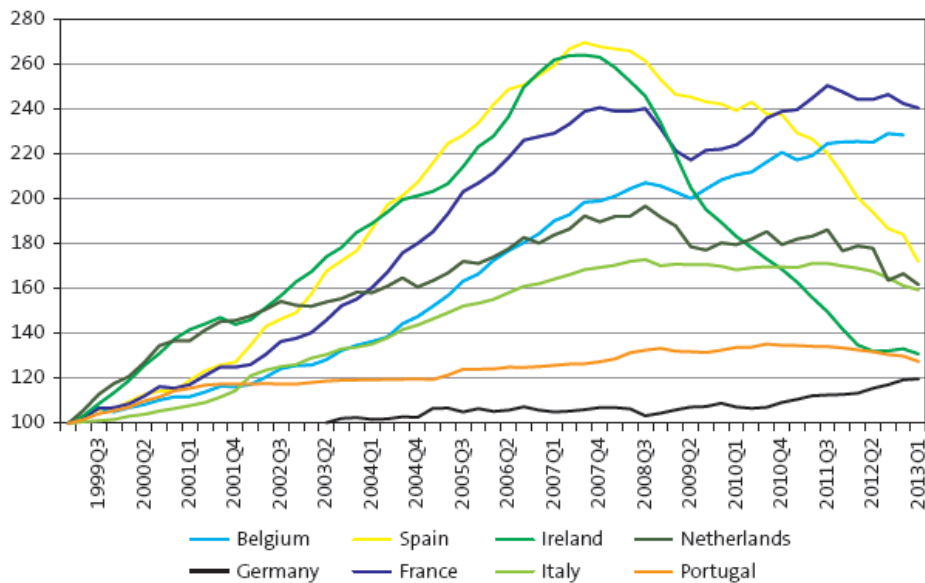
Source: ECB (2009)

Huizenbubbel

Dit is een **zelf voedende bubbel** doordat er meer huizen worden gekocht gaan de **prijzen stijgen** en dus is er meer **onderpand** voor de bank aanwezig waardoor **meer leningen** worden gegeven. De investeerders en banken gaan de **huizenprijzen anders gaan verwachten**, de vraag gaat dalen waardoor de **prijzen zullen dalen**. De banken verliezen

zo de waarden van de onderpanden en de investeerders/gezinnen kunnen leningen niet meer terugbetalen waardoor **alles instort. Ierland en Spanje** zwaar getroffen.

Figure 7.3. Residential property prices (1999Q3 = 100)



Source: ESRB

VERSLECHTENDE OVERHEIDSSCHULDEN EN -TEKORTEN

Overheidssaldo

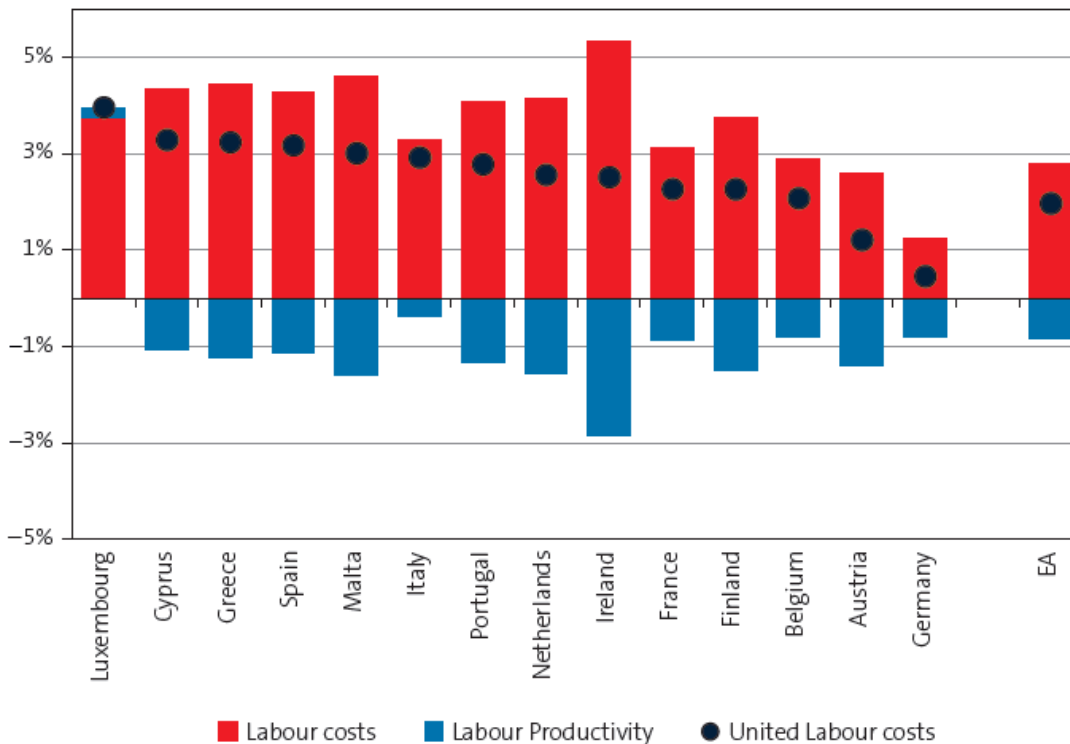
Alle LS hadden **besparingsmoeheid**, dwz dat ze het niet noodzakelijk vonden om geld te sparen voor het overheidssaldo. Elke overheidssaldo verslechterde behalve **Spanje en Ierland**, deze 2 landen hadden voor de crisis een overschot. De **Raad** was degene die de begrotingen controleerde en sanctioneerde. De regels waren heel laks door het feit dat **Duitsland en Frankrijk** de **meeste stemmen** hadden in de Raad. Ze kwamen op voor elkaar en vormden een **coalitie**. Deze landen hadden ook een **overmatig tekort**. **Griekenland** was een zeer extreem geval met de overheidstekort. Niet alleen hadden ze dit probleem maar ze logen er over, **statistische fraude**.

In 2005 was er een **Pact** zodat er meer flexibiliteit en intelligentie was. Dit was gevaarlijk, zei ECB, voor LS om **fiscale discipline te ondermijnen**.

VERLIES VAN COMPETITIVITEIT EN PROBLEMEN VAN DE LOPENDE REKENING

De verslechtering van privé saldo en het overheidssaldo spiegelt zich in de lopende rekening en dwz een verlies in competitiviteit. De voornaamste indicator van competitiviteit is de ULC, deze bepaalt hoe goedkoop/duur de export (goederen) is.

Figure 7.6. Labour costs, labour productivity and unit labour costs of original member states of the eurozone (average annual change 1999–2010)



Source: EC

Positie van Duitsland

Duitsland heeft een **zeer lage ULC**.

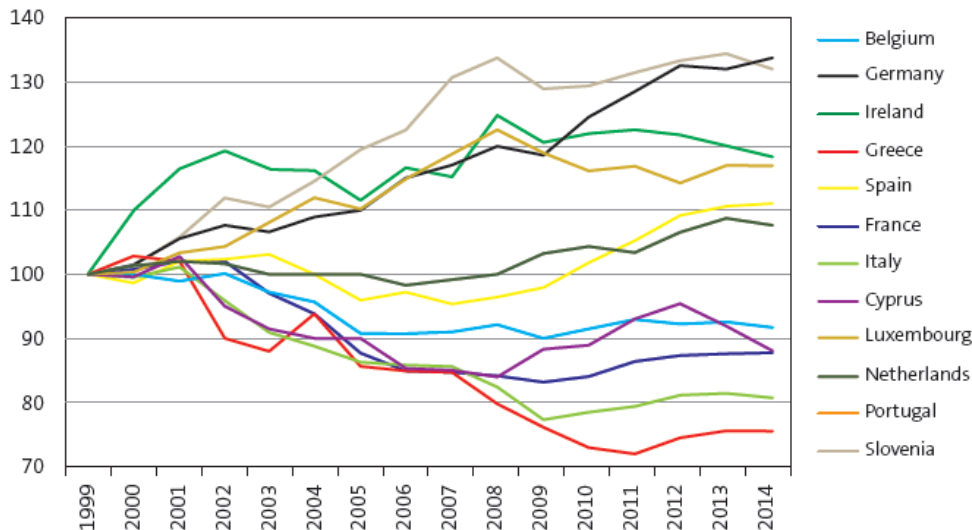
Kohl besliste om Duitsland terug een te maken (na de oorlog was Duitsland gesplitst in 2 delen) maar dit leidde tot een inflatie. De **zieke man van Europa**. Hartz heeft een oplossing gevonden voor dit probleem en **Schroder** heeft dit geïntroduceerd.

Hartz reforms:

- De **mini-jobs** werden gecreëerd. Lage lonen zonder taksen te betalen, grote groep 'working poor', en de werkloosheidsuitkeringen werden verlaagd.
- Een **actief arbeidsmarktbeleid**: nieuwe voordelen gecreëerd voor start-ups.
→ economische ommekeer

Zuid-Europese landen hadden een **stijgende ULC** door de toenemende arbeidskost maar de arbeidsproductiviteit evolueerde niet mee.

Figure 7.7. Export performance¹

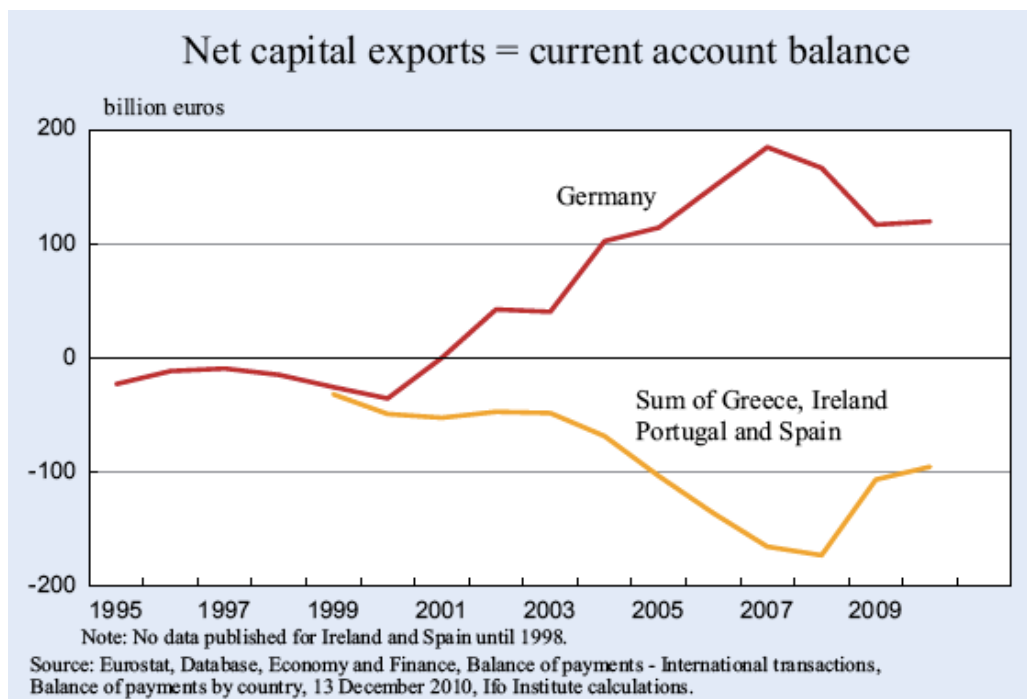


¹ Market performance of exports of goods and services on export weighted imports of goods and services – 36 main industrial markets, including all EU-27 countries; 1999 = 100.

Source: EC

Er zijn nog **verklarende factoren** voor de evolutie van de G&D balans:

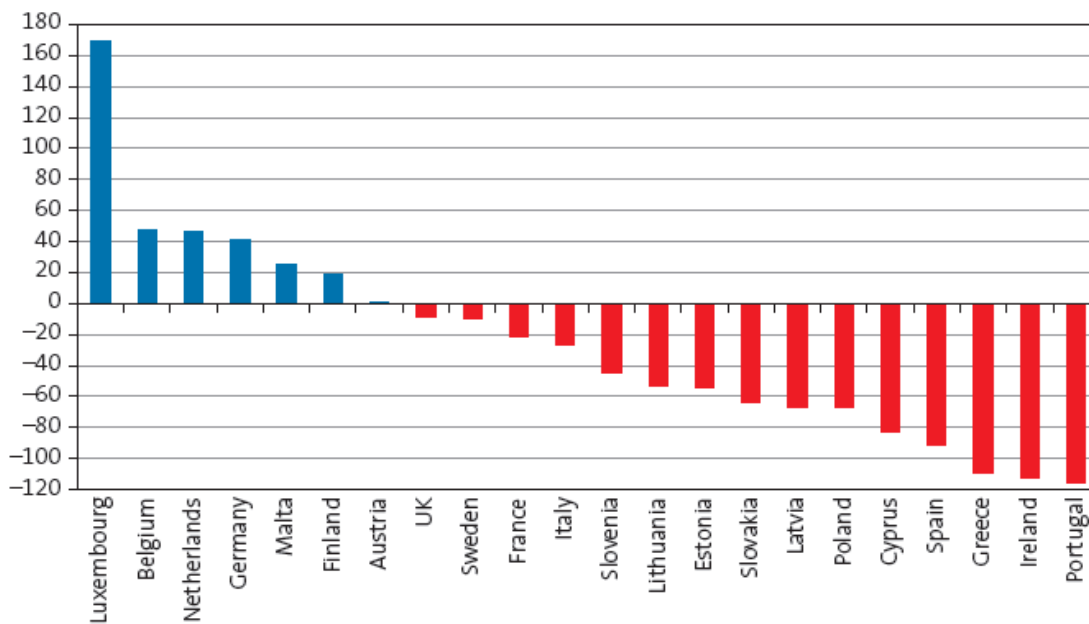
- Productinnovatie
- De aanwezigheid van producten op opkomende markten
- ...



SCHULDENPROBLEMATIEK

Voortdurende tekorten op de lopende rekening leidt voor een land tot een schuldenstatus. Het **NIIP** (Netto Internationale InvesteringsPositie) bekijkt het netto buitenlands activa over tijd en de recente lopende rekening over tijd.

Figure 7.9. Net international investment position (2012, percentage of GDP)



Source: Eurostat

Cruciaal bij het meten van een land zijn kwetsbaarheid, is het vertrouwen van de financiële markten. Dit wordt gemeten via de **Spread**. **Verschil tussen rente die schatkist van een land betaald tegenover de rente die de Duitse schatkist betaald. (dit op 10 jaar)**

	Spain	
	Emission (Primary market)	After 1 year (Secondary Market)
Bond	€ 100.0	€ 90.0
Coupon	€ 5.0	€ 5.0
Rate of return in %	5.00	5.56
	Germany	
	Emission (Primary market)	After 1 year (Secondary Market)
Bond	€ 100.0	€ 109.0
Coupon	€ 4.5	€ 4.5
Rate of return in %	4.50	4.13
Spread (basis points)		
	50	143

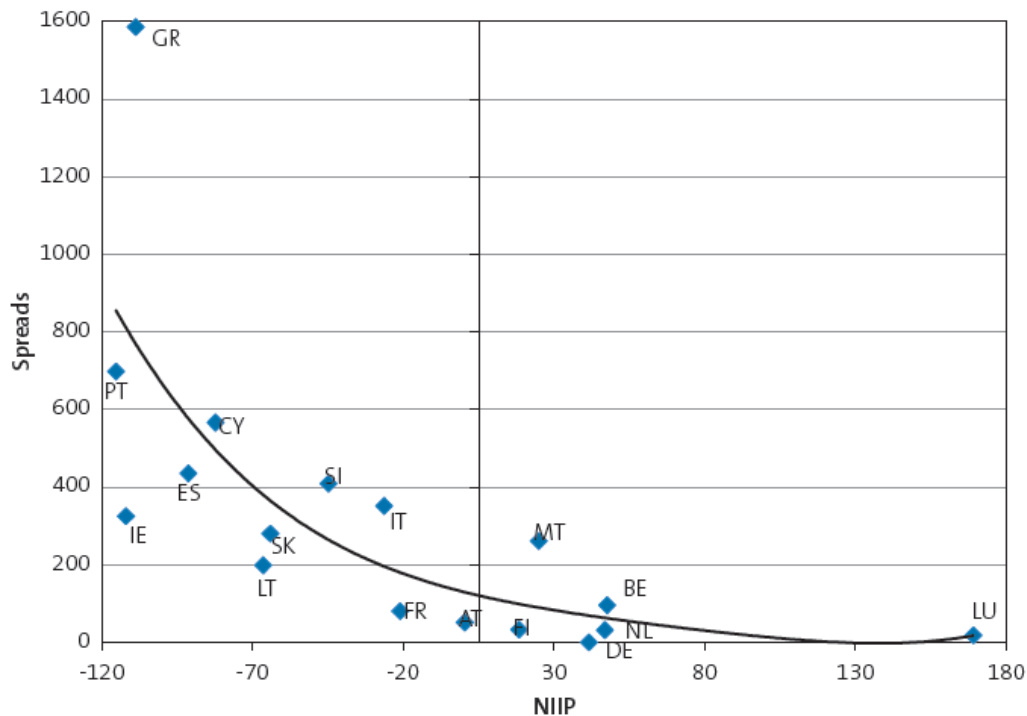
Op de **primaire markt** zien we dat Spanje een hoger risico bevat waardoor je 5% intrest krijgt op de obligaties. Terwijl Duitsland minder risicovol is, krijg je maar 4,5% intrest op de obligaties. Zo zien we dus dat Spaanse schuldterugkeer 50 basispunten hoger is dan Duitsland (Duitsland is **kredietwaardiger**).

Na een jaar **verliezen de investeerders hun vertrouwen** in de Spaanse OH waardoor ze hun obligaties op de **secundaire markt** gaan verkopen. Nu zien we de prijs van de Spaanse obligaties dalen naar €90 waardoor de intrest stijgt naar 5,56% per obligatie (omdat de prijs van de schuld is afgenomen). Door deze daling in vraag naar Spaanse

obligaties, zal de vraag naar Duitse obligaties stijgen en dus de prijs stijgen naar €109. Hierdoor zal de intrest op de Duitse obligaties dalen naar 4,13%. Nu is de spread 143 basispunten.

Spanje zal problemen krijgen met het verkopen van obligaties op de primaire markt want **rente secundaire markt (5,56) > rente primaire markt (5)**. Dus hieruit volgt dat de rente van de primaire markt **zal stijgen** naar 5,56%.

Relatie tussen NIIP en Spread



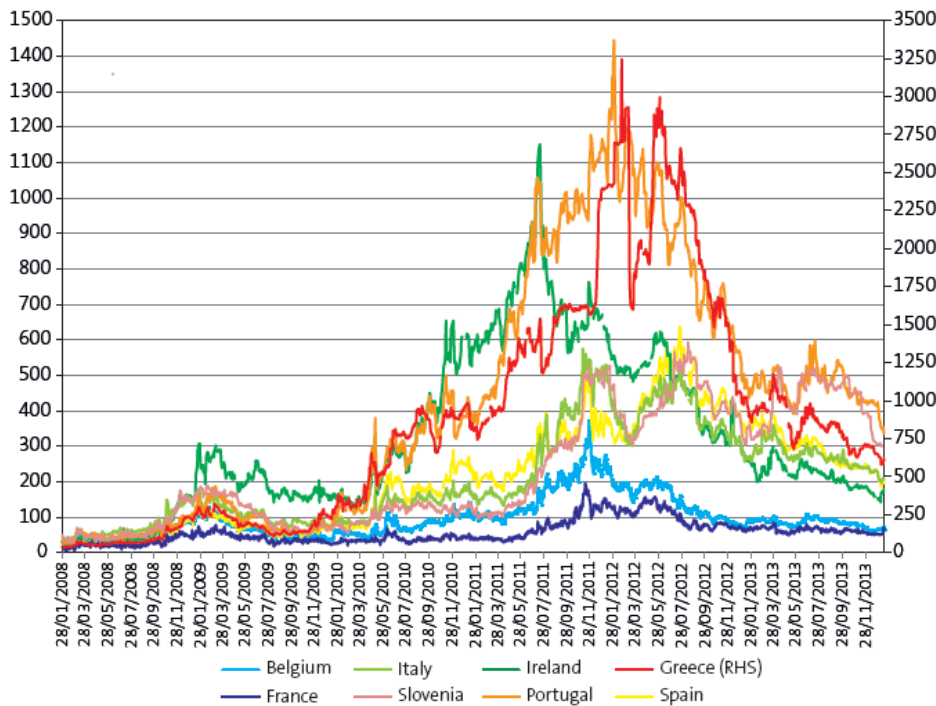
Source: Eurostat, Datastream and own calculations

Hoe beter NIIP (totale economie), hoe lager Spread (overheid).

België: overheidstekort wordt gecompenseerd door gezinnen en bedrijven.

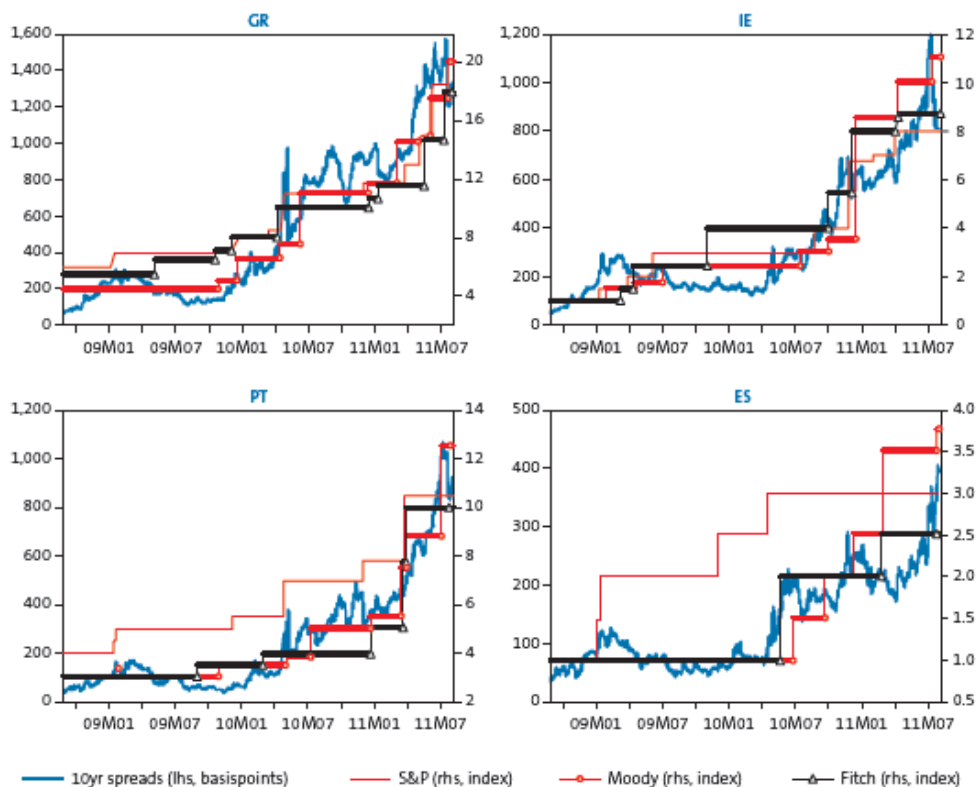
EUROCRISIS

De crisis startte in 2008-2009, dit is ook de periode dat de spread begint te stijgen. We zien dat in 2013 de spread terug begint te dalen dus dat wil zeggen dat we uit de crisis aan het komen zijn.



De ratingagentschappen lopen achter waardoor de crisis is kunnen ontstaan. Ze keken niet naar de toekomst of naar de problemen die konden veroorzaakt worden door bepaalde ratings te geven. Ze waren niet voorzichtig genoeg met hun toxische producten en ratings op staatsobligaties waardoor de crisis onverwachts toesloeg.

Figure 7.12. Relationship between credit ratings and spreads (spread left hand scale, index of ratings right hand scale)¹



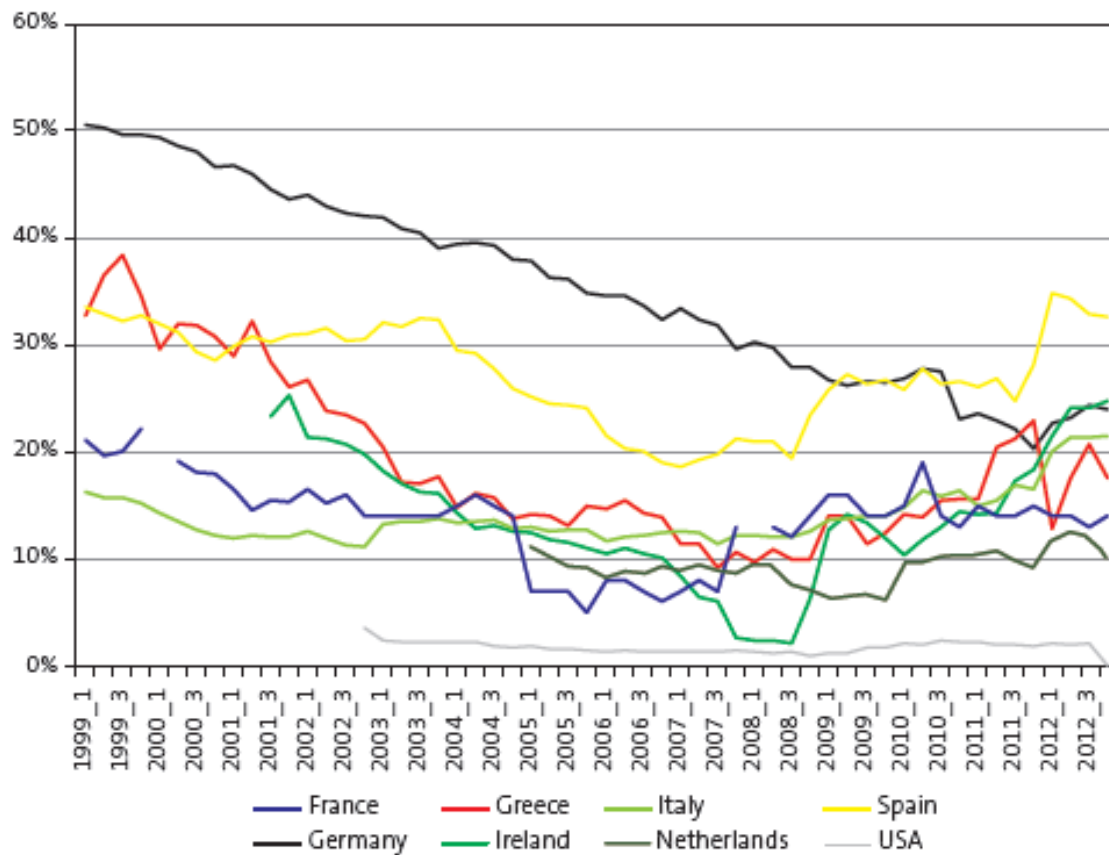
¹ Higher index means a lower rating

Source: Roberto A. De Santis 2012

DEADLY EMBRACE

Banken en overheden houden elkaar vast maar deze 'knuffel' is dodelijk. Banken houden veel overheidsschulden in hun boeken, terwijl overheden degenen zijn die de banken moeten redden als ze bankroet riskeren. Banken zijn tijdens de crisis in veel problemen geraakt waardoor de overheden moesten inspringen en hun schulden dus als maar groter werden waardoor banken OH meer leningen moesten toestaan zodat ze uit de schulden zouden raken.

Figure 7.14. Sovereign domestic bond holdings (percentage of general government debt)

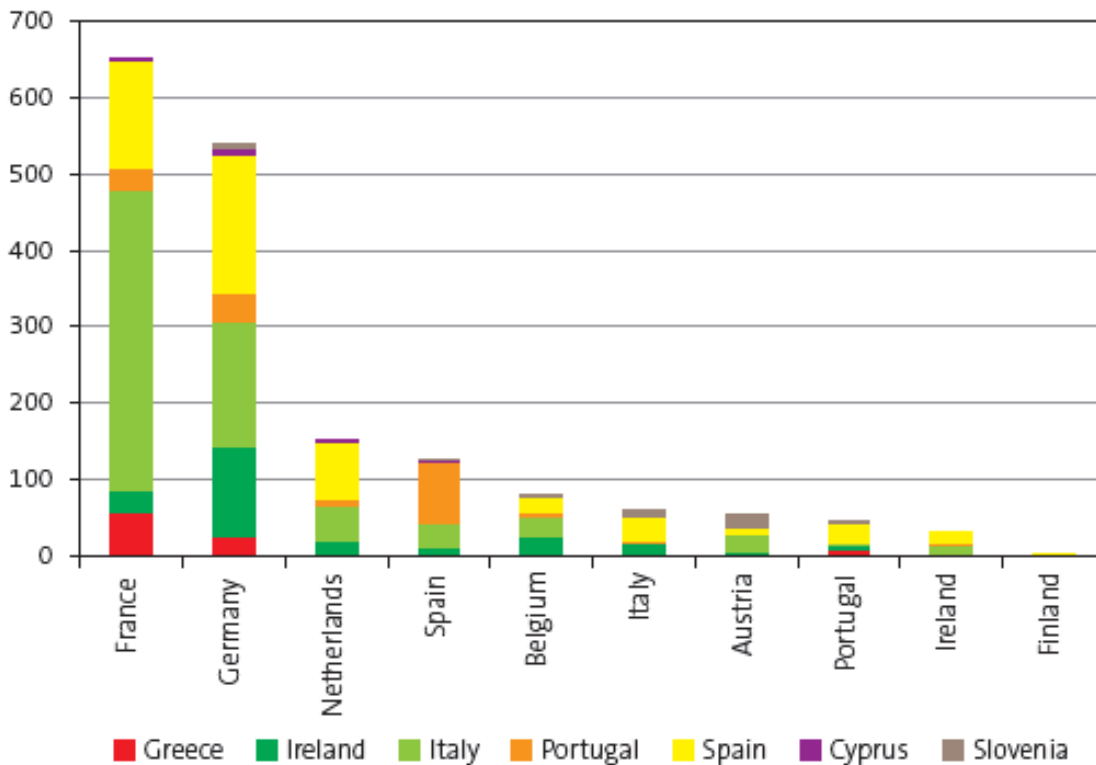


Source: Bruegel database of sovereign bond holdings developed in Merler and Pisani-Ferry (2012).

Waarom de euro redden?

Dit moest gebeuren want het bankroet van Griekenland was een **besmettingsgevaar** voor heel Europa. Het wisselkoersinstrument was supranationaal dus de ECB kon niet zomaar een depreciatie doorvoeren want dan zouden alle andere eurozone landen van deze beslissing afzien. Alle LS dachten lang om Griekenland uit de eurozone te zetten maar dit zou voor te grote kosten zorgen waardoor het dus van groot belang was om Griekenland en de euro te redden.

Figure 7.16. Holdings of debt of peripheral countries by banks of the eurozone (\$ billion, end of 2010)



Source: BIS

Redding mechanismes

In het begin waren er alleen maar **bilaterale leningen** (LS leggen samen om een lening te kunnen geven aan een probleeland) met de probleemlanden. De **Moral Hazard** was hier van pas bij de LS van de EU. Na een tijd is de IMF zich gaan inmengen in de leningen.

Uiteindelijk was het IMF nog steeds niet genoeg, dus:

- **EFSM** (European Financial Stabilisation Mechanism): €60 miljard
- **EFSF** (European Financial Stability Facility): €440 miljard
- **IMF**: €250 miljard

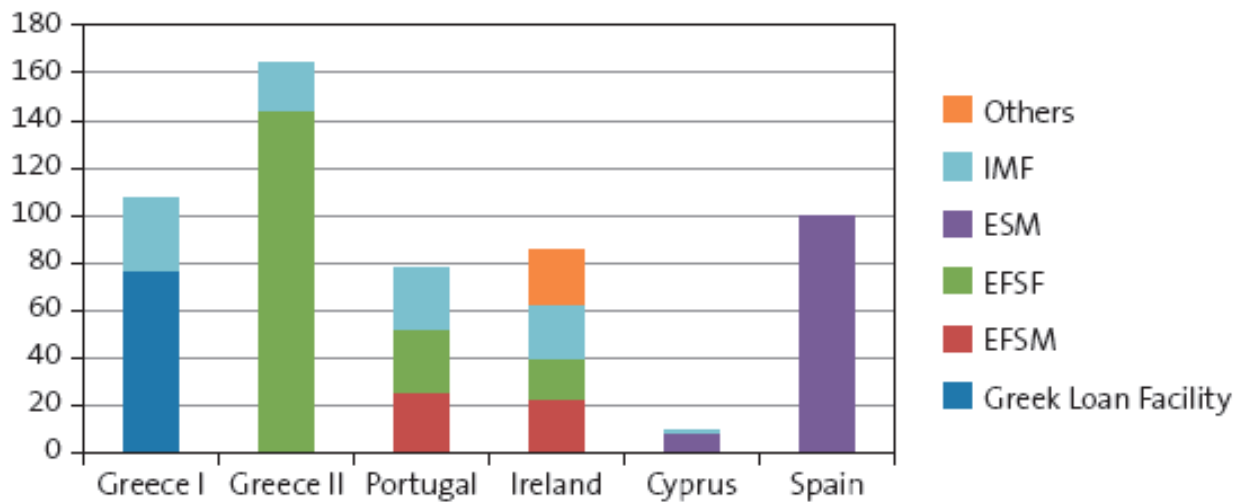
Na al deze stappen was de EU nog niet volledig gered. In oktober 2012 is het **ESM** opgericht met €700 miljard.

ESM:

- €500 miljard werd gebruikt als financieringscapaciteit.
- **5 soorten ondersteuning:**
 - **Directe leningen**
 - **Leningen aan OH voor herkapitalisering vd banken**
 - **Opkopen van OH-obligaties op primaire en secundaire markten**
 - **Kredietlijn: LS kunnen hier terecht voor financiële hulp, als voorzorgsmaatregel**

1 voorwaarde: economische aanpassingsprogramma's opstellen om begrotingsduurzaamheid te herstellen en structurele hervormingen door te voeren.

Figure 7.17. Financial assistance in the euro area¹ (€ billion)



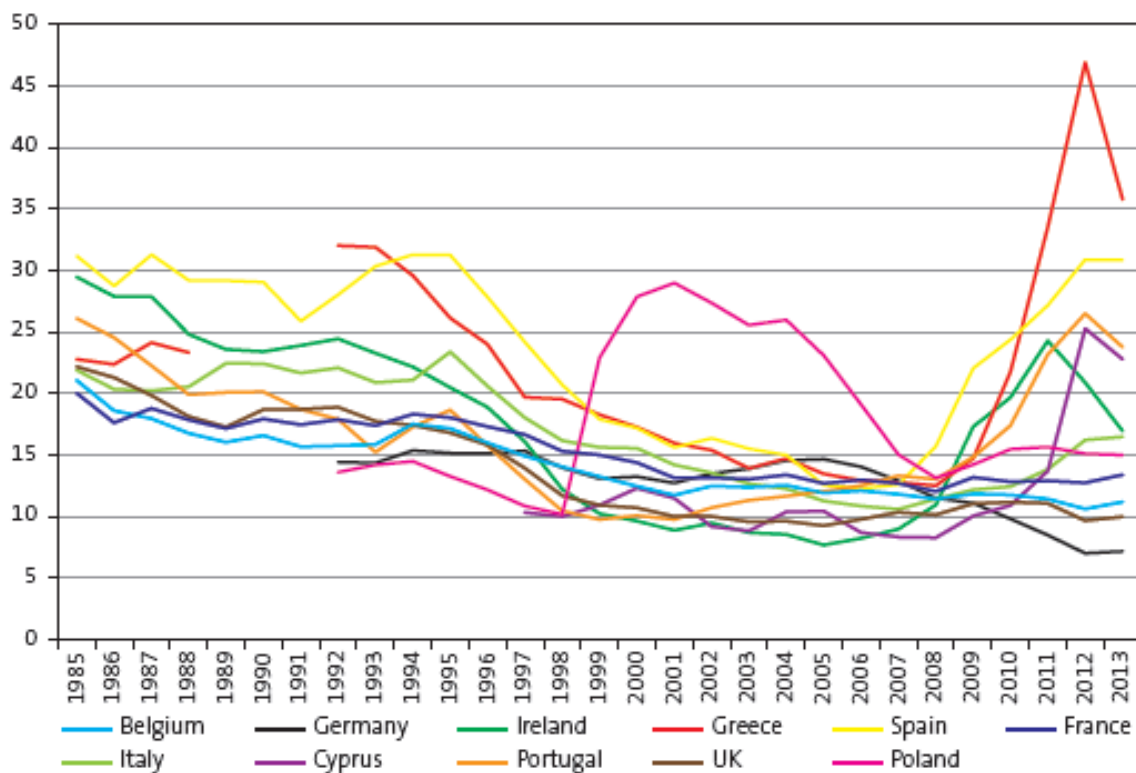
¹ The second adjustment programme for Greece included the non-disbursed amount of the first programme. Ireland also benefitted from bilateral support from the United Kingdom (€ 3.8 billion), Sweden (€ 0.6 billion) and Denmark (€ 0.4 billion) as well as from an Irish contribution through the Treasury cash buffer and investments of the National Pension Reserve Funds. Support for Spain goes to the 'Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria' (FROB) and is then channeled to the financial institutions in need of recapitalisation.

Source: EC

Andere risicolanden:

- Slovenië: klein land → groot besmettingsgevaar
- Italië: geen groei meer sinds 1999

IMPACT EUROCISIS: 'MISERY INDEX' (SAMENVATTENDE GRAFIEK)



¹ The misery index is the sum of the long term nominal interest rates and the unemployment rates minus the year-on-year real GDP growth rate.

Source: EC and own calculations

Alle slechte dingen optellen en dan komt men aan de 'misery index'. Polen is hier het buitenbeentje.

8. Monetair beleid in de eurozone, voor en tijdens crisis

STRUCTUUR VAN EU MONETAIR BELEID

Institutioneel

ESCB= **Europees Stelsel van Centrale Banken**, hier zitten **alle LS** in (ook de niet eurolanden). De ESCB heeft **geen wettelijke persoonlijkheid**, maar de **ECB** en de **NCBs** (Nationale Centrale Banken) zijn de wettelijke personen. De niet eurolanden hebben **niet** de **bevoegdheid** voor de **kernfuncties**.

Basistaken van het Eurosysteem:

- **Bepalen en uitvoeren van het monetair beleid van de eurozone**
- Het verrichten van **valutamarktoperaties**
- **Het aanhouden en beheren vd officiële reserves vd LS vd eurozone**
- **Bevorderen vd werking vh betalingssysteem**

DE FUNDAMENTELE TAKEN VAN HET EUROSISTEEM



Verrichten van
deviezentransacties

Bepalen en ten uitvoer leggen van het
monetair beleid



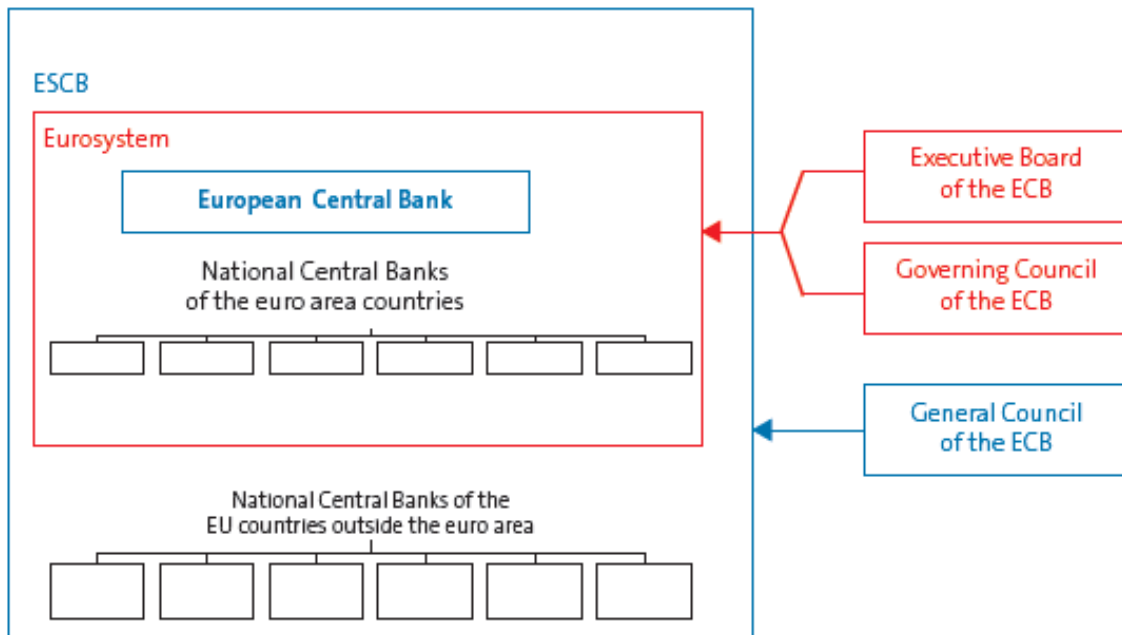
Bevorderen van een soepel verlopend
betalingverkeer

Aanhouden en beheren van de officiële
externe reserves
van de deelnemende EU-lidstaten

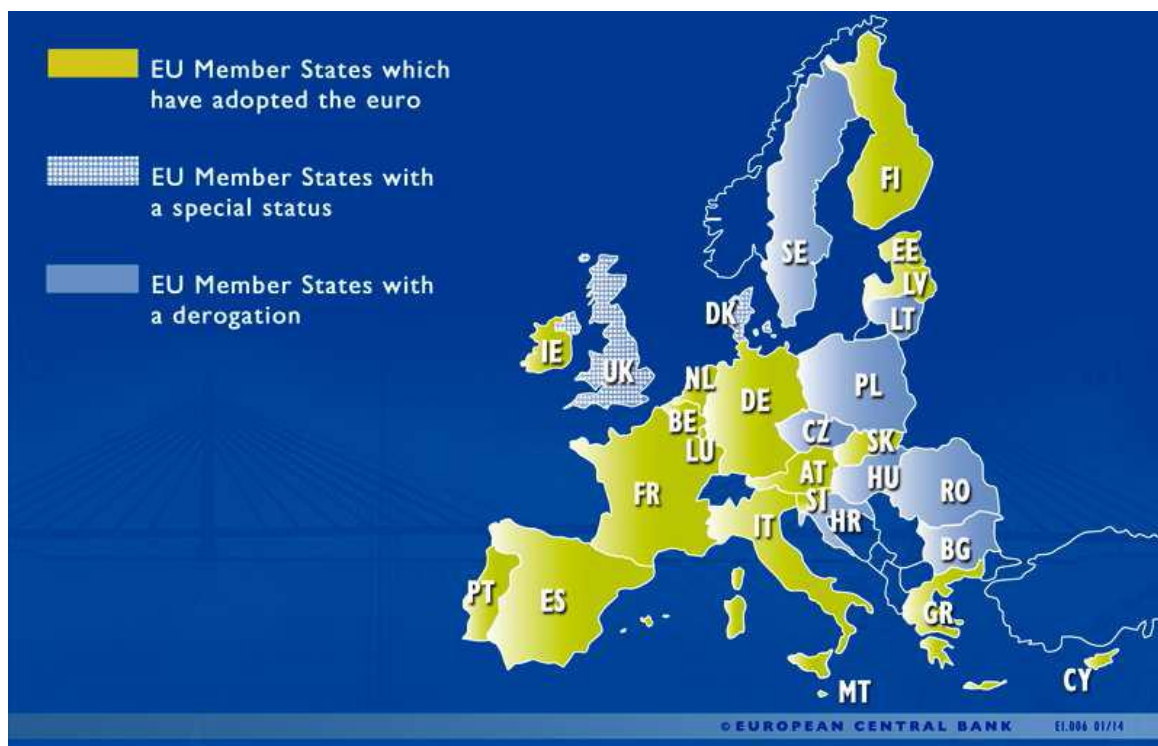


© EUROPESE CENTRALE BANK

08.009 01/13



De beslissingsorganen zijn de **Executive Board** (directiecomité) en de **Governing Council** (RvB). Hieruit zien we dus dat de ECB **2 functies** heeft; het **besturen** van de ECB en het **besturen** van de ESCB en het **Eurosysteem**.



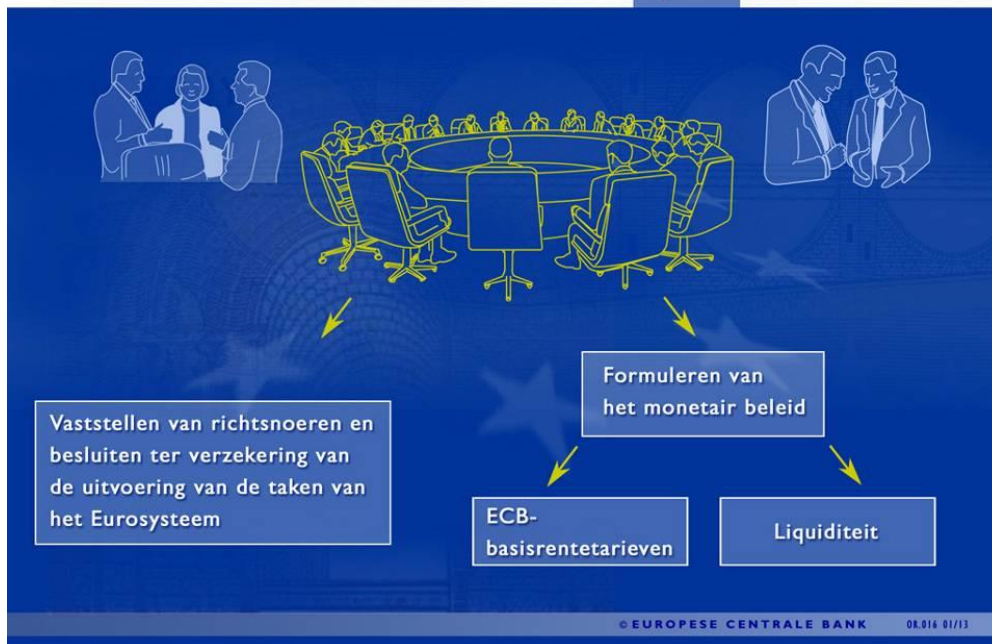
Lichtblauw: speciale status: geen lid van de eurozone maar wel van EU

Donkerblauw: zullen verplicht moeten toetreden.

Governing council:

- **Bestaat uit:** 6 leden vd Executive Board en de gouverneurs vd nationale CB vd Eurozone
- Hoofdtak: **formuleren vh monetair beleid**
- De leden moeten **beslissen in belang van de eurozone**
- **Rotatiesysteem:**
 - > 18 leden (gouverneurs en NCB presidenten) → RvB behoud stemrecht (3 stemrechten) en de NCB gouverneurs stemrecht beperkt tot 15.
 - 19 tot 21 leden: 2 stemgroepen → 1^{ste}: 5 NCB gouverneurs met meeste aandelen in eurozone + 4stemrechten; 2^{de}: alle andere NCB gouverneurs + 11 stemrechten
 - > 22 leden → 3^{de} groep creëren.
- **2 keer per maand samenkomen:**
 - 1^{ste} vergadering: beslissingen monetair beleid + evaluaties vd economische en monetaire ontwikkeling
 - 2^{de} vergadering: problemen oplossen die te maken hebben met de andere verantwoordelijkheden vd ECB en het Eurosysteem

RAAD VAN BESTUUR



Exucutive Board:

- **Bestaat uit:** 6 leden (allemaal met erkende reputatie en ervaring in monetaire en bankenmaterie) ; President (Draghi), Vice-president, 4 andere leden (Preat)
- Taak: **dagelijkse beslissingen maken**, reageren op veranderingen in de monetaire en kapitaalmarkten

DIRECTIE



Comités:

- Ze hebben de voorbereidende taak zodat de vergaderingen van het Eurosysteem vlotter kunnen verlopen en alle data en info kunnen verkrijgen van deze comités.

COMITÉS VAN HET EUROSISTEEM/ESCB



- Comité voor Administratieve Verslagleggingsvraagstukken en Monetaire Inkomsten (AMICO)
- Comité Bankbiljetten (BANCO)
- Controllingcomité (COMCO)
- Comité voor Eurosysteem/ESCB-Communicatie (ECCO)
- IT-Stuurcomité van het Eurosysteem (EISC)
- Comité voor Financiële Stabiliteit (FSC)
- Comité van Interne Auditors (IAC)
- Comité voor Internationale Betrekkingen (IRC)
- Automatiseringscomité (ITC)
- Juridisch Comité (LEGCO)
- Comité Markttransacties (MOC)
- Comité voor het Monetair Beleid (MPC)
- Comité voor Betalings- en Verrekeningssystemen (PSSC)
- Comité Risicobeheer (RMC)
- Comité Statistiek (STC)
- Begrotingscomité (BUCOM)
- Human Resources Conferentie (HRC)



Mandaat prijsstabiliteit

Mandaat ECB: artikel 127 VwEU:

Het hoofddoel van de ECB is het **handhaven van prijsstabiliteit**. Onverminderd het doel van prijsstabiliteit *ondersteunt het ESCB het algemene economische beleid* in de Unie teneinde bij te dragen tot de verwezenlijking van de in **artikel 3** van het Verdrag betreffende de Europese Unie omschreven doelstellingen van de Unie.

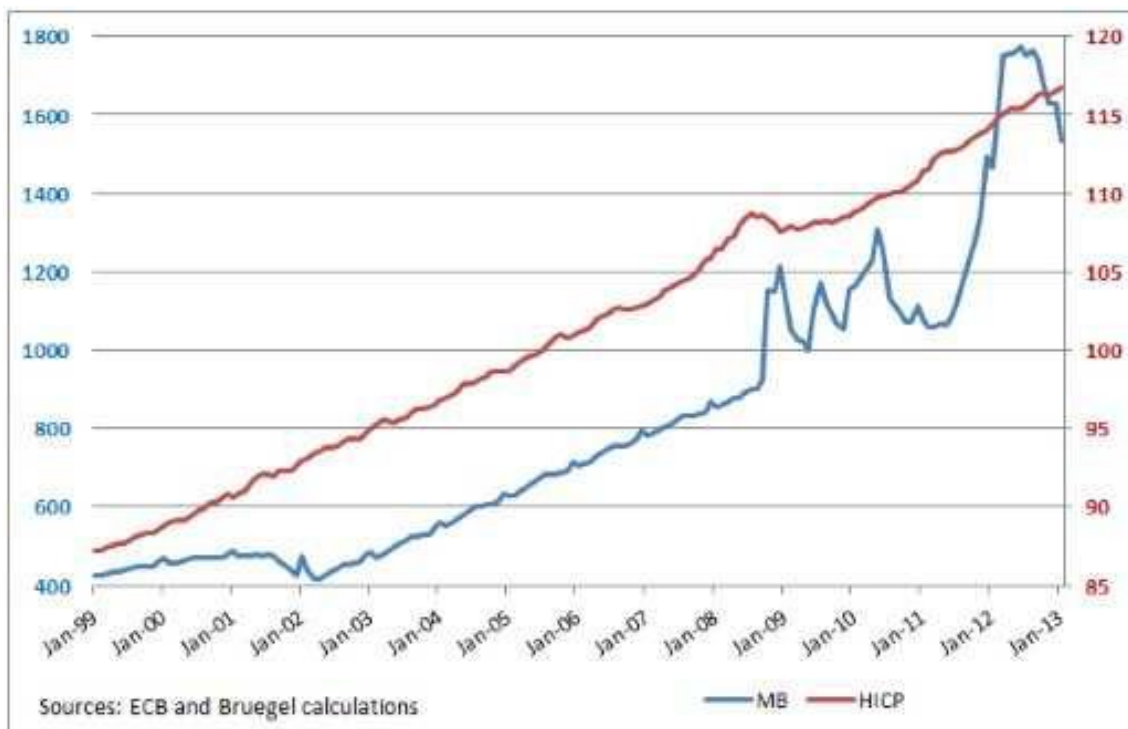
Dwz dat de ESCB de **overheid** helpt om zijn taken te volbrengen, deze zijn:

- Stabiliseren prijzen en inflatie in de gaten houden
- Bestrijden werkloosheid
- Groei economie zo hoog mogelijk

Prijsstabiliteit?

- **KT: positief verband** tussen de monetaire expansie en de inflatie/groei (verband tussen groei en inflatie)
- **LT: is er geen verband** tussen inflatie en reële groei
 - Lange termijn neutraliteit van het geld dwz dat een **verandering in geldvoorraad** zorgt voor **verandering in algemeen prijspeil/inflatie** maar heeft geen effect op BBP of werkloosheid

→ Conclusie: voortdurende schommelingen in inflatie hebben geen zin, een **lage en stabiele inflatie** zal wel zorgen voor een **LT groei en welvaart**



Verband prijsstabiliteit en groei:

Reële schokken aan de **vraag/aanbodzijde** hebben een **invloed op de inflatie**. Als dit niet wordt bestreden dan kan de **inflatie uit de hand lopen**. Daarom heeft de ECB ingegrepen zodat zij de inflatie kunnen **stabiliseren** en zo in de hand houden. De **inflatieverwachtingen** zijn cruciaal voor **prijstellingen van bedrijven en arbeiders**.

Tijdsinconsistentie:

In de CB is het van belang dat de **credibiliteit/geloofwaardigheid** goed is zodat de markten vertrouwen hebben in u vooraleer ze **LT prijsstabiliteit** kunnen invoeren. Als er geen vertrouwen is dan zullen de mensen de CB meer in de gaten gaan houden met wat hun plannen zijn op KT, bv. inflatie gaat stijgen dan gaan de mensen prijzen gaan aanpassen en de lonen gaan ook worden aangepast. De CB moet **onafhankelijk** zijn vd OH omdat **overheid** meestal kijkt op KT terwijl de **CB** moet kijken op LT.

Voordelen:

- **Relatieve prijsvariëaties** worden niet gemaskeerd door algemene prijsveranderingen. De consumenten zullen minder in de war zijn waardoor ze ook beter kunnen zien welke producten hun prijzen veranderen door kwaliteitsveranderingen of duurdere input,...
- **Risicopremies** voor inflatie zullen veel minder nodig zijn want inflatie is 'stabiel'
- Stabiele inflatie zal ook zorgen voor politieke en sociale stabiliteit

Regels voor ECB-ESCB:

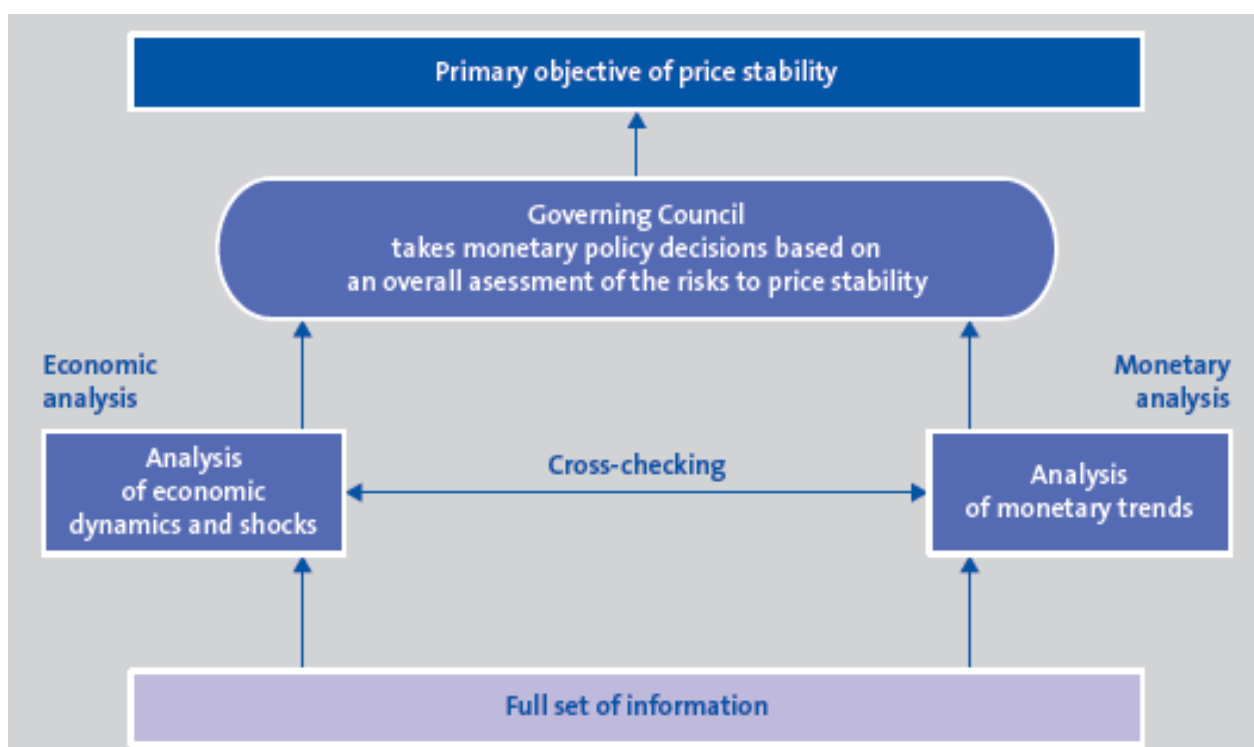
Prijsstabiliteit is in principe enige doelstelling. En dan hebben we nog het probleem vd credibiliteit, maar op te lossen via **onafhankelijkheid** vd CB.

Doelstelling prijsstabiliteit:

- **Oprichting HICP** (Harmonised Index of Consumer Prices) als verwijzing voor prijsstabiliteit
- Inflatie minder, maar dichtbij de **2%** per jaar (lagere inflatie of deflatie/ hogere inflatie zijn inconsistent)
- Op **MLT** want met veranderlijke vertragingen en prijsveranderingen maakt het moeilijk voor de ECB om inflatie te voorspellen. Dus ze gaan toekomstige inflaties voorspellen met een tijdspanne van 2 jaar.

Tweepijlerstrategie

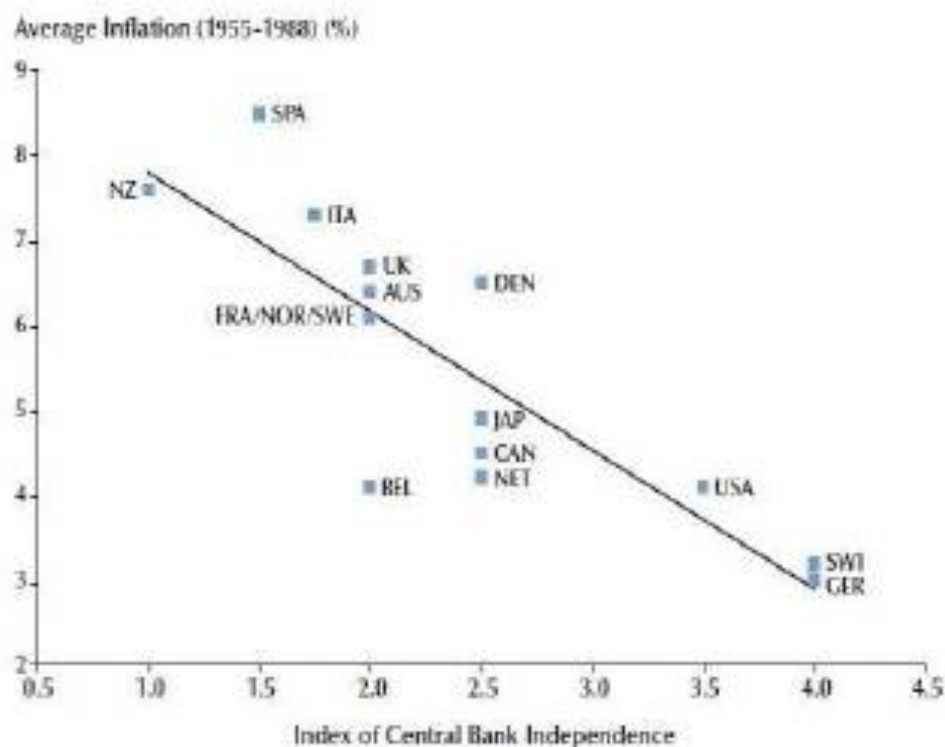
- Economische analyse: onderzoek indicatoren op KT en MLT zoals prijzen, activiteit, wisselkoersen, arbeidsmarkt,...
- Monetaire analyse (gebaseerd op $M \cdot V = P \cdot Q$): onder andere groei M3 (chartaal geld + KT tegoeden op MFI)



Onafhankelijkheid en verantwoording

Onafhankelijkheid:

- **Autonoom personeelsbeleid:**
 - **RvB= gouverneurs NCB + directie**
 - **Directie:** aangesteld door Europese Raad, op voordracht van Raad v Ministers, na consultatie Parlement en RvB, periode van 8 jaar en eenmalig
- **Financiële autonomie:**
 - De ECB kan **niet gedwongen worden** om overheidstekorten in LS uit te kopen
 - ECB heeft **eigen budget** en het kapitaal ingetekend en betaald door NCBs vd eurozone
- **Beleidsautonomie:**
 - **Art. 7 van het protocol over het statuut vh ESCB en ECB:** de ECB of NCB zullen geen beslissingen van gemeenschappelijke instituties of organen, van elke overheid, aannemen.
 - Alle instrumenten en bevoegdheden vd ECB mogen **gelijk wanneer autonoom worden gebruikt**.



Verband onafhankelijkheid/prijsstabiliteit

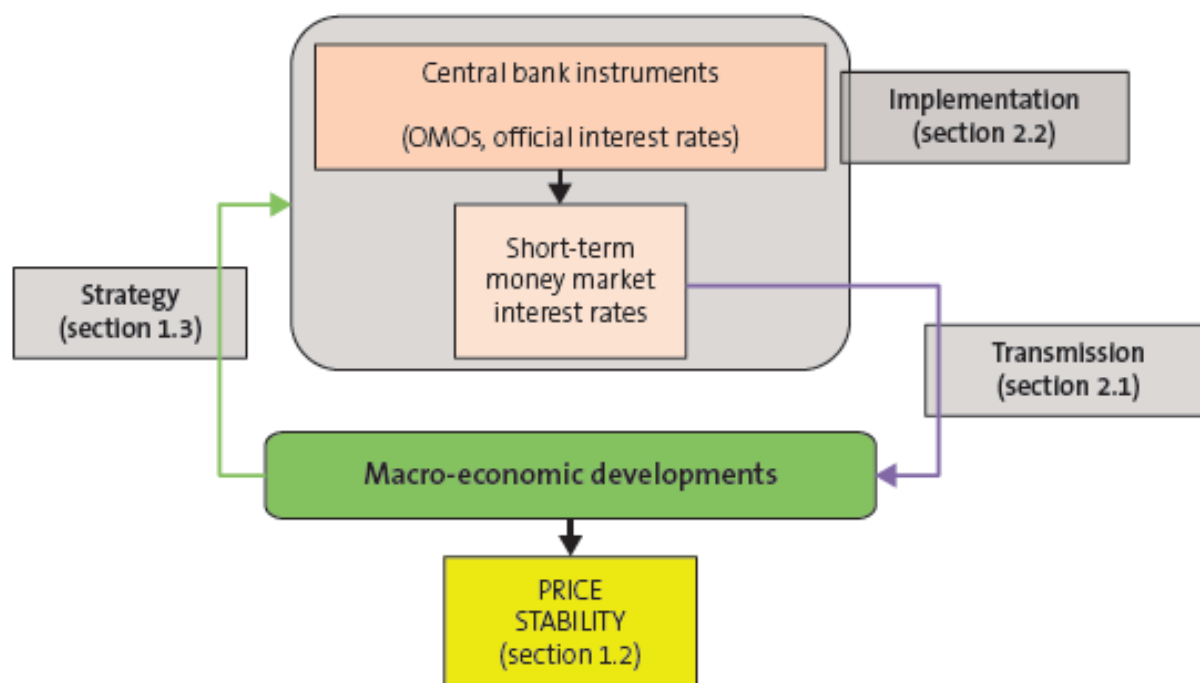
Verantwoording:



EU MONETAIR BELEID TOEGEPAST

Transmissie

Interactie in monetair beleid Eurosysteem:



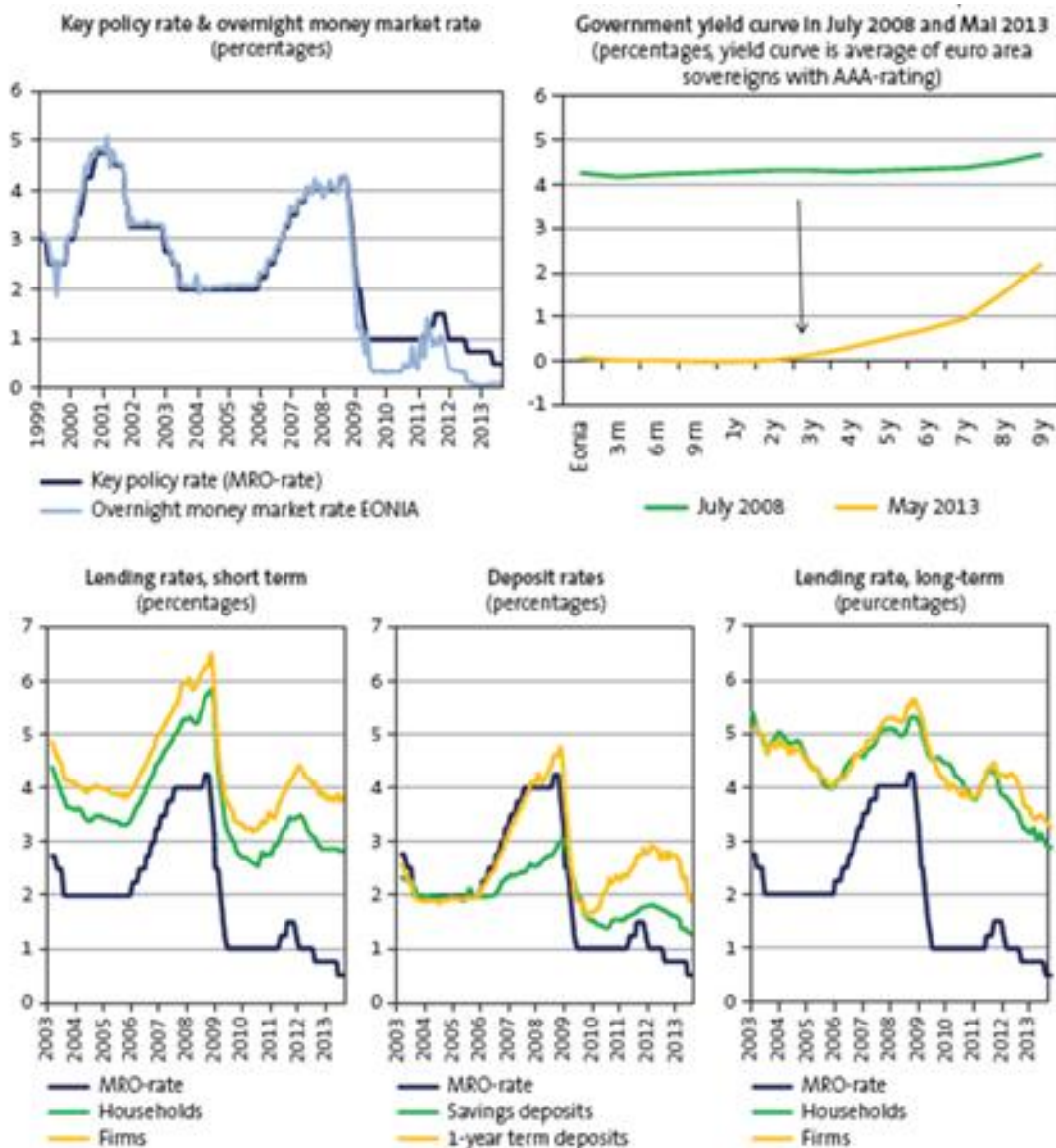
De accurate verstandhouding van de effecten en de timing vd uitgevoerde beleiden. Dit vereist een goede verstandhouding van de transmissiemechanismes, nl het rentekanaal en monetair transmissiemechanisme.

Het rentekanaal:

Intrest is een belangrijk aspect in het corrigeren van de economie. Een **afname van rente** zorgt voor een toename van de economie. Intrest op leningen verlaagt waardoor investeringen en consumptie zullen stijgen, dit ook doordat de intrest op spaarboekjes kleiner is. Deze beslissing zorgt voor een **verandering in de aggregatieve vraag, prijsbepalingen en inflatie**.

De verandering van nominale rente heeft een impact op de **reële rente**, deze rente heeft de meeste impact op de investeringen en de consumptie. Door **vaste prijzen** zal de **verandering** van nominale rente te vertalen zijn in een verandering in reële rente.

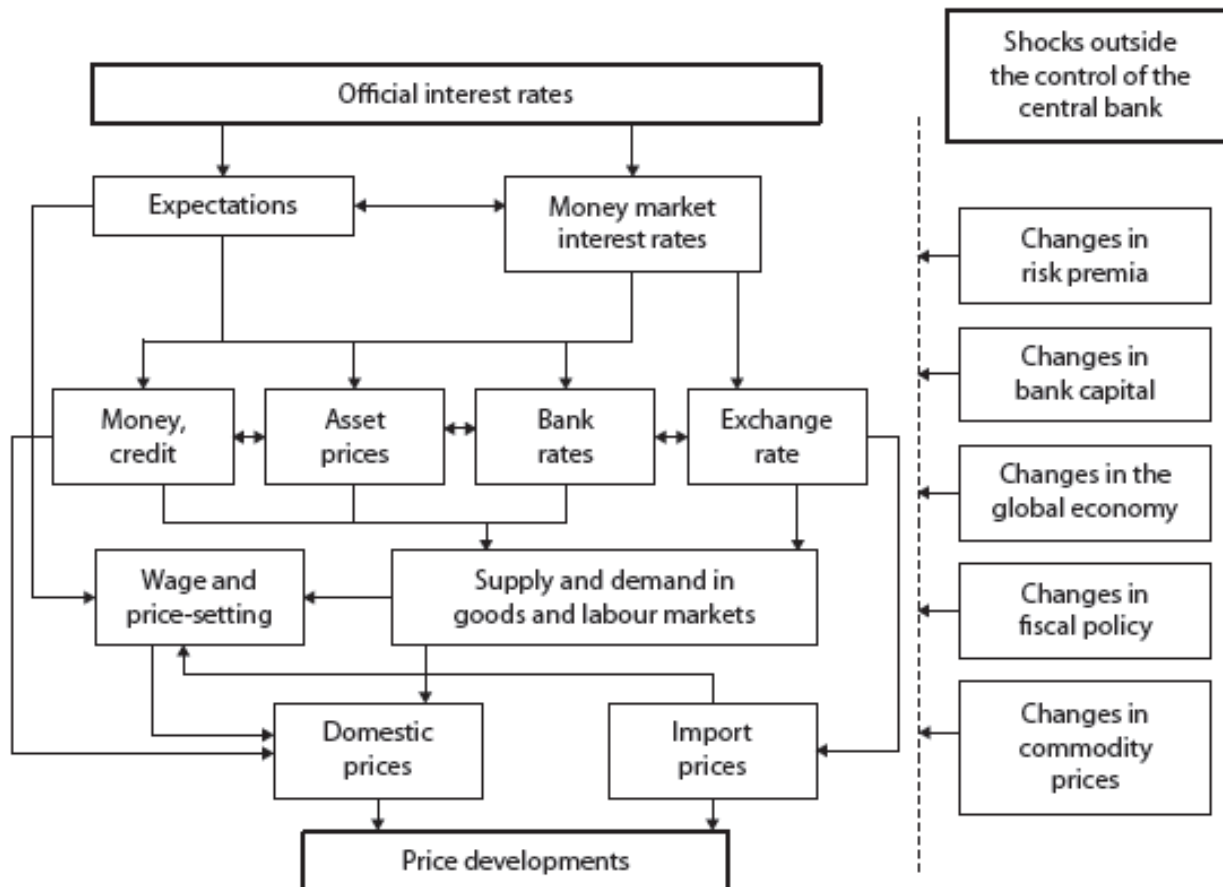
De korte termijn rente omzetten naar **lange termijn** rente gebeurt via de hypothese van verwachtingen. D.w.z. dat de LT rente het **gemiddelde** is van de **verwachte toekomstige KT rentes**.



Transmissiemechanisme (compleet zicht):

De officiële **rente**veranderingen beïnvloeden direct de **verwachtingen** en indirect de **geldmarktrente** (interbancaire rente). De verwachtingen beïnvloeden de **toekomstige rentes** (LT rente) en de **toekomstige inflatie** (die op zijn beurt zorgt door de totstandkoming van prijzen → toename prijzen bij angst voor hogere inflatie of afname prijzen bij angst

voor lagere inflatie). De geldmarktrentes beïnvloeden de **wisselkoersen** en de **beurskoersen** (aandelenprijzen). Wisselkoersen beïnvloeden direct de inflatie en de investeringen op LT handelsbeslissingen.



Aggregatieve vraag > aggregatief aanbod → prijzen stijgen. Veranderingen aggregatieve vraag leidt tot nauwere of lossere omstandigheden in arbeids- en intermediaire markt (→ verandering in prijzen en lonen).

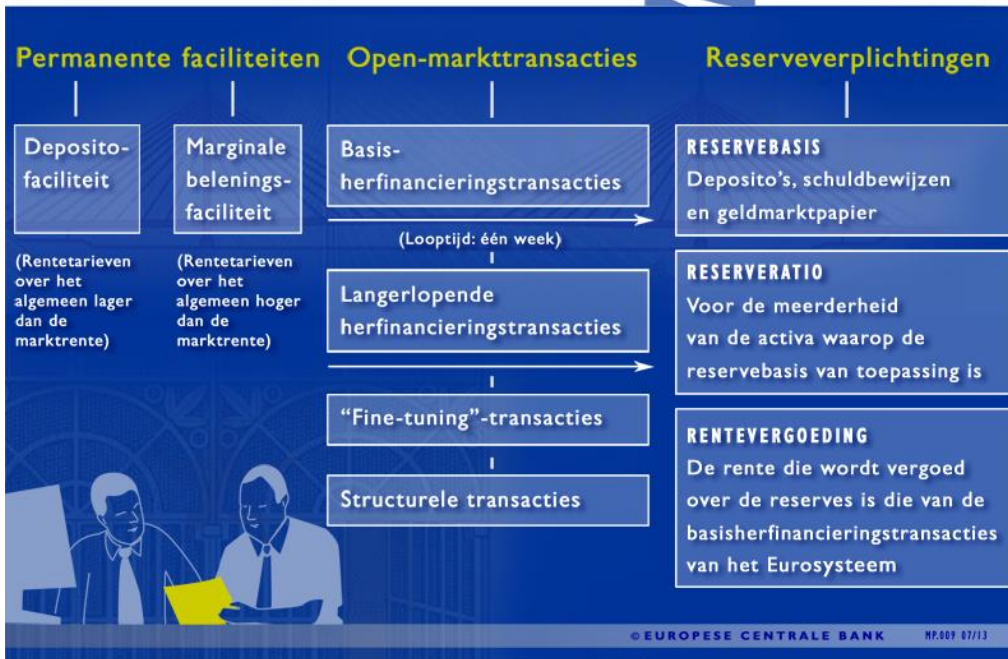
Beleidsrentes kan de marginale kost voor financiering vd bank anders beïnvloeden, afhankelijk vh niveau vd bank zijn eigen middelen of het bankkapitaal.

Lage rente zorgt voor een boost in de aandeelbeurzen en maakt het interessanter om meer risico te nemen. Deze 2 effecten leiden in de banken tot verzachtende regels rond leningen → creëren van bubbels.

Operationeel kader

Officiële rente is de belangrijkste mechanisme om prijsstabiliteit te verzekeren. De CB is perfect in staat om via het beheren vd liquiditeit vd CB, de officiële rente te gebruiken om als enige het monetaire beleidsstandpunt/houding te signaleren.

Een Eurosysteem was nodig om de crisis aan te pakken. De uitvoering vh monetaire beleid vh Eurosysteem wordt gedaan door de NCB.



Opstelling van het operationeel kader:

Dit kader wordt gebruikt om de EONIA (euro overnight interest average= eendaags-renteniveau) te stabiliseren. Het Eurosysteem probeert om de EONIA te sturen dicht bij de MRO (main refinancing operations= wekelijkse leningen met 1 week voor terugbetaling) rente. EONIA komt tot stand door het bepalen van het evenwicht tussen vraag en aanbod op de markt voor bankreserves.

Assets (liquidity providing)	Liabilities (liquidity absorbing)
Autonomous liquidity factors	Autonomous liquidity factors
Net foreign assets Domestic assets	Banknotes in circulation
Monetary policy instruments	Monetary policy instruments
Open market operations	Current account holdings (CA) Reserve requirements (RR)
	Absorbing operations
	Deposit facility

Note 1: MRO = main refinancing operations, LTRO = longer-term refinancing operations, FTO = fine-tuning operations, SMP = Securities Markets Programme, CBPP = Covered Bond Purchasing Programme, FTD = fixed-term deposits

Note 2: balance sheet items in red constitute the liquidity need; balance sheet items in green constitute the liquidity supply (net) and balance sheet items in blue form the liquidity surplus or deficit.

Activazijde → liquiditeit **stimulerend** (autonome activa)

Passivazijde → liquiditeit **absorberend** (bankbiljetten en reserveverplichtingen)

Autonome liquiditeitsfactoren (bepalen het monetair beleid vd CB):

Deze worden bepaald door **publiek gedrag** of **institutionele regelingen** (hier heeft het monetair beleid geen invloed op)

Minimum reserveverplichtingen (RR): reservebasis * reserveratio (normaal 2%, sinds jan 2012 1%) (ook li

Het verzekert dat de ECB de leider is in de monetaire markt want de banken zijn afhankelijk vd openmarktoperaties (OMO) vd CB. (Deze reserveverplichtingen zorgen voor een verhoogde herfinancieringsnood, wat leidt tot het verbeteren vd efficiëntie voor het sturen vd rente door de CB)

Current account holdings above RR:

De lopende rekening van banken wordt **vergoed** tot op het niveau vd **reserveverplichtingen**, zodat het systeem v reserveverplichtingen **geen extra kosten of belastingen** oplegt op de bancaire sector. De **overmaat** vd reserveverplichtingen is **excess reserve**. Het excess reserve wordt niet vergoed dus is dit een **kost** voor de bank daarom dat ze het op een **depositofaciliteit** gaan storten (interest wordt betaald).

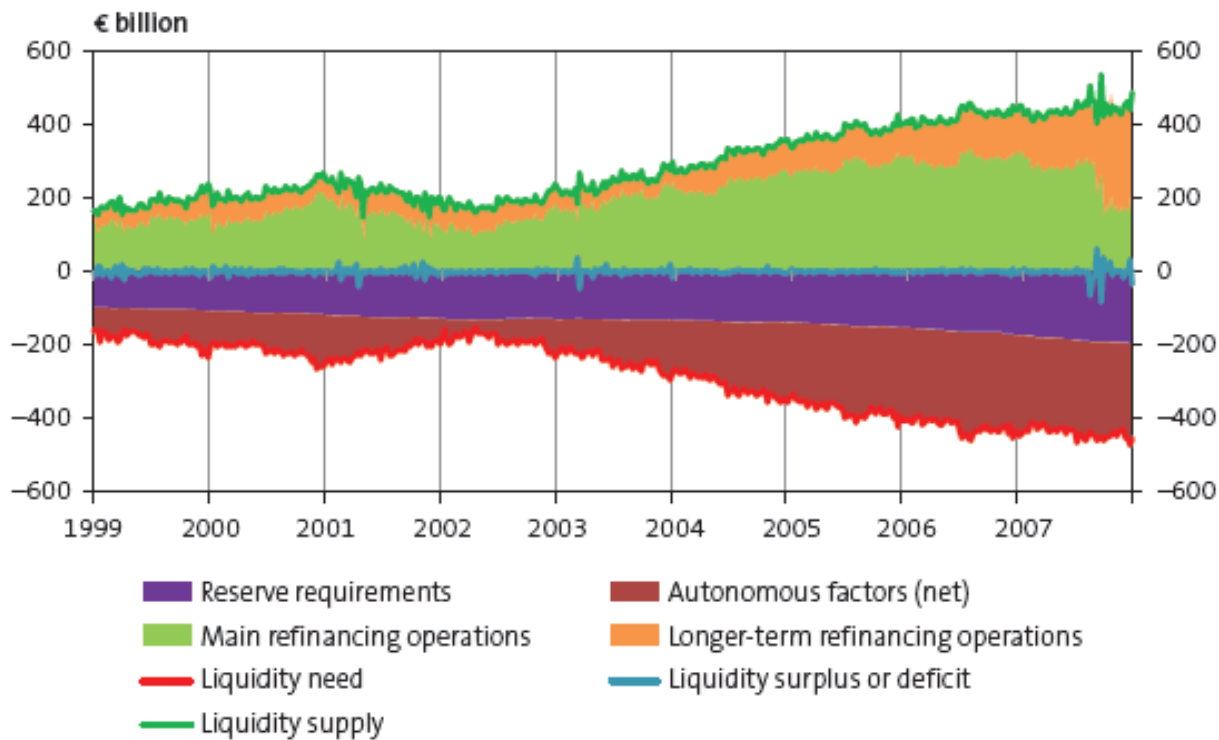
Openmarktoperaties:

Tot de crisis was er een **structurele liquiditeitsnood**. Bankbiljetten in omloop + RR > autonome liquiditeitsfactoren, dus het Eurosysteem gaf geld via **OMO's** (stuurt het EONIA). De OMO's werden gegeven door de CB waarbij de banken na afgesproken periode alles **terugbetalen**. Elke bank van een lid vd **Eurozone** heeft de mogelijkheid zich **openbaar in te schrijven** voor een bepaald bedrag, dit bedrag is afhankelijk vd **rente** die de banken **aanbieden** te betalen. De banken moeten wel **onderpand** voorzien (obligaties).

Permanente faciliteiten (standing facilities); 2 functies:

- **Depositofaciliteiten** is faciliteit waar je je liquiditeit surplus kan storten. We hebben ook de **marginale leningsfaciliteiten** waar je tot de volgende ochtend leningen kan aanvragen. Er is een **hoge intrest** op de leningen als er **liquiditeitstekort** is (op einde vd dag) of er is een **lage intrest** op deposito als er een **liquiditeitsoverschot** is (op einde vd dag).
- Faciliteit handelt als strook die de **min en max EONIA** instelt.

Figure 8.7. Supply and demand for central bank liquidity in the Eurosystem until the financial crisis

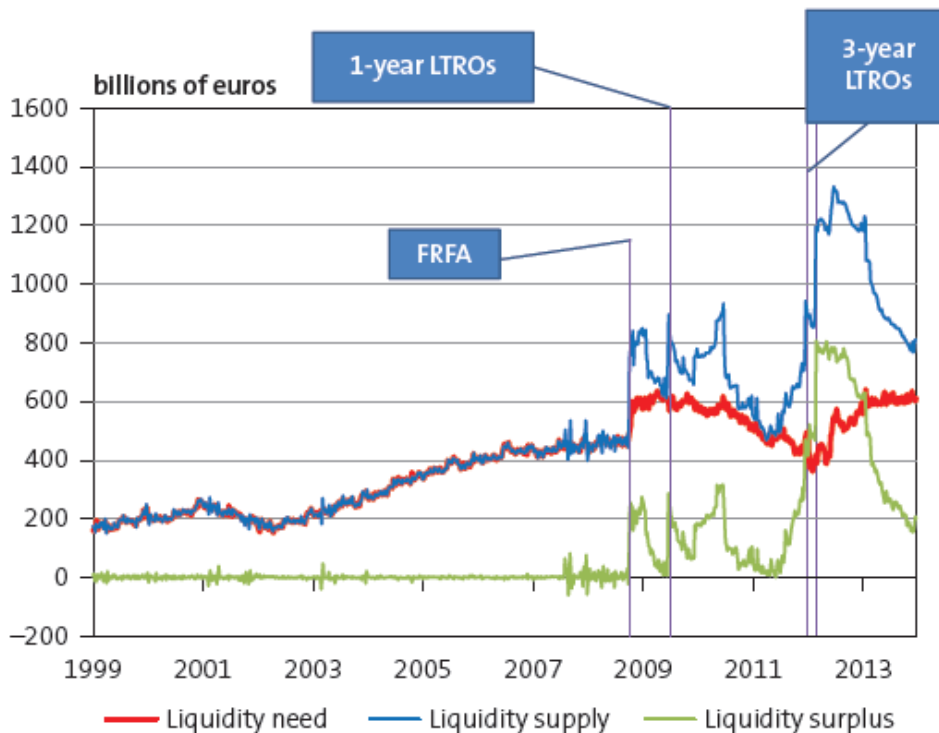


Hier zien we dat het Eurosysteem, de banken altijd genoeg hadden voorzien om hun tekorten te voeden of overschotten te parkeren. Het Eurosysteem wenst om een **evenwicht** te behalen tussen aanbod en vraag in **1 maand**. De **OMO's** sturen de geldmarktrente. Het **rentebeleid** beïnvloed **reële economie, inflatie en geldaanbod**. De CB beïnvloed dit door de **geldbasis** (circulatie bankbiljetten + CA holdings) aan te pakken.

EU MONETAIR BELEID TIJDENS DE CRISIS

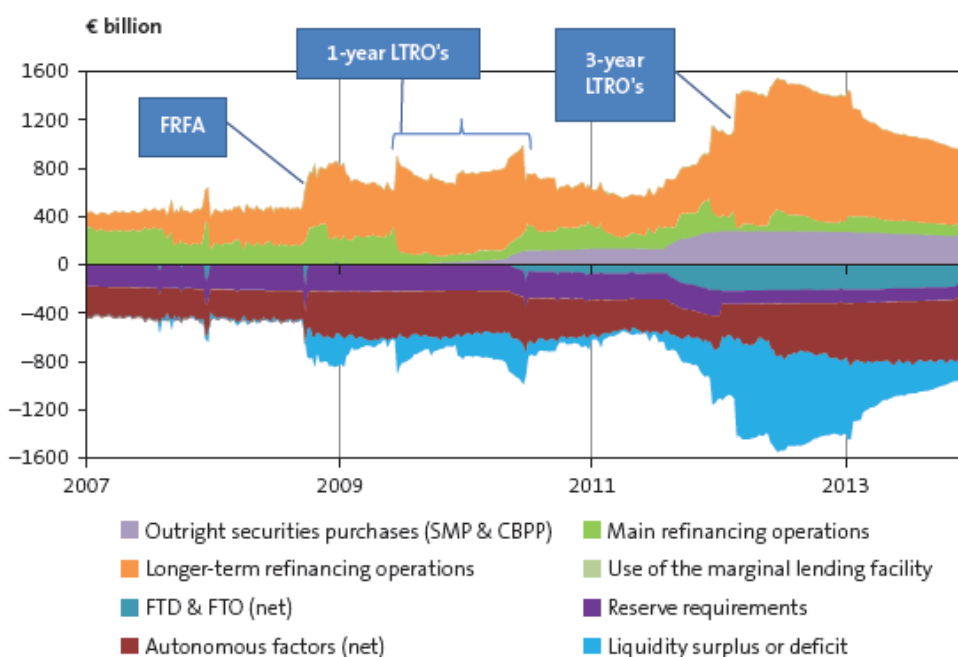
Liquiditeitsproblemen

Figure 8.9. The liquidity surplus of the Eurosystem



Hier zien we dat de ECB een **mooi traject** heeft afgelegd om de nood aan **liquiditeit** zo goed mogelijk te voorzien, dit was voor de crisis. Als de **crisis** is gestart zien we dat de ECB **niet zo goed** meer in staat was om de voorzieningen in te schatten. Als de ECB **extra liquiditeitsaanbod** (meer dan nodig is) doet dan wordt dit **bijgeschreven** aan de **CA** van de tegenpartij. Een individuele bank kan de bankensector niet beïnvloeden, het is de **ECB** die hier **alle touwtjes in handen heeft**.

Figure 8.10. Supply and demand for central bank liquidity in the Eurosystem since the financial crisis



Liquiditeit surplus en rentesturingen:

- Liquiditeit surplus → daling EONIA want aanbod liq > vraag liq.
- EONIA ligt tussen MRO en depositofaciliteitrente
- Trouw op interbancaire markt stijgt → EONIA stijgen, als EONIA > intrest op deposito dan verliezen de banken gelg

Scheidingsprincipe

Hier wil men ervoor zorgen dat het monetair beleid en het liquiditeitsbeheer gescheiden zijn, zodat ze elkaar niet of toch weinig beïnvloeden.

- Monetair beleid via rentevoeten, rente op basis herfinancieringstransacties en EONIA stabiliseren
- Liquiditeitsbeheer:
 - Na crisis:
 - Ineenstorting interbancaire markt
 - Banken gaan liquiditeit halen bij de ECB

→ scheiding is hierdoor veel moeilijker.

Uitgebreide kredietondersteuning

**BIJZONDERE
MONETAIRE-BELEIDSINSTRUMENTEN**

Doel

- Het in stand houden/herstellen van het transmissiemechanisme van het monetair beleid.

Instrumenten

- Liquiditeitsverschaffing door middel van vaste-rentetenders met volledige toewijzing
- Uitbreiding van de lijst activa die voor gebruik als onderpand in aanmerking komen
- Langerlopende liquiditeitsverschaffing
- Liquiditeitsverschaffing in vreemde valuta's
- Veranderingen in de vereiste reserveratio
- Rechtstreekse aankopen van specifieke schuldbewijzen

Het operationele kader van de ECB is zeer flexibel, zodat het met onvoorziene omstandigheden kan omgaan.

© EUROPESE CENTRALE BANK MP.010 01/13

Instrumenten:

- Vaste rentevoeten met volledig toewijzing:
 - Banken konden alle liquiditeit vragen dat ze wouden aan MRO-rente
 - Wantrouwen op de interbancaire markt zorgt ervoor dat de ECB de bemiddelingstaak op zich moet nemen voor deze sector

- Er worden nu ook onderpand voorzien aan lagere kwaliteit zodat de banken in de crisis toch nog kunnen lenen vd ECB.
- Een langere terugbetalingsperiode op de OMO's zodat de banken moed hebben om krediet te blijven voorzien aan de reële economie.
- De Centrale Bank (6: bank van Canada, Engeland, Japan, Zwitserland, ECB, Federal Reserve) mogen zich internationaal opstellen, ze mogen aan elke bank van (enkel deze verschillende muntsoorten) geld voorzien. Zo kan men te internationale spanning verminderen.
- Verplichtingen op reserves versoepelen.
- Ze kopen rechtstreeks obligaties aan vd banken, zodat deze banken af zijn van deze risicovolle obligaties van risicovolle OH.

ELA (emergency liquidity assistance) voor banken die geen of weinig onderpand hebben maar wel zeer hoge liquiditeitsnood hebben (geen deel van kredietondersteuning).

Securities Market Programme (SMP)

De SMP was een reactie op de **schuldencrisis** zodat er een zekerheid was voor de instituten dat er nauwelijks of geen zware faillissementen zouden komen. Normaal mag de ECB **geen hulp verlenen aan OH** vd eurozone, deze keer was het nodig dus men vond een oplossing, het opkopen van publieke en private effecten via de **secundaire markt**.

SMP zou het **transmissiesysteem** moeten herstellen. Dit gebeurde via **3 kanalen**:

- **Prijskanaal (rentevoeten):**
 - Rente op overheidsschuld beïnvloed de totstandkoming vd LT rente voor bedrijven en gezinnen
 - Schuldencrisis doet deze rente stijgen
- **Liquiditeitskanaal:**
 - De overheidsobligaties wordt gebruikt als onderpand voor interbancaire operaties
 - De dalende koersen zorgen voor meer onderpand want ze zijn minder waard
- **Balanskanaal:**
 - De banken zijn belangrijke houders van overheidsschulden
 - De dalende koersen zullen leiden tot verliezen voor de banken
 - Deze verliezen zullen leiden tot het feit dat banken minder gaan lenen aan gezinnen en bedrijven

Table 8.1. The Eurosystem's SMP holdings (as at 31 December 2012)

Issuer	Nominal amount (€ billion)	Average remaining maturity (in years)
Ireland	14,2	4.6
Greece	33,9	3.6
Spain	44,3	4.1
Italy	102,8	4.5
Portugal	22,8	3.9
Total	218	4.3

Source: ECB press release of 21 February 2013

De ECB heeft **2 grote golven** van aankopen onder het SMP gedaan in 2010, **mei** en **juni**. In **augustus 2011** is de staatsschuldencrisis **intensiever** geworden.

Deze aankopen waren slechts een **tijdelijk effect**:

- De spreads daalden
- Deze spreads stegen weer na een korte tijd:
 - Moeilijkheden met transparantie: juiste intenties ECB konden niet meegedeeld worden
 - Link met monetaire transmissie moeilijk te leggen
 - Geen voorwaarden voor de geholpen OH → MORAL HAZARD gedrag.

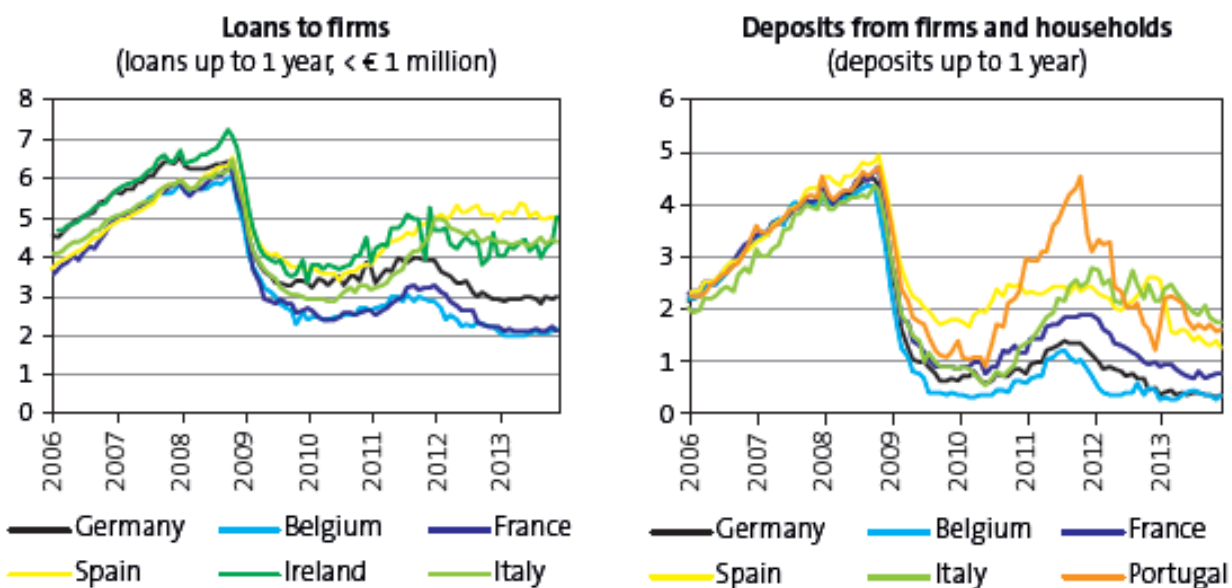
Deadly embrace/ doom loop

Dit is een wederzijdse beïnvloeding vd bank en de OH:

- OH hebben schulden extra door het redden van de banken
- Banken hebben veel van deze OH-schulden in hun portefeuille
→ neerwaartse spiraal vooral in PIGS

Dit alles leidde dan weer tot minder kredietverlening aan de gezinnen en bedrijven; slechte transmissie.

Figure 8.13. Impaired interest rate transmission

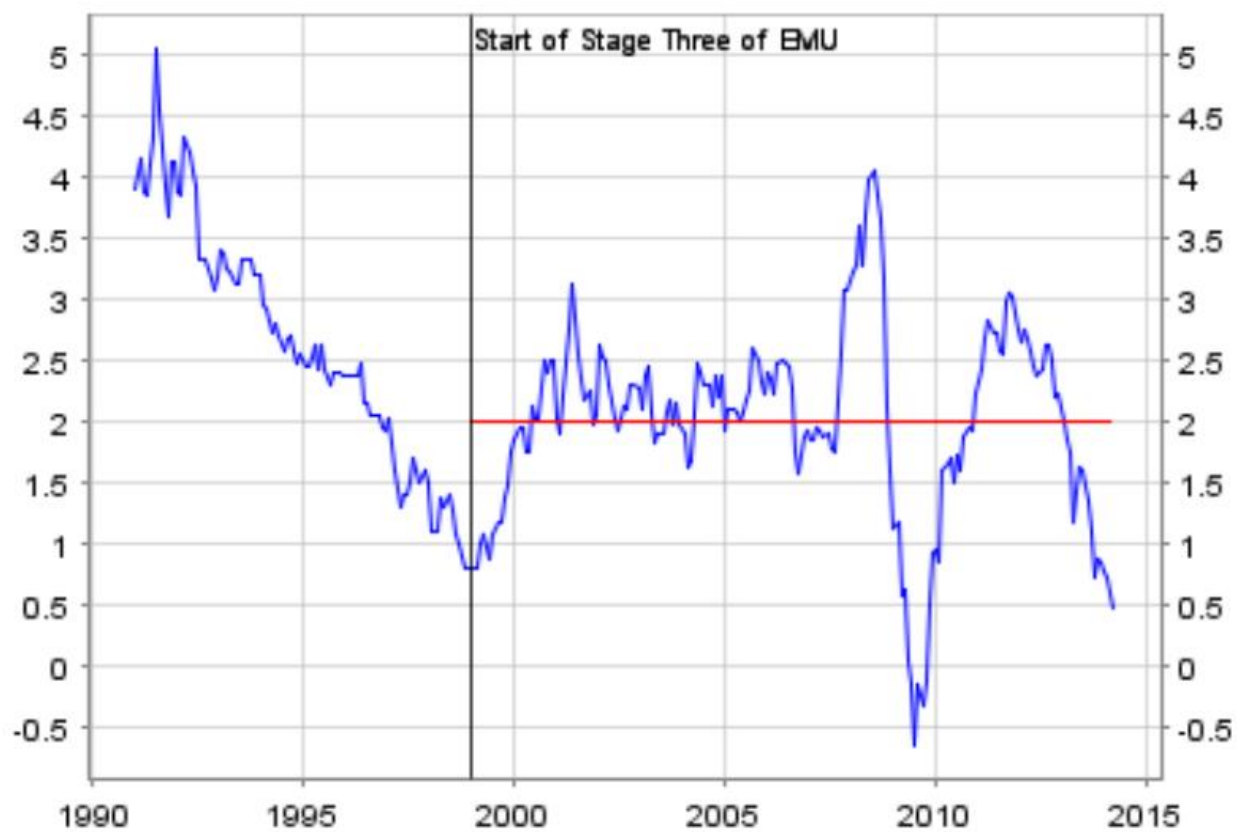


Antwoord vd ECB:

Om het systeem beter te laten werken en de landen in niet te grote moeilijkheden te steken heeft de ECB LT herfinancieringsoperaties voorzien.

Outright monetary transactions (OMT):

- Opnieuw interventie op de secundaire markt op basis vd voorwaarden voor de overheden waarvan de schulden werden opgekocht.
- In juli 2012 het opkopen vd effecten was nog steeds onvoldoende



9. Het nieuwe economische bestuur

INTRODUCTIE

Monetair beleid: eengemaakt worden

Budgetair beleid (bij start monetaire unie):

- Doelstelling; zo weinig mogelijk inflatie en werkloosheid, maar wel zoveel mogelijk groei
- Geen Europees begrotingsbeleid: terugvallen op de begrotingen van LS. Een land is ± autonoom om belastingen te bepalen.
- Stabiliteits- en groeipact (SGP)
 - Fiscale discipline; overheidssaldo onderdeel van evenwicht.

EUROCRISIS NOOZAAKTE VERSCHERRING VAN DIT PACT. (SGP heeft niet gewerkt in crisis)

	Prevent and correct budgetary imbalances	Prevent and correct other macroeconomic imbalances	Improve competitiveness	Applicable to:
	(T-G)	(S-I) and (X-M)		
Six-Pack	Budgetary part: – preventive arm – corrective arm	MIP: – preventive arm – corrective arm		EU-28, more binding provisions for EA-18
Two-Pack	Regulation for enhanced monitoring of budgetary policies			EA-18
	Regulation for strengthening economic and budgetary surveillance of member states with serious difficulties risking financial instability			
TSCG in the EMU	Fiscal Compact (Title III)	Titles IV and V		25 signatories, but mainly applicable to the EA-18
Euro+ Pact	– fostering competitiveness – fostering employment – sustainable public finances – reinforcing financial stability			EA-18, Bulgaria, Denmark, Lithuania, Poland, Romania
Ex ante coordination	Of major decisions with cross border effects			EU-28
Contractual arrangements	Contracts between EC and a member state to improve the implementation of the Country Specific recommendations; financial support via embryonic eurozone budget			
EU 2020			Objectives 1, 2 and 4 on the labour market and R&D	EU-28

Economische overheid:

Bestaand economische OH:

- SGP

Nieuwe economische OH:

- Six-pack
- Two-pack
- Fiscal vompact
- Europees semester
- Euro+ Pact

SGP

Dit is te vinden in art 126 VwEU, vermijden van buitensporige tekorten. Dit behoorde eigenlijk bij de criterium van Maastricht om bij de EU te komen.

Preventief luik (voorkomen, vermijden):

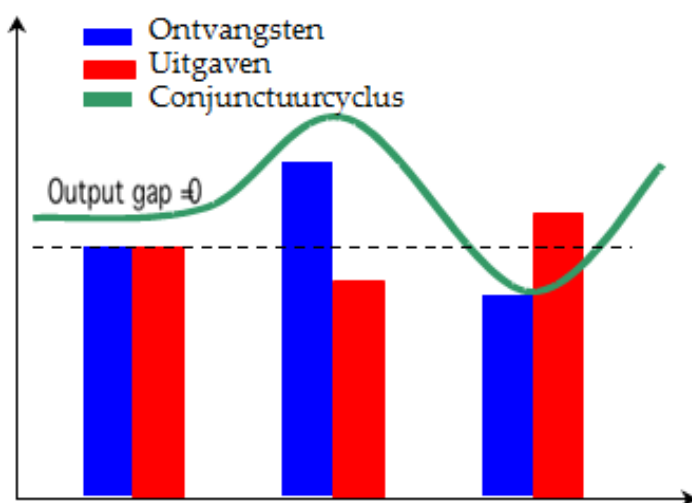
- Overheidstekort max 3% van het BBP en overheidsschuld max 60% van het BBP
- Jaarlijks stabiliteitsprogramma (lidstaten EU + eurozone) over MLT om aan te tonen hoe zij structureel evenwicht of klein overschot zullen houden/bereiken.
- Begrotingsevenwicht over de conjunctuurencyclus: dus kijken naar structureel saldo vd begroting
- Automatische stabilisatoren moeten hun werk doen

Automatische stabilisatoren:

- Belastingopbrengsten stijgen bij hoogconjunctuur en dalen bij recessie
- Sociale uitgaven stijgen bij recessie en dalen bij hoogconjunctuur

Dit is een overheidsbeleid dat gericht is op het dempen vd conjunctuurgolven (anti-cyclisch) zonder discretionaire (de vrijheid om op zelfstandige basis te acteren) tussenkomst.

Structureel saldo:



- Voor recessie: evenwicht
- Hoogconj: ontvangsten stijgen
- Laagconj: uitgaven stijgen

Dit is een automatisch beleid zonder dat de overheid zijn beleid heeft moeten aanpassen: de overheid heeft geen pak op de conjunctuur. Maw we moeten cijfers vinden die door overheid zijn behaald om de overheid te kunnen beoordelen.

Eenvoudige benadering:

- Output GAP= verschil potentiële groei en echte groei
- Potentiële groei= groei wanneer alle productiefactoren worden ingezet
- Echte groei= conjunctuercyclus

Sensitiviteitsmaatstaf van begrotingssaldo ten aanzien van fluctuaties in het BBP, dit is afgeleid van hoe het budget reageert op het output GAP.

Vb. Output GAP= 2% (kan zowel + als – zijn); gevoeligheid België= 0,55

→ cyclisch (regelmatig terugkeert) saldo= 1,1%

In % bbp	2012	2013	2014	2015	2016
1. Bbp-groei tegen constante prijzen	-0,2	0,2	1,5	1,6	1,7
2. <u>Werkelijk vorderingensaldo</u>	-3,9	-2,5	-2,0	-0,5	0,4
3. Rentelasten	3,4	3,3	3,1	3,1	3,0
4. Eenmalige en andere tijdelijke maatregelen	-0,4	0,3	0,0	0,0	0,0
5. Potentiële bbp-groei	0,8	0,8	1,1	1,2	1,3
6. <u>Output gap</u>	-1,2	-1,8	-1,4	-1,0	-0,6
7. <u>Cyclische component van de begroting</u>	-0,7	-1,0	-0,7	-0,5	-0,3
8. Cyclisch gecorrigeerd vorderingensaldo (2-7)	-3,3	-1,5	-1,2	0,0	0,8
9. Cyclisch gecorrigeerd primair saldo (8+3)	0,2	1,8	1,9	3,1	3,7
10. <u>Structureel saldo (8-4)</u>	-2,9	-1,8	-1,2	0,0	0,75

Bron: Stabiliteitsprogramma België, 2013

Dit is het programma dat België vorig jaar heeft neergelegd (uit effectief saldo het structureel saldo halen). **Vb.** crisis, een stuk saldo zal niet overgeschreven worden aan beleid maar aan conjunctuur.

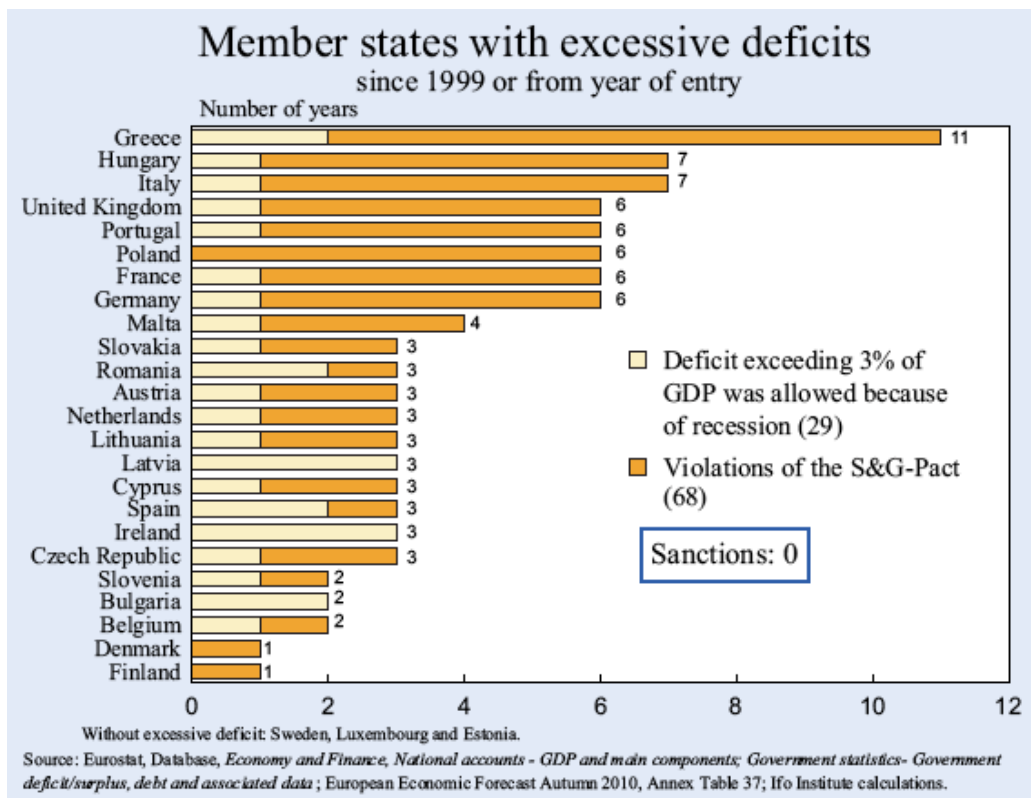
Verder in preventief luik:

Het **structureel saldo** moet verbeteren met jaarlijks **0,5% vh BBP** of dit zal **meer** zijn als de OH-schuld meer dan **60%** bedraagt. Op het einde wordt de **doelstelling** aan de LS gekwantificeerd dit is **tussen -1 en +0,75% vh BBP**. De verandering in de structurele balans neemt ook de uitgavengroei in rekening. De **uitgavengroei** mag nooit de **potentiële groei overschrijden**, tenzij er een permanente belasting toename is. Bij elke **afwijking** met meer dan **0,5%** vh BBP van het aanpassingsgebied kan leiden tot **een waarschuwing of een sanctie**.

Corrigerend luik

- tekort > 3% vh BBP
- schuld > 60% vh BBP
- Er mogen zich wel geen uitzonderlijke omstandigheden voordoen zoals recessie, investeringen in O&O, aanpak van vergrijzing,...

De buitensporig tekortenprocedure met sancties zal dan in actie schieten, deze sancties worden gemaakt op basis van een verslag vd EC.



Hieruit volgt dus dat we een verscherping moeten uitvoeren op het SGP.

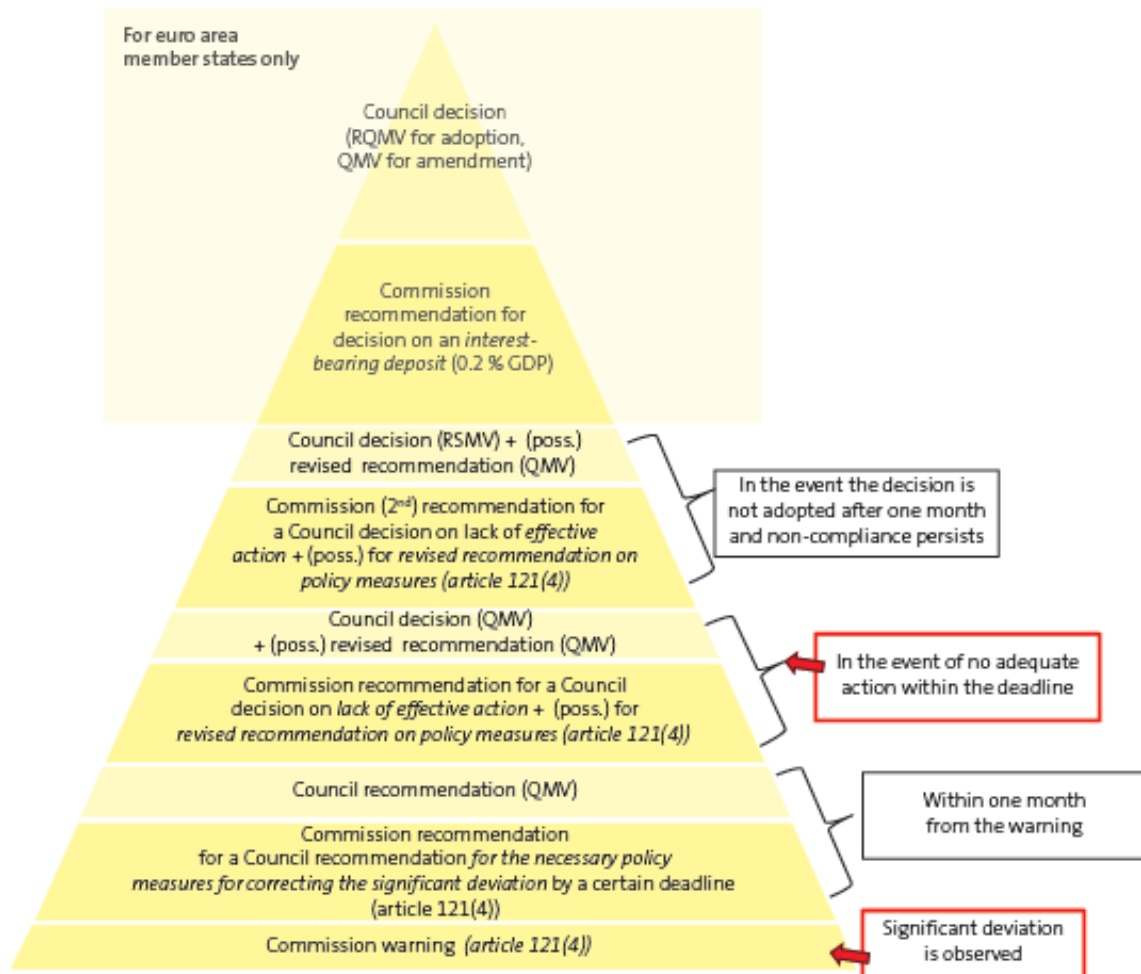
Six-pack (2011):

- Versterking preventief luik
- Versterking/verstrenging corrigeren luik
- Nieuw sanctiemechanisme
- Nieuwe vereisten voor nationale begrotingskaders
- Voorkoming en bestrijding van buitensporige macro-economische onevenwichten
- Sanctiemechanisme bij buitensporig macro-economische onevenwichten

Sancties EDP (Excessive Deficit Procedure, art 121):

- Het is mogelijk in de preventieve arm als waarschuwing.
- ECOFIN zal binnen de maand (na deze waarschuwing), de situatie onderzoeken en zal aanbevelingen doen aan de LS. Die zal op zijn beurt de nodige acties moeten ondernemen binnen de 5 maand of 3 maand als de situatie erg en dringend is.
- Als dit in faling gaat of de LS de aanbevelingen niet aanneemt dan volgt er een procedure waarbij de Commissie nieuwe aanbevelingen geeft die door de Raad kunnen worden verworpen door REVERSE QMV (hoofdstuk 2).

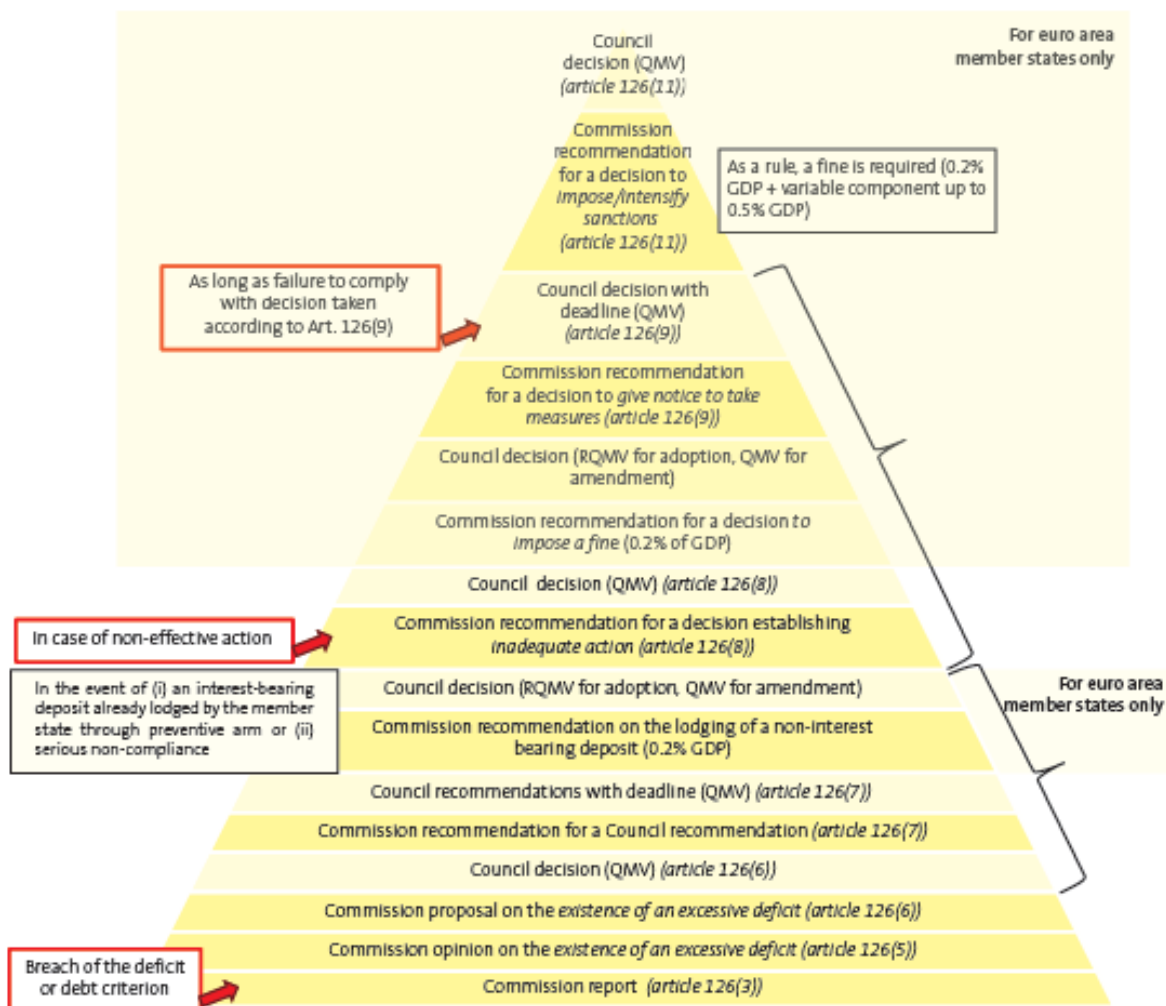
Stappen in het preventief luik:



Source: European Commission

De goedkeuring van een Raadsbeslissing op de niet-effectieve actie is de **start van een sanctieprocedure**. In 20 dagen zal **de EC, de Raad adviseren** om een sanctie op te stellen in de vorm van een **rentedragende deposito = 0,2% van vorige BBP**. De Raad kan dit alleen **verwerpen met RESERVE QMV** of **hervormen/verbeteren met gekwalificeerde meerderheid**.

Strengere correctieve arm:



Nationaal begrotingskader:

Dit zijn Europese richtlijnen die tegen 2014 om te zetten zijn in nationale wetten.

Dit zijn vereisten om onafhankelijke instituten in te zetten voor bepaalde aspecten van het begrotingsbeleid:

- Betrouwbare statistieken moeten beschikbaar zijn voor controle
- LS moeten numerieke fiscale tegels voorzien betreffende tekort en/of schuld + corrigerend mechanisme als de regel gebroken is.
- Een gedetailleerd plan voor de bereiking van hun MLT object.
- Budgeten moeten gebaseerd zijn op betrouwbare en omzichtige macro-economische schattingen
- LS moeten voldoende coördinatie mechanismes opstellen voor sub sectoren van de OH.

Two Pack:

2 verordeningen enkel voor eurozonelanden:

- Verbetering van de budgetprocedures + extra surveillance
 - Ontwerpbegrotingen gepubliceerd tegen 15 november (voorlopende jaar), EC controleert tegen eind november, Eurogroep discussieert, budget goedgekeurd tegen eind december
- Enkel voor landen die beroep doen op Europese bijstandsfondsen + extra surveillance en desnoods assistentie als voorzorgsmaatregelen tot min 75% vd 'lening' is terugbetaald (en de terugkeer naar de financiële markt en fiscale duurzaamheid moeten duurzaam zijn).

Fiscal compact:

Dit is enkel voor de leden van de **eurozone**. De regels van dit 'verdrag' moeten in de **nationale grondwet** worden gezet. De introductie van de '**golden rule**', dit houdt in dat het **structureel deficit** maar max **-0,5%** vh BBP mag bedragen (-1% voor landen met een schuld lager dan 60% vh BBP). Als er een **afwijking** is moet er een **automatisch correctiemechanisme** zijn, dit moet worden opgesteld in de LS vd eurozone.

Excessieve macro-economische onevenwichten:

Het MIP (Macroeconomic Imbalance Procedure) pakt de macro-economische problemen aan, de regulatie geldt in de preventie en de correctie van deze problemen geldt voor elke LS. De 2 regulatie, de sancties, geldt enkel voor de eurozone LS.

$$S - I + T - G = X - M$$

Preventief:

Dit gebruikt een **alarmmechanisme** dat is gebaseerd op een scoreboard bestaande uit drempels. De **hoofdindicatoren** zijn een combinatie van technologische en politieke onderhandelingen, er zijn er **11**.

MIP Platform - Results											
2012	External		Competitiveness				Internal				
	3 year average of Current Account balance as % of GDP	Net International Investment Position as % of GDP	% change (3 years) of Real Effective Exchange Rates (142 ICI with MIP deflators)	% change (5 years) in Export Market Shares	% change (3 years) in Nominal ILC	% y-o-y change in Deflated House Prices	Private Sector Credit Flow as % of GDP - consolidated	Private Sector Debt as % GDP, consolidated	General Government Debt as % of GDP	3 year average of Unemployment Rate	% y-o-y change in Total Financial Sector Liabilities
Countries	EU27	EU27	EA & NEA	EU27	EA & NEA	EU27	EU27	EU27	EU27	EU27	EU27
Thresholds	<-4, >6	<-35	<-5 & >13	<-6	>9 & >12	>6	>14	>133	>60	>10	>16.5
Belgium	-0.4	47.6	-6.3	-14.9	6.6	-0.2	-1.5	146.4	99.8	7.7	-3.9
Bulgaria	-0.9	-79.7	-4.0	4.8	7.4	5.3	2.5	131.8	18.5	11.3	10.1
Czech Republic	-3.0	-49.5	6.4	-4.2	3.9	-3.9	0.6	72.4	46.2	7.0	5.4
Denmark	5.9	37.5	-7.7	-18.6	1.0	-5.1	6.1	238.9	45.4	7.5	5.0
Germany	6.5	41.5	-8.9	-11.1	3.0	1.8	1.5	166.7	81.0	6.2	4.4
Estonia	0.9	-54.6	-3.4	6.5	-2.8	3.5	4.7	129.4	9.8	13.2	32.9
Ireland	2.3	-112.0	-12.2	-14.3	-10.4	-11.7	-1.6	366.4	117.4	14.4	-0.7
Greece	-7.5	-108.8	-4.5	-26.7	-8.1	-12.4	-6.8	129.1	156.9	18.2	-3.4
Spain	-3.1	-93.2	-5.2	-14.6	-5.6	-10.9	-10.5	194.4	86.0	22.3	3.3
France	-1.8	-21.1	-7.8	-14.0	4.1	-2.3	2.5	140.6	60.2	9.9	-0.1
Italy	-2.3	-24.7	-6.2	-23.8	3.1	5.4	-1.0	126.4	127.0	9.2	7.1
Cyprus	-8.7	-82.4	-5.8	-24.6	0.8	-2.2	10.0	299.2	88.6	8.7	-1.9
Latvia	-0.6	-66.5	-8.5	12.3	-5.8	-0.6	1.0	91.7	40.6	16.9	4.1
Lithuania	-1.3	-52.8	-6.7	29.3	-4.6	-3.2	-0.3	62.5	40.5	15.6	-0.3
Luxembourg	7.0	169.1	-2.3	-18.3	9.8	2.5	-5.0	317.4	21.7	4.8	11.3
Hungary	0.6	-103.1	-1.3	-17.8	4.4	-9.2	-6.1	131.0	79.8	11.0	-8.3
Malta	-1.6	24.9	-7.7	4.5	4.9	0.3	-1.6	155.1	71.3	6.6	4.1
Netherlands	8.8	46.8	-6.0	-12.0	3.3	-8.7	0.2	219.3	71.3	4.7	4.9
Austria	2.3	0.4	-4.7	-21.2	4.1	:	2.7	147.4	74.0	4.3	-0.9
Poland	-4.6	-66.6	1.3	1.3	4.4	5.9	3.4	74.7	55.6	9.8	9.6
Portugal	-6.5	-115.4	-6.0	-14.0	-5.3	8.6	-5.4	213.7	124.1	13.6	-3.6
Romania	-4.4	-67.5	-1.9	5.9	4.8	-9.2	0.9	72.9	37.9	7.2	5.3
Slovenia	1.2	-44.9	-4.5	-19.9	0.4	-8.4	-2.9	113.6	54.4	8.1	-0.8
Slovak Republic	-1.7	-64.1	-3.2	4.2	0.9	-5.9	3.2	73.1	52.4	14.0	2.6
Finland	-0.5	18.4	-8.3	-30.8	4.8	0.5	9.0	157.8	53.6	8.0	-0.2
Sweden	6.2	-10.2	10.1	-18.8	0.7	-0.2	1.8	212.2	58.2	8.1	4.4
United Kingdom	-2.8	-8.1	5.8	-18.0	6.1	-0.9	2.6	178.5	88.7	7.9	-4.3
Croatia	-0.5	-89.1	:	-24.7	:	-2.4	-2.1	112.1	55.5	13.8	0.9

Dit is zo een scoreboard, hier zien we alle 11 de indicatoren vermeld van alle LS. Dit scoreboard ondergaat vele schattingen en kan aangepast worden aan lichte veranderingen in de macro-economie.

MIP Platform - Results

2012	External		Competitiveness		
	3 year average of Current Account balance as % of GDP	Net International Investment Position a % of GDP	% change (3 years) of Real Effective Exchange Rates (42 IC) with HICP deflators	% change (5 years) in Export Market Shares	% change (3 years) in Nominal ULC
Countries	EU27	EU27	EA & NEA	EU27	EA & NEA
Thresholds	<-4, >6	<-35	±-5 & ±-11	<-6	>9 & >12
Belgium	-0.4	47.6	-4.3	-14.9	6.6

Internal					
% y-o-y change in Deflated House Prices	Private Sector Credit Flow as % of GDP - consolidated	Private Sector Debt as % GDP, consolidated	General Government Debt as % of GDP	3 year average of Unemployment Rate	% y-o-y change in Total Financial Sector Liabilities
EU27	EU27	EU27	EU27	EU27	EU27
>6	>14	>133	>60	>10	>16.5
-0.2	-1.5	146.4	99.8	7.7	-3.9

De EC maakt een schatting gebaseerd op dit scoreboard, het is een lange lijst met sociale en economische indicatoren. Elk jaar produceert de EC een **alert mechanism report** (AMR), die het scoreboard en deze schatting presenteert.

Als het blijkt dat er potentiële en actuele macro-economische onevenwichten, of onvoorzien economische ontwikkelingen die roepen om dringende analyse. Dan heeft de EC een **in-depth review** (IDR) voorbereidt voor de landen die getroffen zijn (de omstandigheden vd landen moeten in rekening gehouden worden). Als dit gebeurt dan geeft de Raad aanbevelingen aan de LS, dit moet gecontroleerd worden door het **Europees semester**.

Corrigeren:

Als een LS te kampen heeft met een IDR dan moet deze LS een **corrigerend actieplan** opstellen. Ze moeten regelmatig een **rapport** maken om de progressie te tonen. 2 uitkomsten:

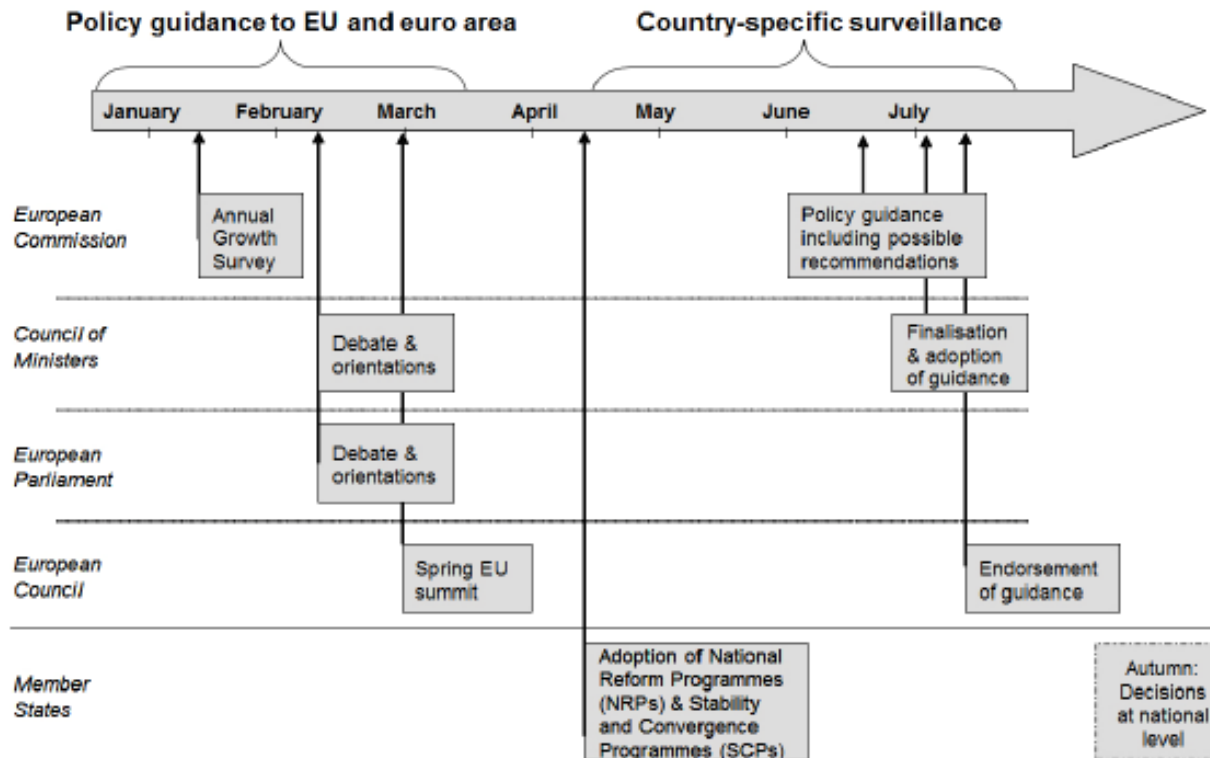
- Het actieplan doet de **nodige functie** om alles terug recht te trekken, dan zal de controle wel nog verdergaan tot alles in orde is, maar je bent uit de gevarenzone voor een sanctie.
- Het actieplan doet **niet de nodige functie** om alles terug recht te trekken, dan zal de Raad stemmen tot een niet-naleving (reverse QMV) en geeft een aanbeveling voor nieuwe specifieke hoofdlijnen voor het actieplan.

Sancties:

- Een rentedragend deposito
- Het is omgezet in een jaarlijkse boete als er 2 opeenvolgende gelegenheden van Raad beslagen als niet-naleving wordt bevonden.
- Een jaarlijkse boete als de 2 opeenvolgende aanbevelingen vd Raad waarin staat dat het actieplan onvoldoende is.

Europees semester

Het eerste semester van het jaar.



Het Europees semester brengt bij elkaar:

- De formules en controle van de uitvoering van globale richtlijnen van economisch beleid
- Annual Growth Survey (AGS)
- De controle om macro-economische onevenwichten te voorkomen en corrigeren.

AGS, 5 prioriteiten:

- Gezonde en duurzame publieke financiering/investeringen
- Stabiliseren van financiële markten
- Promoten van economische groei en competitiviteit
- Aanpakken van hoge en opkomende werkloosheid
- Effectieve publieke administratie

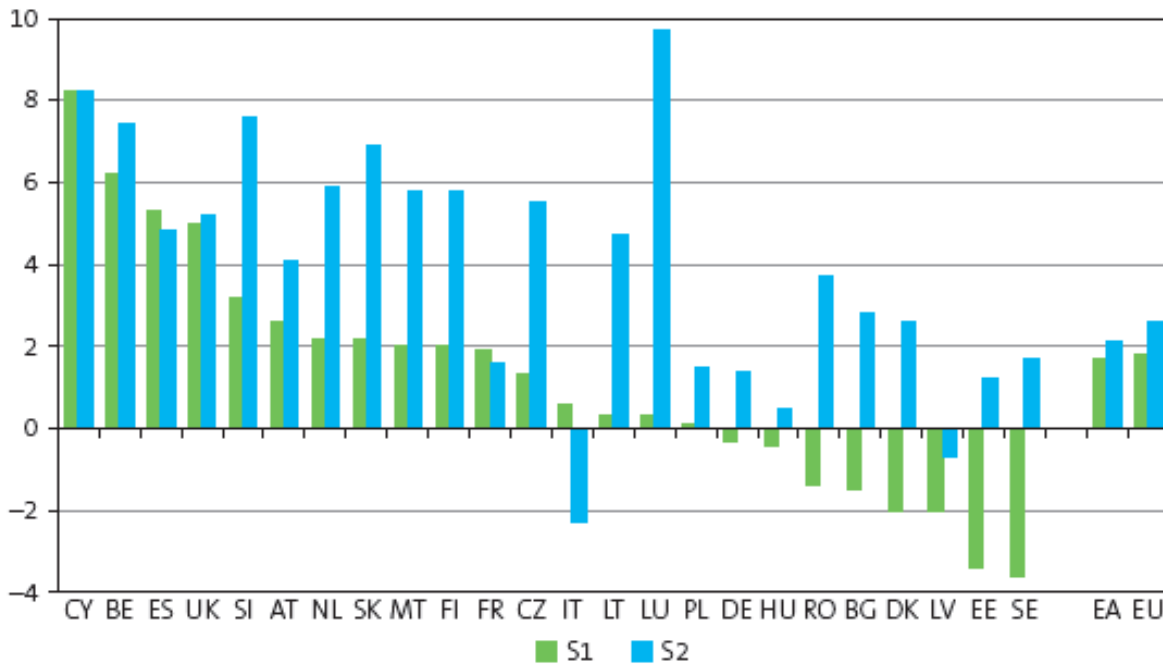
Beproefd in de lente Europese top, de lidstaten stellen hun SCP (Stability or Convergence Programme) en NRP (National Reform Programme) op.

Country specific recommendations (CRS):

De aanbevelingen zijn specifiek en zijn anders van land tot land, toch veelal dezelfde voor verschillende landen. We moeten gezonde openbare financiën hebben:

- Vergrijzing van de bevolking dus meer uitgaven voor pensioenen en gezondheidszorg
- Duurzaamheidsindicatoren:
 - S0: financiële stabiliteit
 - S1 (MLT): verbetering van structureel saldo dat nodig is om schuld tegen 2030 naar 60% te brengen.

- S2 (LT): verbetering van het structureel saldo nodig om de toekomstige uitgaven gelijk te krijgen met toekomstige ontvangsten. Genoeg verbeteren zodat je in de toekomst geen tekorten gaat boeken.



¹ Data for Ireland, Greece and Portugal are missing.

Source: EC

Sommige CSR:

- Belasting verschuiving van arbeid naar consumptie en milieu
- Meer concurrentie in netwerksectoren
- Meer arbeidsmarktparticipaties
- ...

CSR België 2013:

- Begroting in orde brengen
- Kloof dichten tussen werkelijke en wettelijke pensioenleeftijd
- Hervorming loonvorming procedure (incl loonindexering)
- Betere concurrentie in detailhandel, energie, breedband,...
- Werklozen verplichten werk te zoeken

10. Bankenunie

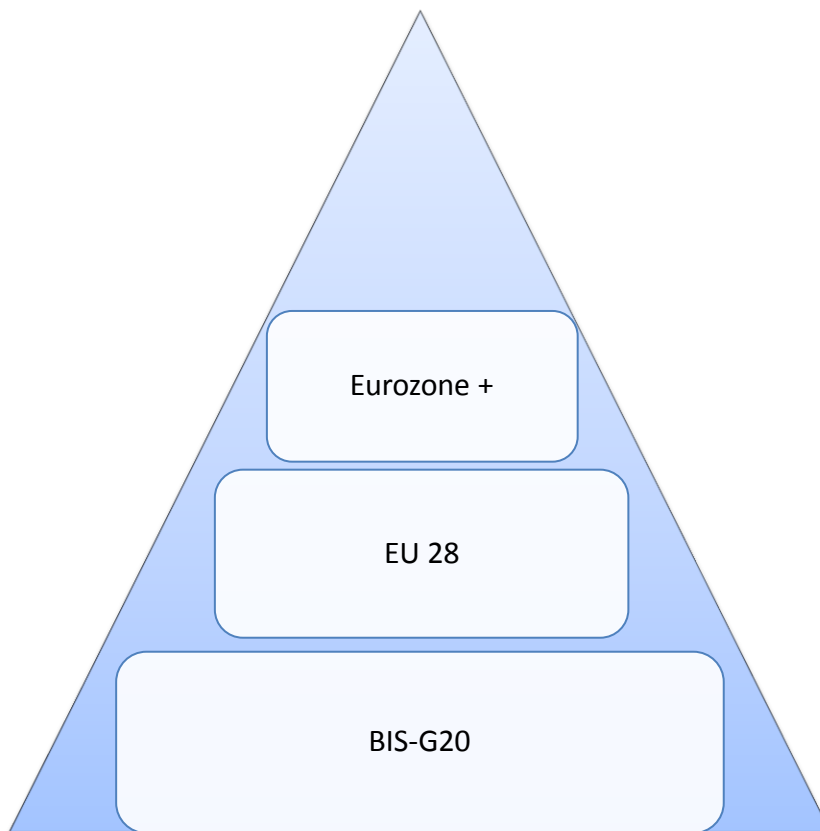
INTRODUCTIE

De 3 niveaus van financiële marktmechanismes

De onderste is de breedste en oudste laag, dit is een laag waarbij landen met grote financiële markt meedoen aan de G20. Een instituut voor de regulatie vd bankensector op internationaal niveau.

De 2^{de} laag is minder breed deze geldt alleen maar voor EU-leden, een compactere en efficiëntere manier om de bankensector te reguleren, deze is ook strenger.

De 3^{de} laag is de minst breedste, hier zijn alleen de eurozone leden welkom, bankensector nog verder reguleren tussen de euro en eenmaken.



FINANCIELE SUPERVISIE EN REGULATIE IN DE EU

Financiële supervisie

De EU heeft een financiële supervisie opgericht namelijk de **ESFS** (European System of Financial Supervisors).

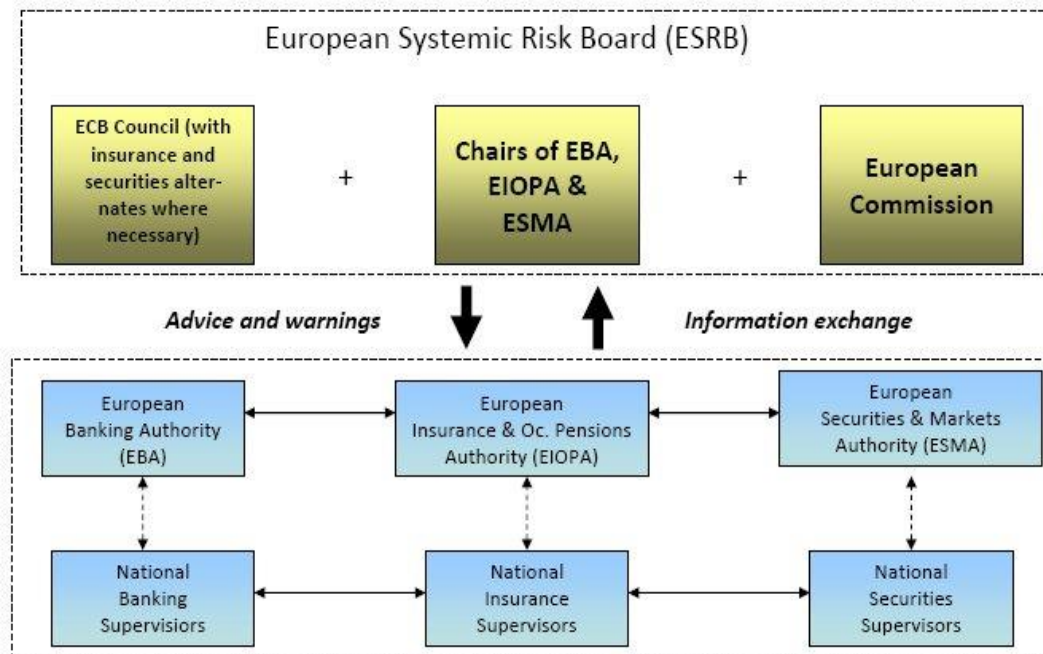
- **Macro prudentieel** (toezicht gericht op bevorderen van financiële instituten) niveau: de belangrijkheid vd verbindingen van financiële firma's om zo de financieel systeem te vrijwaren, het risico te verminderen en de macro-economische kosten van financiële instabiliteit. (ESFS)
- **Micro prudentieel** niveau: de kostelijke faling van deze instituten beletten om zo de investeerders en de depositohouders te beschermen. (3 ESA)

Figure 10.1. Macroprudential and microprudential perspectives compared

	Macroprudential	Microprudential
Proximate objective	Limit financial system-wide distress	Limit distress of individual institutions
Ultimate objective	Avoid output (GDP) costs	Consumer (investor/depositor) protection
Model of risk	(In part) endogenous	Exogenous
Correlations and common exposures across institutions	Important	Irrelevant
Calibration of prudential controls	In terms of system-wide distress; top-down	In terms of risks of individual institutions; bottom-up

Source: Borio (2003)

ESRB (European Systemic Risk Board):



Het is op **macro prudentieel niveau**, moet het **systematisch risico voorkomen of verzachten** dat de financiële instabiliteit kan ondermijnen.

Bestaat uit:

- 28 supervisors
- 3 ESA voorzitters en de EC voorzitter
- Sturend comité: helpt de besluitvorming
- Secretariaat: dagelijkse zaken
- Adviserend wetenschappelijk en adviserend technologisch comité: adviseren en helpen

Dit instituut geeft aanbevelingen via een **kleurencode** die voor het risiconiveau staat. (sommige aanbevelingen geheim en andere publiek) Dit instituut is niet echt zo machtig, vele LS luisteren maar gaan niet over tot actie.

De 3 ESA's:

Deze zorgen ervoor dat de EU-regels op constante basis worden toegepast, beheren van ongelijkheden tussen nationale supervisors, maakt aanbevelingen voor Gemeenschapsrecht en creëert een gemeenschappelijke supervisie.

- European Banking Authority (EBA): stabiliteit vd banken.
- European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA): verzekeren en herverzekeren van overnames en instituten voor voorzieningen v beroepspensioenen.
- European Securities and Markets Authority (ESMA): supervisie vd kapitaalmarkten en kredietagentschappen

Deze ESA zijn niet machtig, niet dominant, en hun aanbevelingen zijn niet bindend.

Financiële regulatie

Er is een wereldwijd bezorgdheid voor de bankensector daarom hebben ze Baselakkoorden gemaakt.

Basel III wil de bankensector verbeteren en maken dat ze schokken door financiële of economische stress kunnen opvangen.

De **Baselregels zijn gebaseerd op 3 pijlers:**

- Minimumkapitaal gebaseerd op de bank zijn risico op financieel verlies
- Nationale supervisors moeten de risicoactiviteiten en profielen vd banken individueel bekijken en een rapport maken voor eventuele extra kapitaalvereisten
- Stimuleren van voorzichtig beheren vd banken + publieke rapportering naar AH en consumenten toe

CRD IV:

Dit is **de EU-wet van Basel III**. Deze bestaat uit **CRR** (Capital Requirments Regulation), direct toepasselijk, en **CRD** (Capital Requirments Directive), die eerst moet omgezet worden in nationale wet.

Deze wet omvat 5 grote problemen:

- Minimumkapitaal
- Minimum liquiditeit
- Maximale invloed
- Max. bestuur
- Max. vergoeding

Enkele termen rond kapitaal:

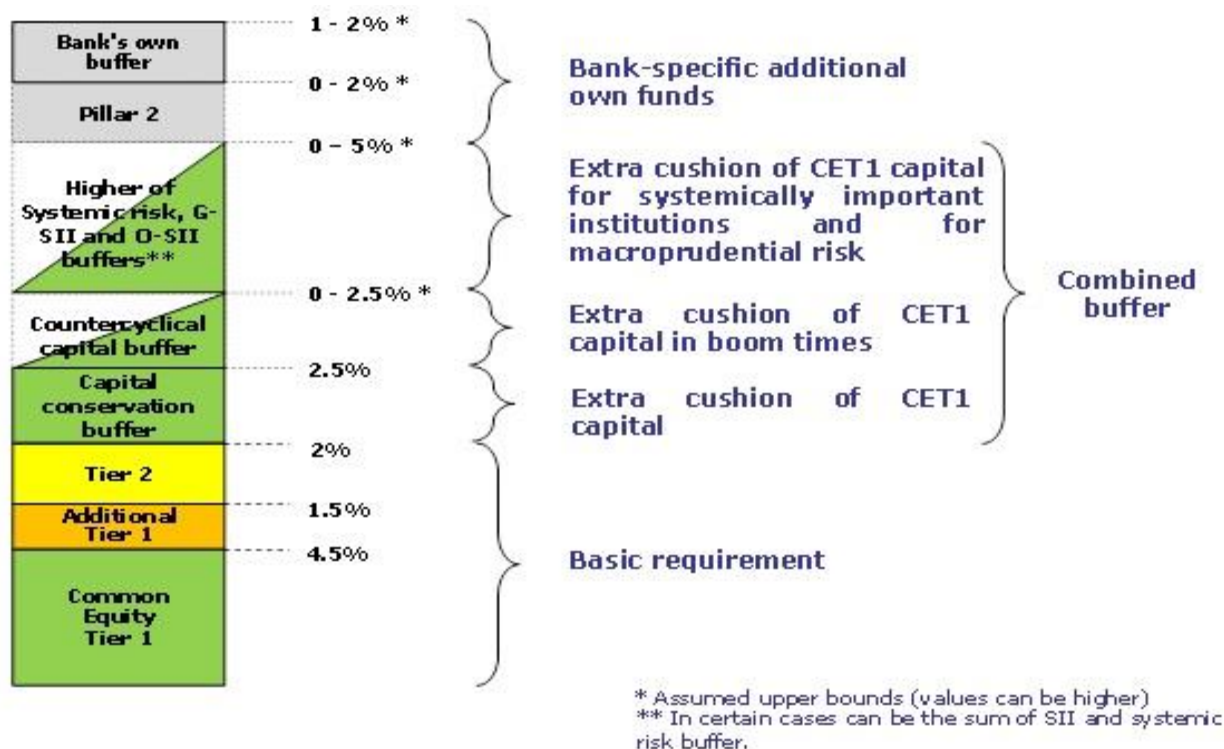
(reglementair) kapitaal: kapitaal dat op elk ogenblik vrij te gebruiken is om verliezen op te vangen

2 soorten kapitaal:

- Going concern capital: kapitaal dat het instituut/bank zijn activiteit laat verder doen en helpt het voorkomen van insolventie. → TIER1 capital
- Gone concern capital: kapitaal dat verzekert dat de depoziteurs en de senior crediteurs worden terugbetaald bij falend. → TIER2 capital (omvat hybride kapitaal en achtergestelde schulden)

Hybride kapitaal: kapitaalinstrumenten die de functie hebben van beide schuld en billijkheid instrumenten.

CET1 instrumenten: je moet 14 vereisten bereiken vooraleer je zo een instrument bent/wordt.



TIER 1 ratio:

Ratio kernkapitaal vd bank en risicogewogen activa (RWA, risk weighted assets). (kapitaal/leningen)

- Kernkapitaal: gewoon kapitaal en gekende reserves
- Risk-weighted assets: alle activa vd bank gewogen door de toezichthouder voor het kredietrisico (cash zero risico, bepaalde kredieten tot 100% risico)

Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD, vanaf 2015)

- Banken moeten een herstelplan hebben (=het testament).
- 'resolution authorities' kunnen bank overnemen door het aanduiden van speciale managers. Dit als de banken de wet zwaar overtreden of als de financiële situatie heel erg verslecht.
- Belangrijkste afwikkelingsmaatregelen:
 - Verkoop van (een gedeelte van) de activiteiten
 - Oprichting van een overheidsgecontroleerde 'bad bank' met al de probleemactiva
 - Bail-in maatregelen: de verliezen worden gelegd op de AH

BRRD-bail-in tool:

De rangorde bij de bail-in:

- AH
- Ondergeschikte schuld (obligaties)
- Deposito's van natuurlijke personen en KMO's boven €100.000

→ de deposito's zijn gewaarborgd tot €100.000.

Depositogarantieschema (DGS):

- Covered deposits: €100.000 per familie per bank

- Prefinanced fonds: de banken moeten dit opstellen met een hoeveelheid van 0,8% vd covered deposits, dit fonds wordt opgebouwd over 10 jaar.

Wat moeten de banken betalen?

- Het reservefonds voor BRRD= 1% van gewaarborgde deposito's (covered deposits)
- Reservefonds voor DGS= 0,8% van gewaarborgde deposito's

Dit alles over een tijd van 10 jaar.

BANKENUNIE (VOOR DE EUROZONE)

Wat is allemaal nodig?

- Single supervisory mechanism: in uitvoering
- Single resolution mechanism: enkel netwerk van nationale afwikkelingsfondsen
- Single deposit guarantee system: nog niets gedaan

→ bankenunie is dus nog niet compleet...

Single supervisory mechanism:

De ECB leidt dit (art 127.6), de RvB van de ECB leidt dit alles maar deze heeft al taken te vervullen. We gaan een 2^{de} instituut invoeren zodat alles wordt gecontroleerd, Supervisory Board. Alle daden zijn wel nog de ultieme verantwoordelijkheid van RvB.

- De belangrijke banken worden gecontroleerd dit zijn er ca. 130
- Andere door nationale toezichthouders gecontroleerd, maar de ECB blijft verantwoordelijk ca. 6000

Je behoort tot een belangrijke bank als:

- Totale activa > €30 miljard OF
- Ratio activa op BBP > 20%, behalve als de totale activa onder de €5 miljard OF
- Na notificatie door nationale toezichthouder dat een bank als significant belang beschouwd wordt voor de binnenlandse economie

Comprehensive assessment (CA, uitgebreide beoordeling)

Het Legacy probleem: dat de banken verliezen verstoppen voor de ECB en dat deze later boven komen, dit zou de geloofwaardigheid vd ECB kapot maken en dat vh monetair beleid.

CA= RAS (Risk Assessment) + AQR (Asset Quality Review) + stress test (hoe goed zou een bank het doen bij een nieuwe crisis)

→ de resultaten worden in november geplaatst.

AQR: de ECB controleert de boeken vd bank zodat het kan zien of het risico en de kwaliteit vd kredieten goed zijn geëvalueerd.

Single Resolution Mechanism

De autoriteit vh SRM wordt weergegeven in art 114 TFEU. De SRB (Single Resolution Board) is de beheerder.

- Als een beslissing is gemaakt treedt die binnen de 24u in werking. Complex besluitvorming, allemaal uitgelegd in art 114.

Dit mechanisme verzekert dat een bank, die met problemen wordt geconfronteerd, kan geholpen worden zonder het risico vd doomed loop. Hetzelfde principe als BRRD met enig verschil dat de risicospreiding met de LS anders is.

Fonds (IGA):

- Eerste 10 jaar: mechanisme waarbij nationale resolutiefondsen van BRRD in mekaar opgaan (eerst alle BRRD bail-in tools opgebruiken)
- Na deze 10 jaar: gemeenschappelijk SRF (Single Resolution Fund) met een kredietlijn naar ESM of kapitaalmarkten.

11. Groei en concurrentievermogen

CONCURRENTIEVERMOGEN VAN EEN LAND

Concurrentievermogen: in de EU hangt dit heel erg samen met de **betalingsbalans**, dit is de competitiviteit van een land tov andere landen. Dit is verschillend vd competitiviteit van een bedrijf want in een land hebben we nog te maken met een bepaald niveau van vrijheid, **wisselkoersen**.

De wisselkoersen kunnen de competitiviteit op KT aanpassen maar dit is maar een **effect op KT**. De **productiviteit** is een **effect op LT** voor de competitiviteit te verbeteren. Deze competitiviteit kunnen we verbeteren door:

- **Hoogopgeleide arbeidsbevolking**: dit is L, deze L moet kwantitatief zijn maar ook kwalitatief
- **Goede technologie**: technologievooruitgang is een evidente indicator
- Een **voldoende voorraad fysiek kapitaal**: dit zijn fabrieken, transport, wegen,...

Dit alles moet **samengebracht** worden en georganiseerd worden via:

- **Efficiënt management**
- **Creatief ondernemerschap**
- **Goed functionerend overheidsbestuur**

De LS vd EU zijn meer zoals bedrijven:

- **Prijsconcurrentie**: de prijzen van de goederen
- **Productiviteitswinsten**: de goed inzetten v arbeid en kapitaal
- **Ontwikkeling van nieuwe markten**: nieuwe producten creëren en nieuwe markten oprichten

Slechte concurrentie kan er zijn door te weinig productie, slechte opleiding,... → tekort op LR (lopende rekening)

In de EU kunnen de LS **geen normale devaluatie** gebruiken, ze kunnen de waarde van hun munt niet laten dalen:

- **Interne devaluatie**: loonkosten laten dalen
- **Fiscale devaluatie**: de totale belastingdruk constant houden en de loonbelastingen verlagen. Desnoods compenseren met **vb.** het verhogen vd BTW, nieuwe belastingen ontstaan, andere belastingen verhogen,...

Dit alles mag je niet verschillen met concurrentiepolitiek, de concurrentie vd bedrijven in het oog houden en corrigeren.

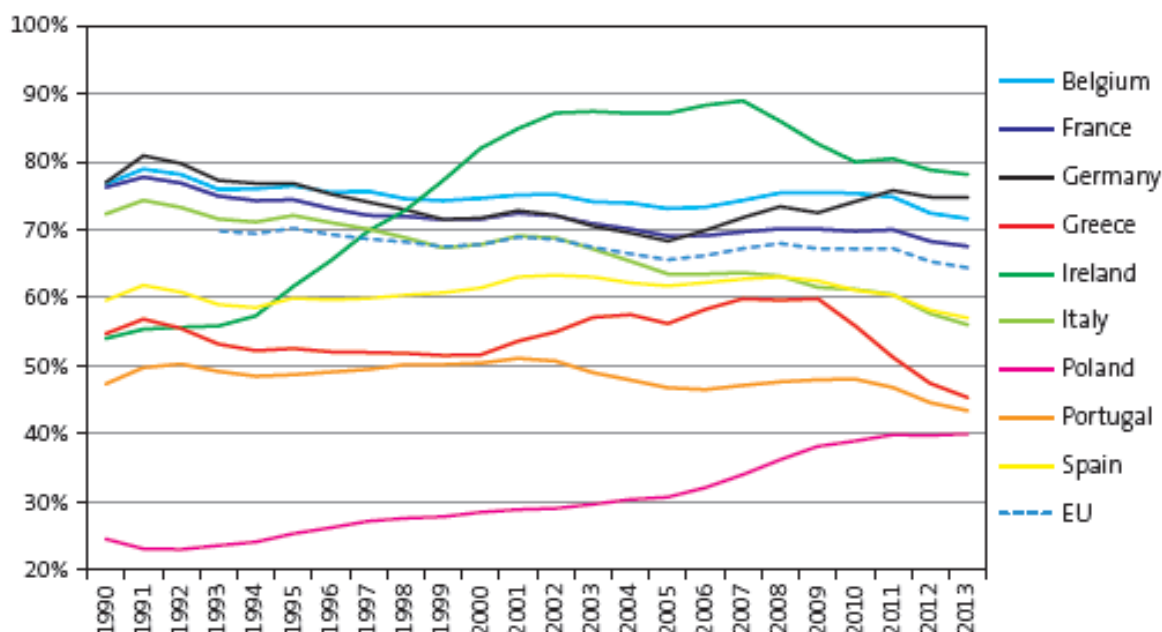
ECONOMISCHE GROEI

Hier gebruiken we de bekende verbeterde formule van Solow.

$$Y = H^\alpha K^\beta (A * L)^{1-\alpha-\beta}$$

- Y= output (BBP)
- H= human capital: dit is de vaardigheden, training en creativiteit. Meer investeren om een hoger onderwijsniveau te behalen.
- L= arbeidsinput
- K= kapitaalinput
- α en β zijn outputelasticiteiten van L en K
- A= totale factorproductiviteit (TFP)

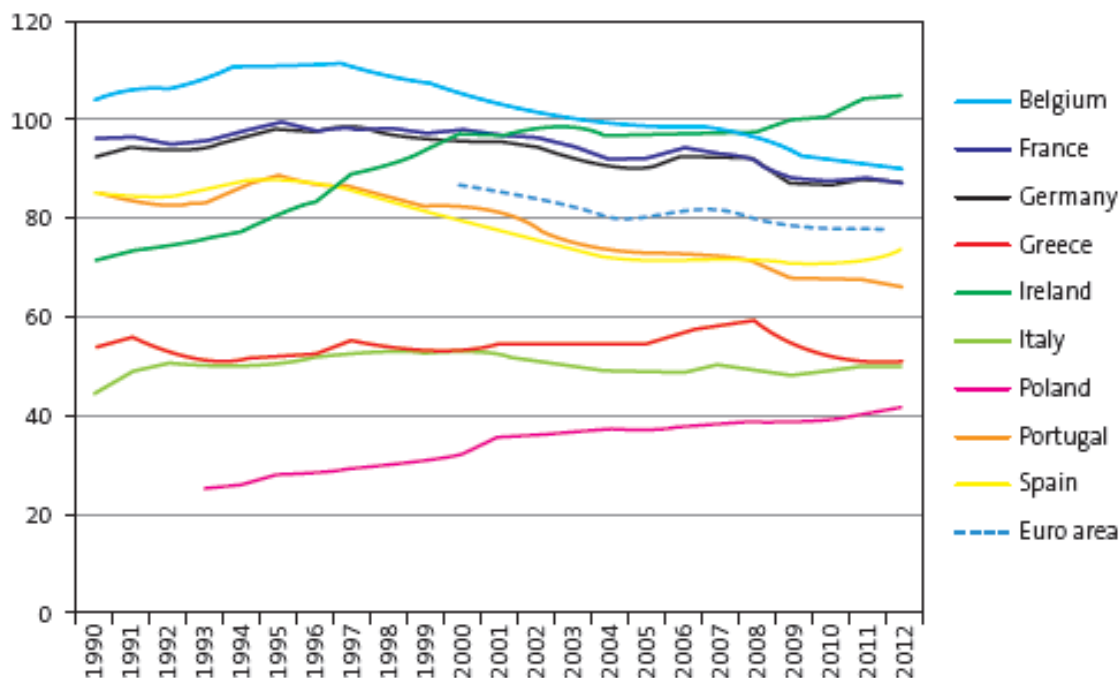
Figure 11.1. GDP per capita at PPP (USA = 100)



Sources: IMF, World Economic Outlook

BBP per capita (hoofd) gemeten in PPP (koopkrachtpariteit). Hier zien we dat de EU nog een beetje achter hangt tov Amerika en Japan. De rijkere landen (zoals Frankrijk, Duitsland, België) blijven hangen rond de 80% en na verloop van tijd dalen deze zelf waardoor het welvaartspeil een stap achteruit neemt.

Figure 11.2. Labour productivity (GDP per hour worked, PPP, USA = 100)

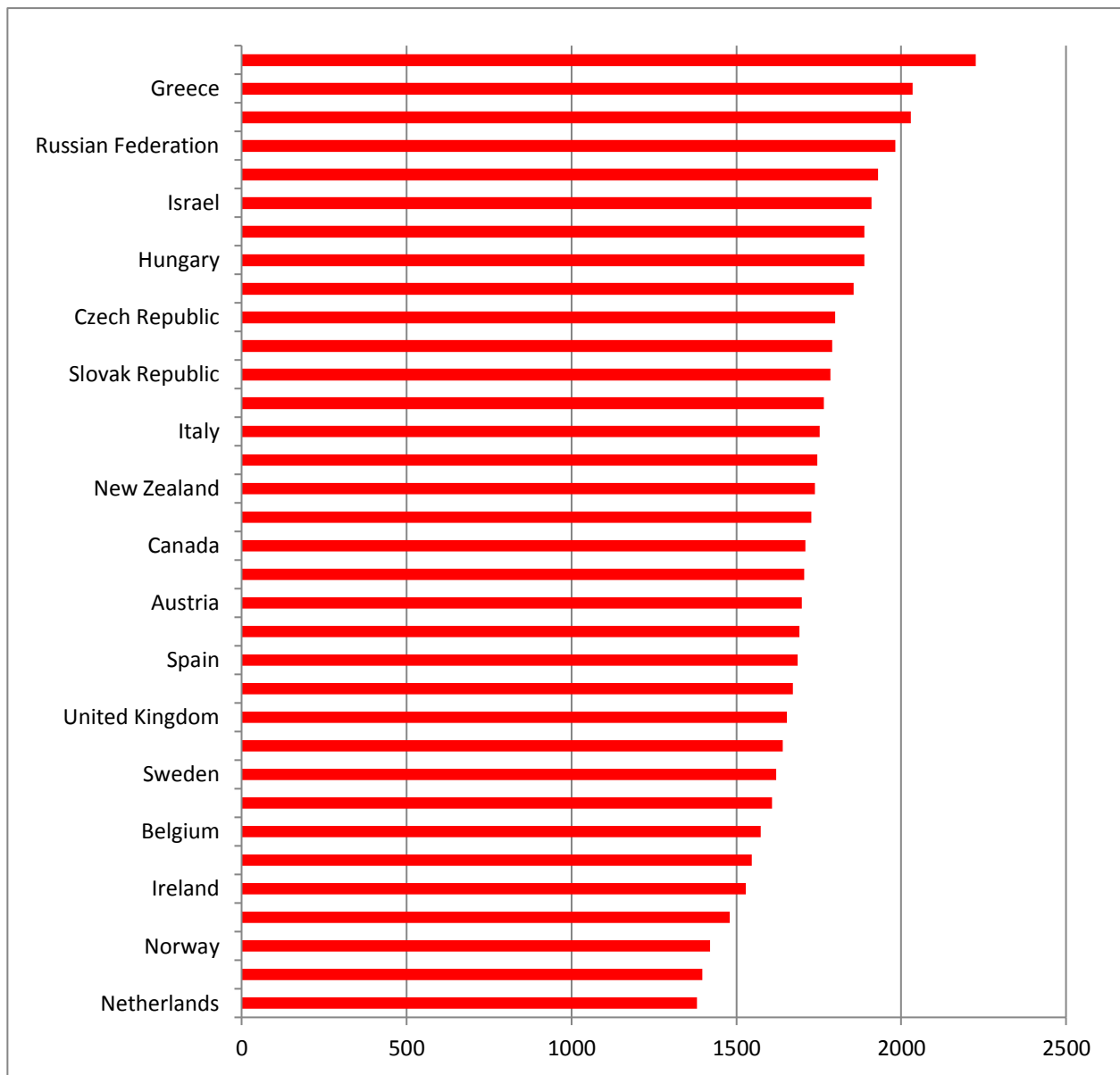


Sources: Eurostat, OECD

Deze capita (hoofden) werken niet allemaal dezelfde uren dus moeten we hier ook een onderscheid gaan in maken. In België werken we niet veel uren maar we werken wel hard en productief, dit is zo in meerder noorderlanden. De

zuidere landen zijn juist omgekeerd, werken weinig maar niet hard en niet productief. We zijn wel nog steeds minder goed dan in Amerika.

Aantal werkuren per jaar , 2012:



De werkuren veranderen sterk van land tot land. Deze hebben ook een impact op de welvaart. We zouden onze vrije tijd meer moeten gebruiken om te werken of te investeren.

Lissabon strategie:

‘Tegen 2010 van EU de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld maken die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang’

We moeten de achterstand met de VS wegwerken dus we maken een strategie om dit te behalen.

- Economische pijler: groei
- Ecologische pijler: duurzame groei
- Sociale pijler: jobs en sociale samenhang

Methode:

- Via **open coördinatiemethode** (OMC) (hoofdstuk 2): dit is zoals de pure communautaire besluitvorming, de 3 instituten die tot een besluit moeten komen, waarbij de bevoegdheden mooi verdeeld zijn.
- Er waren 19 targets die moesten gehaald worden:
 - **Arbeidsparticipatie van 70%**
 - **O&O** uitgaven van **3%** vh BBP
 - En nog **17** andere doelstellingen (zoals administratief werk, milieudoelstellingen,...)

Dit zijn doelstellingen die niet bevoegd zijn door de EU op te leggen dus de EU moet naar de LS gaan en aankloppen met de vraag of ze deze doelstellingen zouden willen bereiken. Dus vertrouwen ze op de goedheid en discipline vd nationale OH om die om te zetten in actie.

Dit alles is grandioos **mislukt**: de crisis is er tussengekomen maar dit was niet de enige factor voor falen.

- **Teveel doelstellingen**
- **Gelijke doelstellingen voor alle LS**, de noorderlanden konden dit makkelijk halen maar de zuiderse landen waren zwakker en konden deze doelstellingen moeilijker halen waardoor zelf sommigen het gewoon hebben opgegeven.

Het is mislukt maar deze doelstellingen zijn er nog steeds dus de EU zal een nieuwe strategie ontwerpen voor deze doelstellingen toch te halen → **EU2020**

EU 2020

Dit is overeengekomen in 2010. Hier hebben ze dan ook 5 hoofddoelstellingen vastgelegd:

- Werkgelegenheidsgraad van 75% (de L in de formule): meer werk, meer productie, meer groei
- O&O uitgaven moeten 3% vh BBP zijn (de A in de formule): meer technologische vooruitgang
- Klimaat en energie 20/20/20:
 - 20% minder broeikaseffect
 - 20% meer herbruikbare energie
 - 20% meer energie-efficiëntie
- Onderwijs (de H in de formule): minder schoolverlaters, meer hoger onderwijs laten volgen, sterk niveau v onderwijs,...
- Bestrijding armoede en sociale uitsluiting: rechtvaardige loonverdeling (minder met economie te maken)

K mist hier: investeringen verhogen, financiële markt verbeteren zodat er meer kan voorzien worden voor investeringen.

Investerings in K:

Table 11.2. Productive capital stock (average annual change)

	1988–1997	1998–2007	2008–2014
EU	2.3	2.0	1.2
USA	2.3	2.5	1.7
Japan	4.4	1.1	0.2

Source: OECD

Kapitaalgoederenvoorraad blijft toenemen maar in mindere mate dan de periodes ervoor. De VS blijft de koploper.

Naast de hoofddoelstellingen hebben we nog **7 kerninitiatieven**:

- Smart growth:
 - Een digitale agenda: internet versnellen zodat digitale eenheidsmarkt verbetert
 - Innovatie unie: toegang tot financiering verbeteren voor O&O
 - Jeugd in beweging: hoger onderwijs aantrekkelijk maken
- Sustainable growth:
 - Hulpbron efficiënt Europa: toename van hernieuwbare bronnen, moderniseren van transport en promoten van energie-efficiëntie
 - Industrieel beleid voor globalisering: verbeteren van de ondernemerswereld
- Inclusive growth:
 - Agenda voor nieuwe vaardigheden en jobs: moderniseren vd arbeidsmarkt
 - Strijd tegen armoede: sociale en territoriale samenhang verzekeren

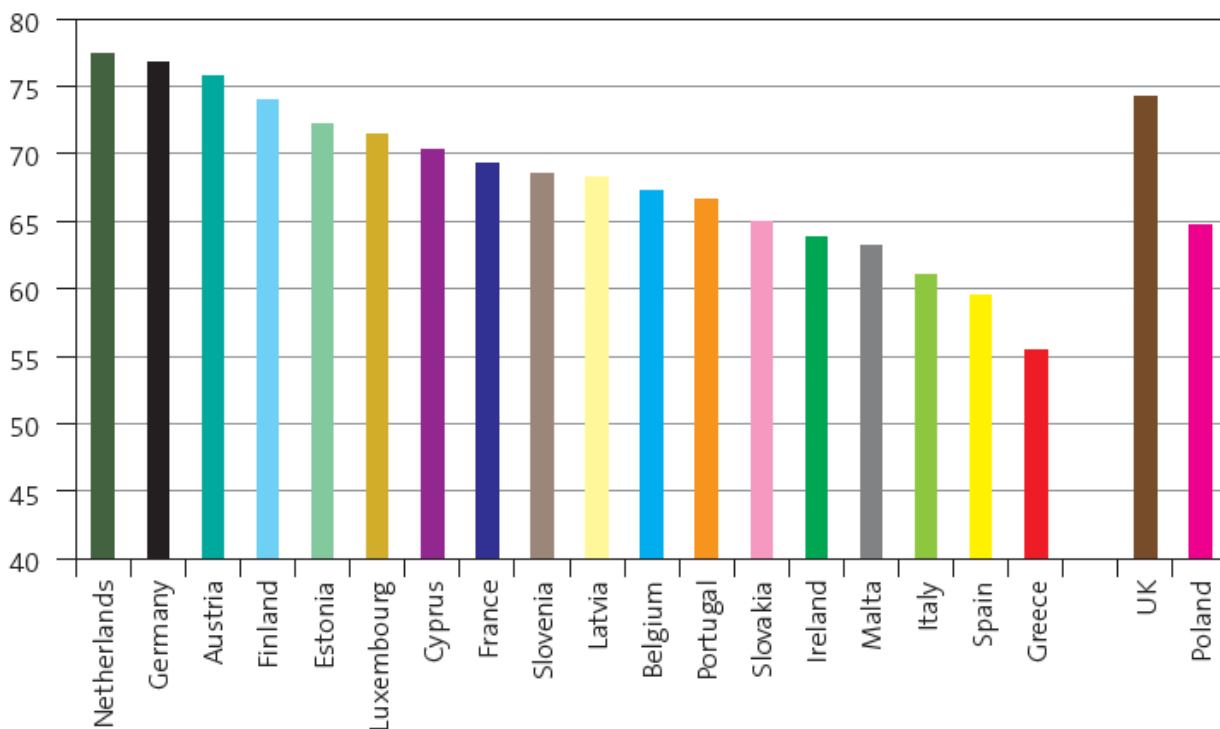
EU 2020: INSTRUMENTEN

- OMC als basis
- 5 doelstellingen in jaarlijkse groeiprognose
- Country Specific Recommendations (CSR) reflecteren deze doelstellingen

Door deze elementen en doelstellingen in het Europees Semester te integreren zullen deze meer druk zetten op de LS dan nu.

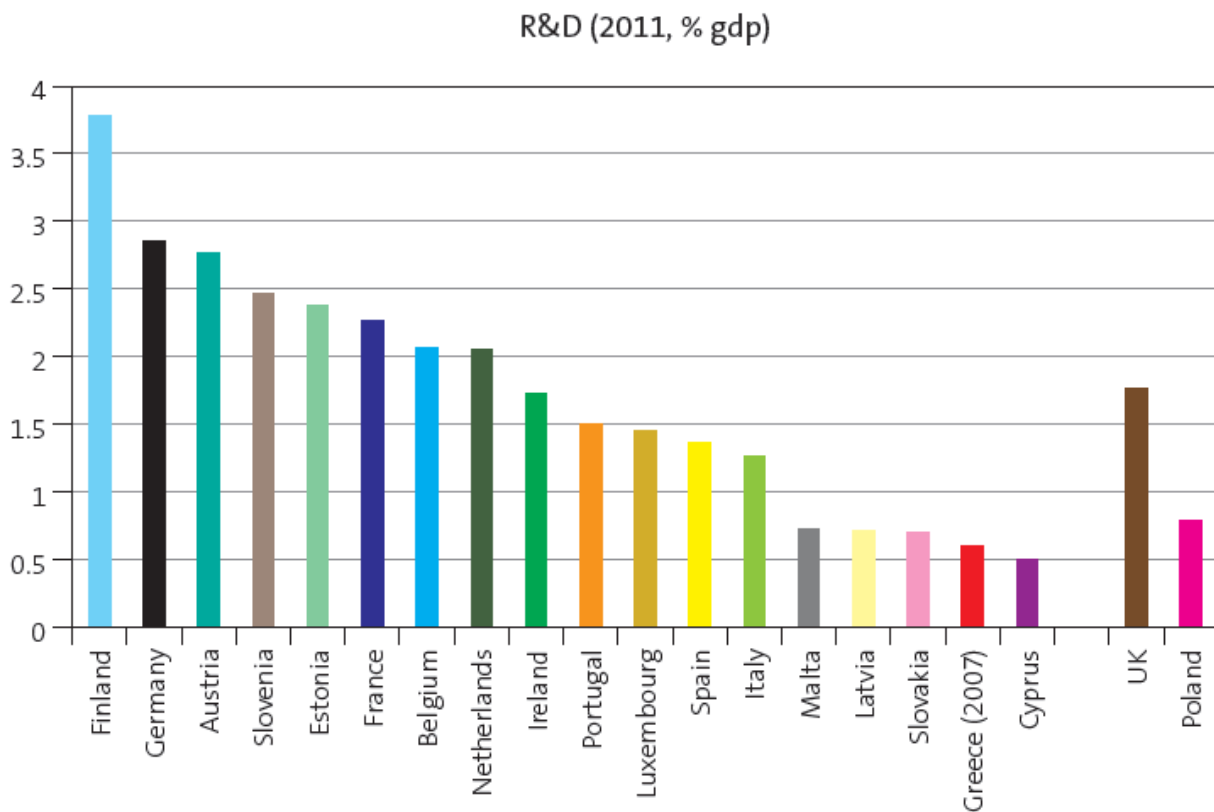
REALISATIE EU 2020

Employment rate (2012, % of age group 20-64)



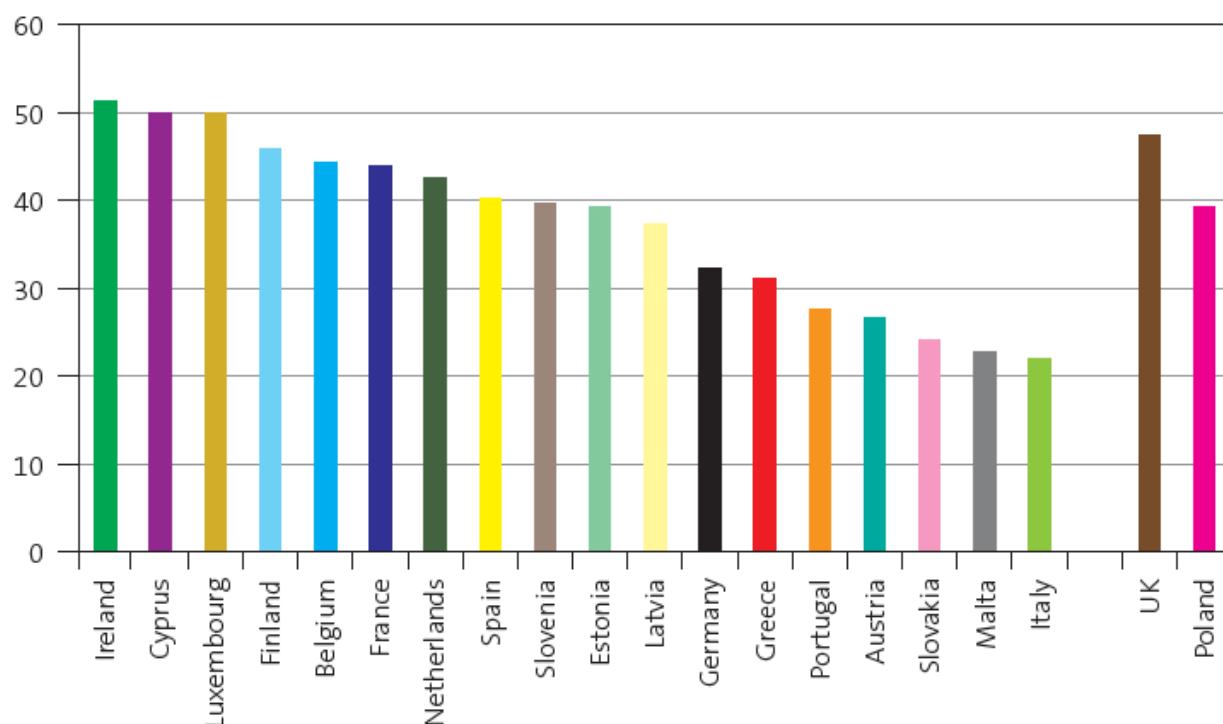
Dit is een doelstelling vd formule:

Alleen 3 landen hebben de 75% werkgelegenheidsgraad gehaald in 2012. In België is er een te liberale vrijheid en zijn de loonkosten te hoog, waardoor we nog achter zitten. De pakketten (met geld) die gegeven werden aan de programmalanden hebben deze landen zo te zien nog niet genoeg kunnen helpen.



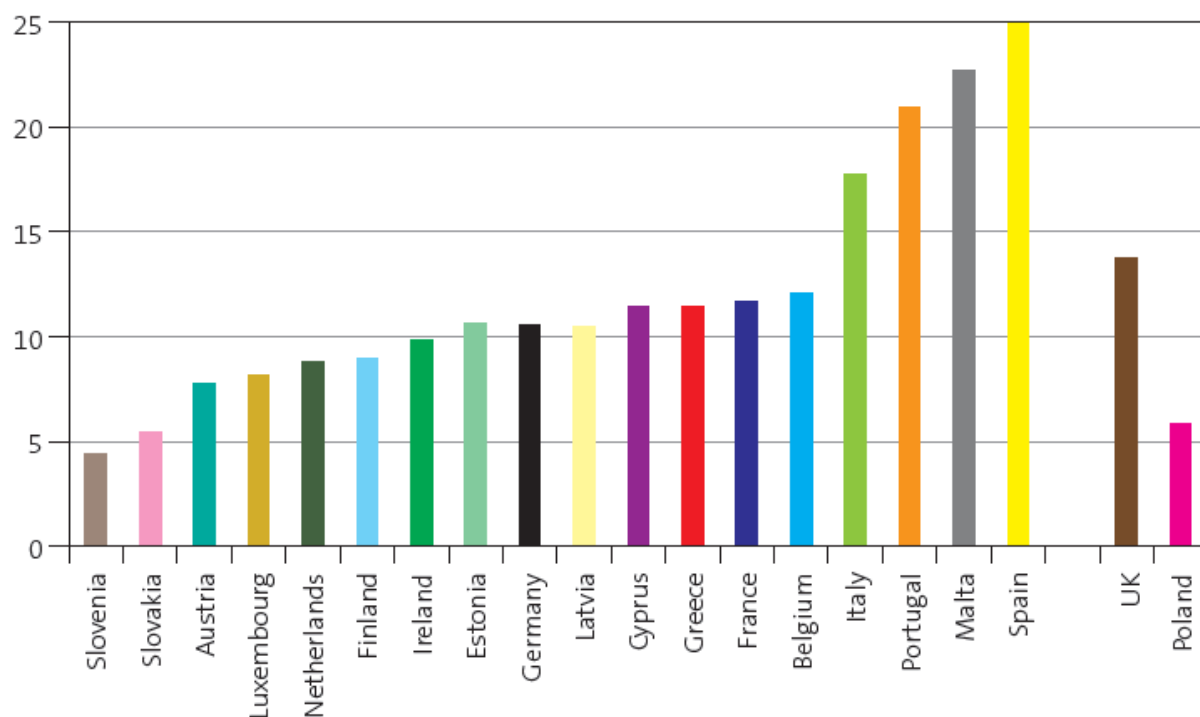
Slechts een land haalt de 3% O&O uitgaven en dat is Finland. Dit is een land met groot concurrentievermogen. Deze uitgaven zijn verdeeld in 2% dat moet komen van bedrijven of OH en de andere 1% moet komen van andere. Programmalanden nog steeds slecht bezig.

Tertiary education (2012, % of age group 30-34)



40% hooggeschoolde, deze doelstelling wordt door de meeste landen deftig gehaald. Zelfs de programmalanden doen het hier nog deftig.

Early school leavers (2012, % of population aged 18-24)



Hier zijn de programmalanden niet goed bezig. Er zijn te veel schoolverlaters, zelfs in België zijn we niet goed bezig.

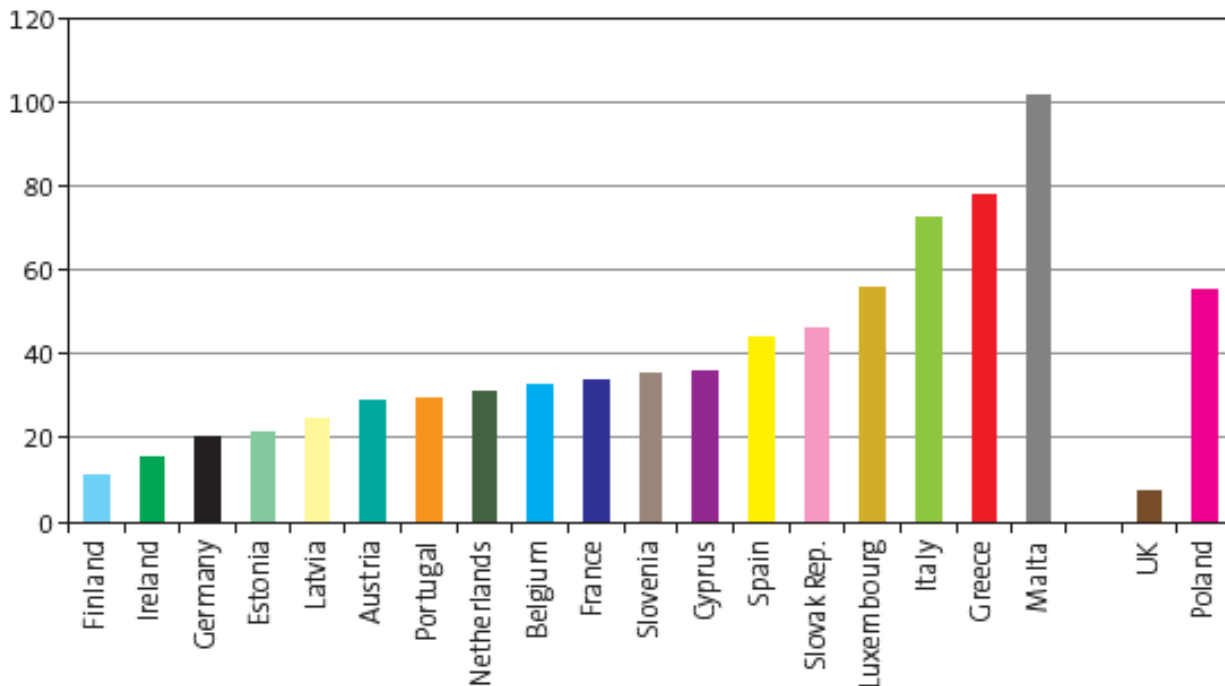
	Mathematics	Science	Reading
Finland	541	554	536
Netherlands	515	507	508
Belgium	515	507	506
Germany	513	520	497
Estonia	512	528	501
France	497	498	496
Slovak Republic	497	490	477
Austria	496	494	470
Sweden	494	495	497
Luxembourg	489	484	472
Ireland	487	508	496
Portugal	487	493	489
Italy	483	489	486
Spain	483	488	481
Latvia	482	494	484
Slovenia	482	494	483
Greece	466	470	483
Poland	495	508	500
UK	492	514	494

Source: OECD

Dit zijn de Pisa-indicatoren, dit zijn indicatoren die aantonen hoe kwalitatief het onderwijs is in een LS. De Programmalanden zijn hier ook niet goed bezig.

ANDERE VOORWAARDEN VOOR GROEI EN COMPETITIVITEIT

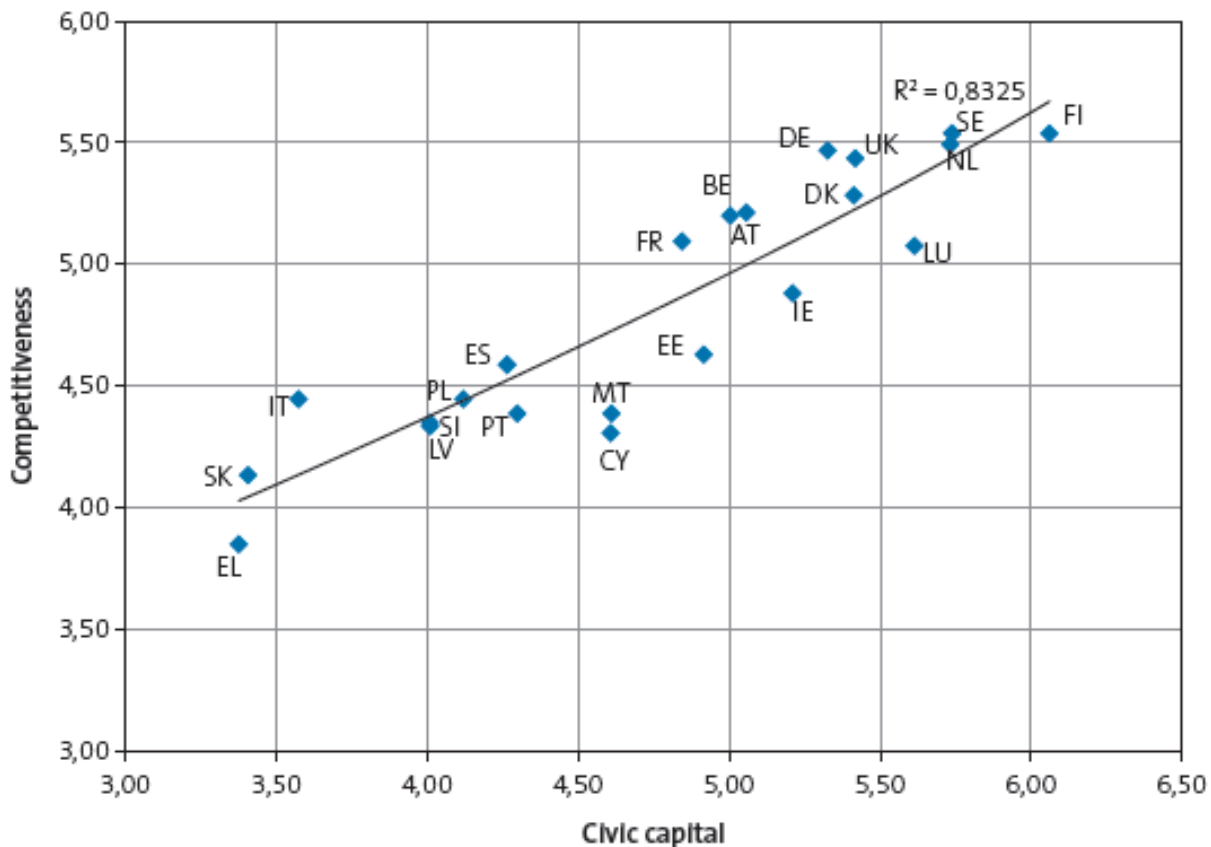
Figure 11.4. Ease of doing business (restrictions on business)



Source: World Bank

Ease of doing business, dit is een lange lijst met indicatoren om de ondernemerswereld te verbeteren en aantrekkelijker te maken zodat er hier een economische groei uit leidt. Het hangt hier dus een groot deel af van de ondernemerszin vd bevolking. De OH kan deze wel stimuleren. Hoe snel kunnen we een bedrijf opstarten in een land? Hoe minder wachttijd hoe beter.

Figure 11.5. Civic capital and competitiveness



Source: World Economic Forum

Mooi verband tussen civic capital en competitiviteit.

Civic capital: hier bekijken we het sociaal leven dat impact heeft op competitiviteit, deze toont dus aan hoe een bedrijf te vertrouwen is en hoe de mensen kijken naar deze bedrijven/economie. Hoe hoger deze Civic capital, hoe meer concurrentie. Netwerken in de maatschappij en overheden; hoe beter deze werken, hoe beter de concurrentie.

De competitiviteit meten we door de Global Competitiveness Indicator: het is gebaseerd op 12 pijlers die de productiviteit van een land bepaald zoals beleid, instituten,...

- World economic forum (WEF): hier worden de resultaten geplaatst vd economische groei van een land (LaRousse skidorp gelinkt aan WEF), hun laatste onderwerp was over loonongelijkheden. Niet lang geleden heeft een Franse minister het ook gehad over inkomensverdeling → Picketty.

12. De toekomst van de euro

SCHULDENPROBLEEM

Liquiditeit= KT concept en geeft de mogelijkheid weer om toegang te blijven hebben tot de financiële markten, verzekeren dat alle opkomende obligaties kunnen worden gediend op KT. KT schulden dus niet meer kunnen terugbetalen.

Solvabiliteit= MLT à LT concept en toont dat de schuld kan worden terugbetaald of anders gezegd dat de recente schuld niet hoger is dan de recente waarde vd toekomstige ontvangsten.

→ Hier weet men niet goed wat tot wat leidt.

De beste manier om een schuld te kunnen afbetalen of te 'stabiliseren' is de schuldgraad in bedwang houden. De schuldafbouw is hier zeer belangrijk en prioriteit voor de LS.

Een goede stap naar het afbouwen van een schuld is het stabiliseren vd financiële sector en het vermijden van een deadly embrace (banken die in problemen komen door OH en omgekeerd).

De landen in problemen moeten zeker niet op hun lauweren gaan rusten maar structurele hervormingen invoeren.

BUITENLANDSE SCHULD

Schuld is macro-economisch ontstaan, door de ophoping van alle tekorten van vorige periodes.

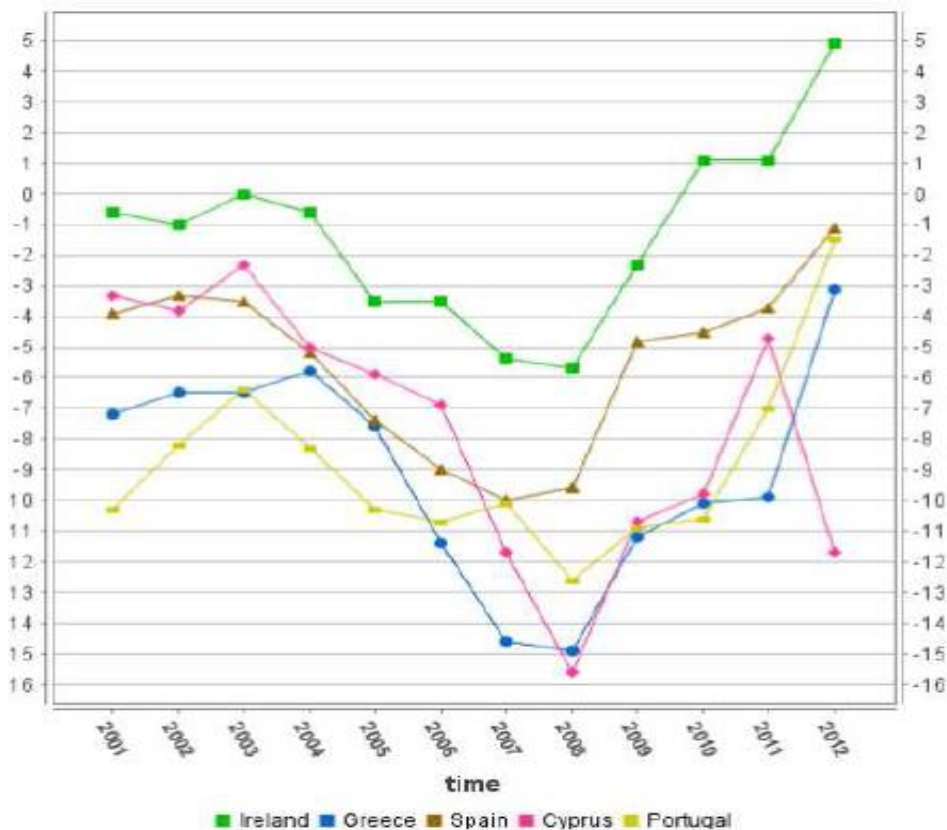
We moeten toegang kunnen hebben tot **buitenlands kapitaal en FDI** (foreign direct investments). Als deze laatste niet aanwezig is dan moet de buitenlandse schuld afbetaald worden met een surplus op LR.

Je kan **overschotten** op de LR creëren door:

- **Interne devaluatie**
- **Fiscale devaluatie**

De terugkeer naar een evenwicht in dit schuldenprobleem verloopt nogal **asymmetrisch**. Enkel de landen met een **tekort** doen iets, maar het zijn ook de landen met een overschot die iets moeten doen. Dit zien we bij het scoreboard.

Saldo lopende rekening in % vh BBP:



Vanaf de crisis verslecht het alleen maar voor de programmalanden, maar na verloop van tijd zien we dat het terug begint te verbeteren. Nu kunnen ze de schulden gaan wegwerken die ze gemaakt hebben.

Als we enkel de EU zouden bekijken, dan zou het overschot van een land het tekort van een ander land zijn (compenseren elkaar dus). Maar dit kan niet in realiteit want we hebben een ganse wereld.

VERANTWOORDELIJKHEID VD OVERSCHOTLANDEN

Duitsland is zo een overschotland:

- Minder austeriteit (minder strengheid op de normen)
- Liberaliseren vd dienstenmarkten
- Aanzwengelen vd bouw om zo de vraag in de hele eurozone te verhogen
- Interne revaluatie doorvoeren: sneller loons- en prijsveranderingen laten doorvoeren

Dit alles ligt politiek moeilijk in Duitsland, alhoewel er na de verkiezingen zich veranderingen aan het doorvoeren zijn.

Vb. Zelf wat minder handel creëren. De openingsuren vd winkels in Duitsland zijn echt beperkt tegenover de onze. Dit kan wel leiden tot grotere consumptie waardoor men minder verkoopt aan het buitenland. (Weinig mogelijkheid geven tot consumeren, weinig loonsverhogingen, dus minder overschot gecreëerd.) Duitsers stimuleren om naar de programmalanden te reizen zodat ze die economieën terug gaan stimuleren.

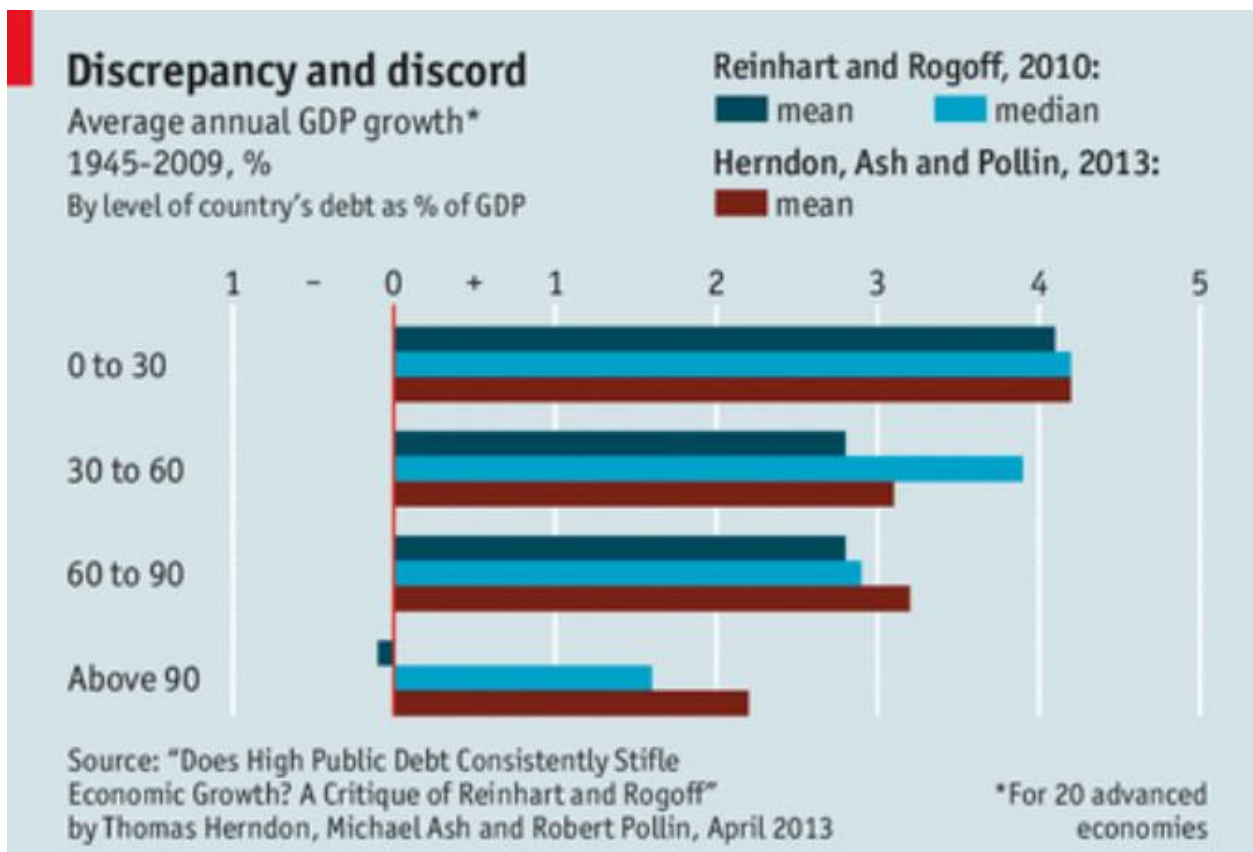
GRENZEN AAN OVERHEIDSSCHULD

$$\Delta b_t = \frac{i_t - g_t}{1 + g_t} b_{t-1} - pb_t + dda_t$$

- b = schuldgraad tov het BBP
- i = rente die je betaald op de schuld
- g = groei vd economie/BBP
- pb_t = primaire balans: verschil tussen wat je uitgeeft en ontvangt zonder rentelasten
- dda = tekortschuldaanpassingen (eenmalige schokken)

De normen over overheidsschulden:

- Maastrichtcriteria= max 60% vh BBP
- Polen en Duitsland hebben in hun grondwet een schuldenrem. Er is een wet die een plafond zet van 3/5^{de} (60%) vh jaarlijks BBP op de Schuld met 2 remmen van 50 en 55% waarbij er dus actie moet ondernomen worden.
- Reinhart en Rogoff hebben bewezen dat de gemiddelde groei van de economie met een schuld van 90% valt met 1%. Wanneer de externe schuld 60% bereikt vh BBP dan zal jaarlijkse groei met 2% vallen. Het is niet omdat je een OH-schuld hebt van 90% dat je geen goede economische groei kan hebben.



GRIEKENLAND

Griekenland had hoge tekorten en door de toenemende kosten en leningen verbeterde dit er niet op.

Griekenland moest een 'work-out' invoeren:

- Formele aanpassingen van schuldcontracten: deel kwijting krijgen op de schulden
- Onderhandelen met crediteuren (PSI, >85%): ze hebben meer dan 85% vd schuldeisers kunnen overhalen en kunnen onderhandelen met hen, om deel van schuld weg te laten.
- Mat swap naar:
 - Lagere rente
 - Langere maturiteit
 - haircut als gevolg

Griekenland kreeg een vermindering vd schulden van 106 miljard euro of 55% vermindering.

In Griekenland is de rentesneeuwbal van toepassing.

→ er is een te hoog primair surplus nodig om de schuld snel op aanvaardbare hoogte te brengen:

- met groei van 1 % en primair overschot van 5 % over 20 jaar: 90 % in 2034
- met groei van 4 % en primair overschot van 2 % over 20 jaar: 90 % in 2034
- met groei van 1 % en primair overschot van 2 %, 175 % nu

Er is een nieuwe herstructurering nodig van 100 miljard euro, dat zou de schuld situatie duurzaam maken.

UITSTAP EN OPDOEKEN EURO

		External debt	Public finances	Financial sector	Growth	Civic capital	OCA criteria
Highest risk	Greece						
Very high risk	Italy						
	Cyprus						
	Portugal						
	Spain						
High risk	Slovakia						
	Slovenia						

	Very problematic
	Major problems
	Problems
	Minor problems
	Best performers

Vergelijken van het belang van:

- NIIP
- Houdbaarheid vd overheidsschuld
- Risico financiële sector
- Civic Capital
- OCA-criteria

Griekenland is een deel apart → het meest problematische land in de EU. De andere programmalanden zijn de 2^{de} slechtste deel.

Vb.

Wat als een overheid zijn schulden niet meer verder afbetaald? Griekenland (als voorbeeld) zou in zo een scenario de rating D krijgen vd rating agentschappen. Hierdoor zullen de Griekse obligaties niets waard zijn waardoor de Griekse banken niet meer terecht kunnen bij de ECB want ze hebben geen pand. ELA (emergency liquidity assistance) zou zelfs niet omkijken naar Griekenland. Dan is Griekenland gedwongen om de eurozone te verlaten.

HOE NIEUWE CRISIS VERMIJDEN



Eerst brand blussen en dan huis opnieuw herinrichten zodat brand niet meer kan gebeuren. Ingaan op de indicatoren die de crisis hebben gecreëerd.

OCA-criteria

- Er moet betere arbeidsmobiliteit zijn, dit lijkt op geografisch gebied te verbeteren. Het ontslaan van personeel moet makkelijker worden want bedrijven denken 2 keer na vooraleer ze iemand aannemen door dit systeem. (makkelijk ontslaan in moeilijke periode)
- Ook bankenunie

Striktere normering schulden

- Dit is vooral populair in Duitsland
- In andere LS zijn ze meestal met de ingesteldheid dat er regels zijn om die te verbreken/ontwijken, weinig of geen sancties
- Er moet een grotere rol komen in de onafhankelijkheid vd begrotingsinstellingen. Hierdoor geen invloed van politici en kan de begroting nauw en goed opgevolgd worden. Dit gaat de goede richting uit maar moet beter.

Een budget voor de eurozone

In de EU een solidariteit oprichten zodat er meer goed presterende economieën komen.

- Om schokken op te vangen

- Dit is natuurlijk niet evident om dit op te richten, kunnen we vergelijken met de besprekingen over het MFF (multi-annual financial framework)
- Voorstellen
 - Solidariteitsinstrument: economieën elkaar compenseren
 - Rainy-day-fund: als er een black day komt, dan kunnen we terugvallen op dit.
- Rol vd ESM: deze zijn goedkopere leningen dus deze hebben ook een belangrijke rol in het absorberen van schokken

Risicospreiding via Eurobonds

Vervangen vd nationale schuld in eurozoneschuld. Hier zijn verschillende opties mogelijk:

- Fully fledged bonds: maximale risicospreiding
- Enkel voor een gedeelte vd financieringsbehoeften
- Euroschatkistcertificaten: hier gaan we maar een deel vd nationale schuld dekken, elke LS zou dan enkel verantwoordelijk zijn voor zijn deel in het samenleggende schuld.

Vb. Griekenland een tekort en dus niet zelf naar de financiële markt stappen maar de EU als vertegenwoordiger maken die optreedt voor de ganse EU om zo de kredietwaardigheid van alle landen te tonen en zo Griekenland wel een lening te kunnen geven. Een EU-bond.

Probleem:

- Moral hazard (too big to fail)
- De gemiddelde rente voor de overschotlanden wordt hoger; oftewel geven we een korting op de intrest van de tekortlanden, oftewel laten we de overschotlanden een extraatje betalen.

Andere vormen van risicospreiding:

- ESBies: EDA koopt nationale staatsobligaties en bouwt een gediversifieerd portfolio met vaste portfolio aandelen die afgestemd zijn op ieders land zijn aandeel in de totale eurozone BBP.
- European Monetary Fund: hier zullen de LS een bijdrage geven aan het EMF (de tekortlanden meer geven), en in tijden van nood kan je lenen van EMF. Dit gebeurt in 2 stages:
 - 1 je kan alles wat je gedropt hebt als bijdrage terug opvragen
 - 2 je kan ook meer vragen maar dan moet je een aanpassingsprogramma toepassen.

Vermijden doomed loop (deadly embrace)

- Banken hebben veel overheidspapieren in portefeuille.
- Vergelijken met CRD: 0% risicogewicht voor overheidspapier bij banken
- Home bias: banken investeren liever in staatsobligaties van eigen staat dan van andere staten.
- Daarom voer we de collective action clauses in (bestrijd freeriders): iedereen in dezelfde boot als het slecht gaat.